

FEBRUĀRIS/MARTS 2017
Nr. 2 (260)

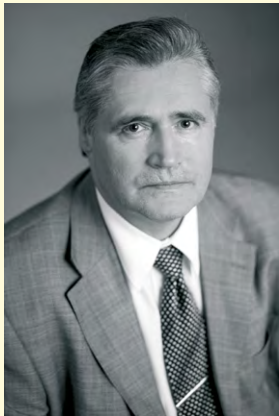

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS ELEKTRONISKAIS IZDEVUMS

Numura tēma: Latvijas ceļi un tilti pirms 15 gadiem un tagad. Lasiet žurnāla 24.-35. lpp.

POPULISMS VAI ATBILDĪBA?

Jaunā nodokļu politika iezīmē nodomu veikt vienu no lielākajām pārmaiņām pēc 1990. gada. Toreiz pašvaldību patstāvība izpaudās kā uzdevums Saeimai pasludināt valstiskās neatkarības atjaunošanu 4. maijā. Tautas fronte paļāvās uz vietējo iniciatīvu, šai gadā pašvaldību budžeta izdevumi pārsniedza 50% no konsolidētā valsts kopbudžeta. Bez stiprām pašvaldībām nevarētu atjaunot valsti.

Jaunā iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) pārmaiņu iniciatīva apdraud pašvaldību pastāvēšanu, ja vien netiks atrasti ilgtspējīgi kompensācijas mehānismi. Piedāvātā reforma sola labumu gandrīz visiem:

- palielinot neapliekamo minimumu, iegūst gan strādājošie, gan pensionāri (izņemot pašus trūcīgākos un pašus bagātākos);
- samazinot IIN likmi no 23% uz 20%, iegūst visi strādājošie (izņemot niecīgu skaitu bagātāko, kuri turpinās maksāt iepriekšējo likmi);
- palielinot minimālo darba algu par 50 eiro, tiek izdarīts spiediens uz uzņēmējiem un iestādēm atalgojuma palielināšanas virzienā.

Uzņēmēji varēs iepauzēt ar atalgojuma palielinājumu; ja negribēs maksāt lielāku algu, tad varēs pāriet uz nepilnu darba laiku. Darbinieki sajūtīs reālu ieņēmumu pieaugumu.

Pašvaldībām tiek solīta kompensācija (no neskaidriem ieņēmumu avotiem). Ja šo kompensāciju neatradīs, tad solītā reforma:

- radīs iztrūkumu vairāku simtu miljonu eiro apmērā;
- krasi samazinās pašvaldību ieinteresētību patstāvīgos ieņēmumos, daudzās teritorijās, pateicoties jaunajai atvieglojumu sistēmai, nodokļus vairs nemaksās ne uzņēmumos, ne iestādēs strādājošie (ar maziem ieņēmumiem).

Jaunās politikas ietvaros valstij vairs nav pamata saglabāt atskaitījumus no IIN centrālās valdības budžetā, jo kompensācijai šo līdzekļu, vienalga, nepietiks. Trūkstošā daļa izlīdzināšanas finansējumam jāsedz no vispārējās valsts dotācijas.

Ja nodoms iepriecināt strādājošos un uzņēmējus nav populisms, bet domāts valsts ilgtspējīgai attīstībai, tad nākotnē darbaspēka nodokļu atvieglojumi jāpārceļ uz valsts daļu. Plakanāka pašvaldības nodokļu sistēma stimulēs katru pašvaldību veicināt pēc iespējas produktīvāku uzņēmējdarbību savā teritorijā.

Spēlēšanās ar pašvaldību budžetu var vājināt valsts pamatu – patstāvīgas un iniciatīvas bagātas pašvaldības.

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis

FEBRUĀRIS/MARTS ŠAJĀ NUMURĀ

Foto: Ojārs Martinsons

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
gunta.klismeta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
29130839
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
1407-3560

Izdevējdarbības licence
Nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauž LPS viedokli

Gunta Klismeta
redaktore

Daina Oliņa
redaktoreš vietniece

kopā ar LPS "galveno ceļu speciālistu" Aino Salmiņu

LATVIJĀ UN PASAULĒ

[FEBRUĀRIS VĒSTURĒ](#) 2

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

[FEBRUĀRIS LPS](#) 5

LPS PĀRSTĀVNICĪBĀ BRISELĒ

[EIROPAS ZIŅAS](#) 18

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

[ENGURES NOVADA DARBĪGIE TUVPLĀNI](#) 20

FEBRUĀRA AKTUALITĀTE

[MŪŽS STARP DIVIEM GALAPUNKTIEM](#) 24

[VALSTS ASINSRITES PAMATS](#) 26

[LATVIJAS "NARKOMĀNI" UZ EIROPAS "ADATAS"](#) 31

ATGRIEŽOTIES PIE PUBLICĒTĀ

[VĒLREIZ PAR SADARBĪBAS TERITORIJĀM](#) 36

[ZEMGALES PAŠVALDĪBAS VĒLAS TURPINĀT SADARBOTIES](#)

[BRĪVPRĀTĪGI](#) 37

VIEDOKLIS

[PAŠVALDĪBU UZVARA AUGSTĀKAJĀ TIESĀ](#) 38

[MELU LABORATORIJA](#) 38

PROJEKTI

[LUDZAS KONFERENCES SECINĀJUMI](#) 40

INTERESANTI

[SIEVIEŠU PĀRSTĀVNICĪBA VARAS POZĪCIJĀS](#) 43

ANEKDOTES

[ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM](#) 44

[7. NOVADU DIENA](#) 3. vāks

FEBRUĀRIS VĒSTURĒ

Senie latvieši februāri sauca par **Sveču mēnesi** (citi nosaukumi: Svecaine, Govju diena, Grab(e)nīca, Gromnica, Ziemas Māra, Marijas šķīstīšanās diena, Satikšanās diena).

Sveču dienā (2. februārī) iesvētītās sveces aizdedzināja mājās negaisa, sērgas, radību gadījumos. Šīs sveces lika rokās arī mirējiem, lai tās radītu gaišu ceļu Taisaulē, tāpat iededza brīžos, kad bija vajadzīga Dieva palīdzība un aizsardzība.

Viena no raksturīgākajām Sveču dienas ieražām ir sveču liešana. Ļaudis ticēja, ka šajā dienā lietās sveces degot īpaši gaiši.

Latviešu tautas ticējumos Sveču dienai ir arī nosaukums Ziemas Māra. Šī diena sevišķi jāsvēti sievietēm. Senajiem latviešiem Māra bija galvenā sievišķā dievība. Māra – māte Zeme, visa māte – radījusi ūdeni, dzīvo dabu un visu pārējo, kas atrodas gan virs, gan apakš zemes. Senlatviešiem Māra vēlāk sadalījusies dažādās Mātēs: Zemes, Vēja, Smilšu, Veļu, Jūras u.c. Ar Sveču dienu beidzas ziemas vidus, tāpēc senčiem Sveču diena bija prieka un svētku diena. Par to liecināja bagātīgā ēdienkarte: karašas, pupas, cūkas gaļa, biezputra ar cūkas galvu, mēle.

- **2. februāris** – pirms 500 gadiem (1517) dzimis **Gothards I Ketlers** (1517–1587) – pēdējais Livonijas ordeņa mestrs, pirmais Kurzemes hercogs, Zemgales grāfs un Livonijas Pārdaugavas hercogistes vietvaldis (administrators).

Pirms 130 gadiem (1887) dzimis **Alfrēds Bīlmanis** (1887–1948) – Latvijas diplomāts, vēsturnieks, publicists un žurnālists, bijis Latvijas sūtnis Maskavā (1932–1935) un Vašingtonā (1935–1948). Kā viens no pirmajiem latviešu diplomātiem uzstājies pret savas valsts inkorporāciju PSRS sastāvā. Viņš panāca, ka pēc 1940. gada Rietumos palikušie Latvijas tirdzniecības kuģi turpināja kursēt ar Latvijas karogu.

Pirms 50 gadiem (1967) dzimis **Artūrs Irbe**, latviešu hokejists.

- **3. februāris** – pirms 170 gadiem (1847) dzimis telefona izgudrotājs **Aleksandrs Greiems Bells**.

Pirms 50 gadiem (1967) Mālpils muiža atklāja **Meliorācijas Tautas muzeju** – vienīgo šāda veida muzeju Eiropā. Diemžēl muzejs 2002. gadā zaudēja telpas un tika pārcelts uz Talsiem, kur to apvienoja ar Lauksaimniecības muzeju.

Pirms 45 gadiem (1972) Saporu pilsētā (Japānā) tika atklātas **XI ziemas olimpiskās spēles**, kurās 1006 dalībnieki no 35 valstīm sacentās 35 sporta disciplīnās. Latvija šajās spēlēs nebija pārstāvēta. Ziemas olimpiskās spēles pirmo reizi notika Āzijā un pirmo reizi tās piedzīvoja komercializāciju, jo austrieti čempions Karls Šrāncis saņēma gan naudu no ražotājiem par viņu slēpju izmantošanu, gan pārmetumus par šādu rīcību.

- **4. februāris** – pirms 115 gadiem (1902) dzimis slavenais amerikāņu lidotājs **Čārlzs Lindbergs**. Viņš bija pirmais cilvēks, kurš veica lidojumu pāri Atlantijas okeānam – tas notika 1927. gadā.

Pirms 85 gadiem (1932) ASV pilsētā Leikplesidā tika atklātas **III Ziemas olimpiskās spēles**, kurās piedalījās 252 dalībnieki no 17 valstīm, kuri sacentās 14 sporta disciplīnās. Latvija šajā sporta forumā nebija pārstāvēta.

- **5. februāris** – pirms 130 gadiem (1887) dzimis **Zigfrīds Anna Meierovics** (1887–1925) – Latvijas sabiedriski politiskais darbinieks. Viņš bija pirmais Latvijas ārlietu ministrs un otrais Latvijas Republikas Ministru prezidents, viens no Latvijas Zemnieku savienības dibinātājiem. Būdams ārlietu ministrs, Meierovics veicināja Latvijas Republikas *de facto* un *de iure* atzīšanu, kā arī uzņemšanu Tautu Savienībā.

Senie latvieši šo dienu dēvēja par **Agates jeb uguns dienu** un pielūdza uguni. Arī ticējumi veltīti uguns pielūgsmei – ja Agates dienā spīd saule, tajā gadā būs daudz ugunsgrēku; ja snieg – vasarā būs plūdi; ja ap Agates dienu vējains laiks – būs silts pavasaris, jo īpaši maijs.

- **6. februāris** – mūsu senči šo dienu dēvēja par **Dārtas dienu** (amerikāņiem – Sv. Doroteja). Ir ticējums, ka Dārtas dienā visvairāk snieg vai jau esot visvairāk sasniedzis – ja snieg un putina, būs silta un lietaina vasara.

- **7. februāris** – pirms 40 gadiem (1977) dzimis **Mārtiņš Freimanis** – dziedātājs, komponists, dzejnieks un aktieris, grupas "Tumsa" dibinātājs (miris 2011. gada 27. janvārī).

Pirms 25 gadiem (1992) šajā dienā noslēgts Māstrihtas līgums, **dibinot Eiropas Savienību**. Līgumu parakstīja 12 Eiropas Ekonomiskās apvienības valstis, liekot

pamatus līdz tam Eiropā nebijušai valstu kopībai – Eiropas Savienībai ar tās vienoto valūtu, pilsonību, ekonomiku, koordinētu ārpolitiku, aizsardzību un tiesībsargāšanas sistēmu.

Pirms 15 gadiem (2002) notika pirmais **zemes noslīdējums pie Turaidas pils**. Noslīdenis radās straujās temperatūras maiņas dēļ, atsalstot grunts slānim, un tika izgāzti nogāzē augošie koki, aizšķērsojot ceļu posmā Sigulda–Turaida un apturot satiksmi. Līdz 9. martam notika vēl divi zemes noslīdējumi.

• **8. februāris** – pirms 180 gadiem (1837) notika krievu dzejnieka **Puškina duelis ar franču aristokrātu Dantesu**. Puškinam tas beidzās bēdīgi – ievainojums vēderā izrādījās nāvējošs. Sveikā cauri netika arī Dantess, kurš guva ievainojumu rokā.

Pirms 25 gadiem (1992) Albervilā (Francijā) tika atklātas **XVI Ziemas olimpiskās spēles**, kurās piedalījās 1801 dalībnieki no 64 valstīm 57 sporta disciplīnās. Latviju pārstāvēja 23 sportisti kamaniņās, bobslejā, biatlonā, distanču slēpošanā, daļslidošanā un frīstailā. Latvijas valsts karogu nesa olimpiskais čempions Jānis Ķipurs. Šoreiz nevienam Latvijas sportistam neizdevās tikt līdz medaļām.

Pirms 15 gadiem (2002) Soltleiksitijā (ASV) tika atklātas **XIX Ziemas olimpiskās spēles**, kurās 2399 sportisti no 77 valstīm cīnījās 78 disciplīnās. Latvijas komandā bija 47 sportisti, kuri startēja astoņos sporta veidos. Spēles mums bija īpašas arī ar to, ka tajās piedalījās Latvijas sporta līdzjutēju elki – hokejisti. Latvijas karogu spēļu atklāšanas ceremonijā nenesa vis bobslejists, bet tas tika uzticēts valsts hokeja izlases kapteinim Harijam Vitoliņam. Šo spēļu pirmajās dienās Amerikas masu saziņas līdzekļu uzmanības centrā bija Valsts prezidentes Vairas Viķes-Freibergas klātbūtne skatītāju tribīnēs un kuluāros, neoficiāli tiekoties ar ASV prezidentu Džordžu Bušu.

• **9. februāris** – pirms 130 gadiem (1887) dzimis **Vasiļijs Čapajevs** (1897–1919) – Krievijas pilsoņu kara un daudzu filmu, grāmatu un anekdošu varonis.

Pirms 110 gadiem (1907) dzimusi **Mirdza Ķempe** (1907–1974) – dzejniece un tulkotāja. Kopš 1948. gada viņa bija Rakstnieku savienības dzejas konsultante un veicināja daudzu jauno dzejnieku izaugsmi. Spilgta, ekscentriskā, pretrunīga personība. Viņas dzejas pamattēma – mīlestība.

Pirms 90 gadiem (1927) dzimis **Daumants Gailis** (1927–1991) – kordirigents, kora dziedāšanas metodīķis, profesors, studentu starptautisko dziesmu svētku “Gaudeamus” un Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu svētku virsdiriģents. Viņa vadītie kori, tostarp Valsts akadēmiskais koris (akadēmiskais koris “Latvija”) un Latvijas Valsts universitātes jauktais koris “Juventus”, uzvarējuši daudzos konkursos.

• **10. februāris** – pirms 100 gadiem (1917) dzimusi **Elza Radziņa** (1917–2005) – latviešu aktrise, dēvēta par skatuves karalieni – ne tikai, pateicoties karaliskajām lomām (Ģertrūde “Hamletā”, Fedra, Mēdeja, Žorža Sanda), bet arī izcilā tēlojuma dēļ.

Pirms 75 gadiem (1942) dzimis **Anatolijs Gorbunovs** – Latvijas politiķis, Latvijas Republikas Augstākās padomes priekšsēdētājs (pirmais valsts vadītājs pēc neatkarības atjaunošanas), 5. Saeimas priekšsēdētājs. Šī diena pasaulē tiek atzīmēta kā **Pasaules drošākā interneta diena** un **Nacionālā Lietussargu diena**.

• **11. februāris** – pirms 85 gadiem (1932) dzimis **Oļģerts Dunkers** (1932–1997) – aktieris un režisors. Dažādos teātros iestudējis vairāk nekā 30 lugu, 20 filmu režisors (“Klāvs – Mārtiņa dēls”, “Virietis labākajos gados”, “Viktorijs” u.c.).

• **13. februāris** – pirms 140 gadiem (1877) dzimis **Jāzeps Mediņš** (1877–1947) – komponists, diriģents un pedagogs, viens no pirmskara Latvijas vadošajiem komponistiem. Viņa daiļradē apvienojas latviešu klasiskās mūzikas tradīcijas un aktuāla dzīves tematika. Vairāku operu, desmitiem simfonisko skaņdarbu un vairāk nekā 100 solodziesmu autors.

Šajā dienā tiek svinēta **Pasaules Radio diena**. Oficiāli pirmo Pasaules Radio dienu atzīmēja 2012. gadā.

• **14. februāris** – pirms 80 gadiem (1937) dzimusi **Astrīda Beināre** (1937–2016) – prozaiķe un pedagoģe. Dzimusi un mācījusies Siguldā, ilgus gadus bijusi vācu valodas skolotāja. 1992. gadā par kultūrvēsturisko romānu “Rīgas Dievmātes katedrāle” saņēmusi Jāņa Pāvila II piemiņas medaļu. Romāni “Asinsbalss. Firsts Anatols Līvens”, “Portrets”, “Kaupo un Svētais Grāls” ir veltījums dzimtajai pusei, Līvenu dzimtai, vēsturei. Pirms 65 gadiem (1952) Oslo (Norvēģijā) sākās **VI Ziemas olimpiskās spēles**. Tajās piedalījās 694 dalībnieki no 30 valstīm, kuri mērojās spēkiem 22 sporta disciplīnās. Latvija šajās spēlēs nebija pārstāvēta. Šo dienu pasaulē svin kā **Svētā Valentīna dienu** – ar sirsniņu, ziedu un daudzveidīgu dāvanu dāvināšanu kā mīlestības apliecinājumu.

• **15. februāris** – pirms 95 gadiem (1922) Latvijas Republikas Satversmes sapulce pieņēma mūsu valsts konstitūcijas – **Latvijas Republikas Satversmes** pirmo daļu. Par Satversmi nobalsoja visi klātesošie deputāti, izņemot piecus Latgales Kristīgo zemnieku partijas deputātus, kuri atturējās. Satversme tika izsludināta 1922. gada 30. jūnijā un stājās spēkā 1922. gada 7. novembrī. Pēc neatkarības atjaunošanas Latvija apzināti izšķīrās atjaunot arī savas vienīgās konstitūcijas darbību. Konstitucionālās iekārtas pamats šai valstij joprojām ir Satversme.

• **16. februāris – Lietuvas neatkarības diena**. Mūsu kaimiņvalsts neatkarības akts tika pieņemts pirms 99 gadiem – 1918. gada 16. februārī, kad visi 20 Lietuvas Padomes locekļi Jona Basanaviča vadībā parakstīja aktu, kas proklamēja neatkarīgas Lietuvas valsts atjaunošanu un demokrātiskas valsts izveidošanu ar galvaspilsētu Viļņu. Manifests par neatkarību pasludināja Lietuvas valstiskās neatkarības atjaunošanu un deklarēja, ka valstiskās uzbūves pamatus noteiks Satversmes sapulce.

Pirms 80 gadiem (1937) šajā dienā amerikāņu zinātnieku grupa no firmas "Du Pont de Nemours" pieteica patentu jaunam materiālam – pirmajai rūpnieciski ražotai sintētiskai šķiedrai – **neilonam**. Jau pēc astoņām dienām pārdošanā parādījās izstrādājumi no jaunā materiāla – zobu suku ar sariem no neilona.

- **17. februāris – Nacionālā labo darbu diena.** To svin individuāli, grupās un organizācijās visā pasaulē, lai veicinātu cilvēku savstarpējo laipnību. Tā ir kļuvusi par mīļāko dienu daudziem, jo cilvēki visapkārt dara labus darbus.

- **18. februāris** – pirms 95 gadiem (1922) dzimis **Valentīna Freimane** – Latvijas teātra un kino zinātniece, mākslas zinātņu doktore, Triju Zvaigžņu ordeņa virsniece.

Pirms 65 gadiem (1952) dzimusi **Māra Zālīte** – dzejniece un dramaturģe, sabiedriskā darbiniece. Viņas dzejoļos izskan tautas likteņtēma, ilgas pēc brīvības, cerības, cilvēka un viņa laika problēmas. 80. gados M. Zālīte pievērsās dramaturģijai. Viņa sarakstījusi libretu Z. Liepiņa rokoperai "Lāčplēsis", kas ar lielu garīgu spēku un emocionālu pacēlumu savijņoja tautu Atmodas sākumā. Kopš 90. gadiem izveidojusies auglīga sadarbība ar teātri – sarakstīti vairāki mūzikli un rokoperas. Daudzi dzejoļi komponēti, viens no vispopulārākajiem ir Ulda Stabulnieka "Nāk rudens apgleznot Latviju". Nesen iznākušais romāns "Pieci pirksti" ir autobiogrāfiska bērnības atmiņu grāmata, kurā autore tēlo atgriešanos kopā ar ģimeni mājās no Sibīrijas 20. gadsimta 50. gadu otrajā pusē un dzīvi Latvijā 50.–60. gadu mijā.

- **19. februāris** – pirms 55 gadiem (1962) dzimis **Ģirts Valdis Kristovskis** – Latvijas politiķis, bijis iekšlietu, aizsardzības un ārlietu ministrs vairākās valdībās, piecu Saeimu un viena Rīgas domes sasaukuma, kā arī viena Eiropas Parlamenta sasaukuma deputāts. 2008. gadā atzīts par Eiropas Gada cilvēku Latvijā.

- **21. februāris – Starptautiskā dzimtās valodas diena.** Tās mērķis ir pievērst sabiedrības uzmanību dzimtās valodas lomai un vietai valodu daudzveidības saglabāšanā pasaulē, kā arī sekmēt dzimtās valodas lietojumu un vairot apziņu, ka dzimtā valoda ir pamats dziļas un daudzpusīgas personības attīstībai. Starptautisko dzimtās valodas dienu pasaulē atzīmē pēc 1999. gada UNESCO Ģenerālās konferences 30. sesijā pieņemtās Rezolūcijas par valodu daudzveidības saglabāšanu un aizsardzību. UNESCO LNK Starptautisko dzimtās valodas dienu atzīmē kopš 2005. gada.

- **22. februāris** – pirms 85 gadiem (1932) dzimis **Baiba Indriksone** – latviešu aktrise. Lomu klāsts gan kino, gan teātrī ir ļoti plašs, bet kurš gan var aizmirst šķelmīgo krogusmeitu Lēni "Vella kalpos" vai saldās mēles īpašnieci Olitu filmā "Limuzīns Jāņu nakts krāsā"!

Pirms desmit gadiem (2007) šajā dienā sociālās aprūpes centrā **Alsungas novada Reģos ugunsgrēkā** dzīvību zaudēja 25 cilvēki; tas bija postošākais ugunsgrēks Latvijas vēsturē.

- **23. februāris** – pirms 90 gadiem (1927) dzimis **Pauls Kvelde** – diriģents, ilggadējs koru "Lāčplēsis", "Silvicola" un "Absolventi" vadītājs, komponējis arī mūziku teātra izrādēm. Vairāku Vispārējo latviešu dziesmu un deju svētku virsdiriģents. 1997. gadā apbalvots ar piektās šķiras Triju Zvaigžņu ordeni.

Padomju laikos dzīvojušie atceras 23. februāra, tautā sauktās **Vīriešu dienas** (oficiālais nosaukums – Padomju armijas un Jūras kara flotes diena), svinības. Darba kolektīvos un pat skolās šo dienu izmantoja, lai apsveiktu vīriešus un pasēdētu pie svētku galda. Liela daļa jauniešu gan gudroja, kā izvairīties no paredzamā iesaukuma, bet sveicienus pieņēma un tortes notiesāja. Krievijā šo dienu turpina svinēt, kopš 2002. gada tā ir oficiāla brīvdiena ar nosaukumu "Tēvzemes aizstāvja diena".

- **24. februāris – Igaunijas Republikas Neatkarības diena.** Igaunijas politiskie spēki 1918. gada sākumā atzina Igaunijas neatkarības pasludināšanas nepieciešamību, 19. februārī nodibināja Glābšanas komiteju, kas 24. februārī izveidoja Pagaidu valdību ar Konstantīnu Petsu vadībā, un Igaunijas Glābšanas komiteja Tallinā pieņēma manifestu, ar kuru pasludināja neatkarīgu un demokrātisku valsti.

- **25. februāris** – senie latvieši šo dienu dēvēja par **Matīsa dienu** un uzskatīja par vienu no astoņām kukaiņu dienām, kad kukaiņiem pēc garā ziemas miega rodas it kā jauna dzīvība (Matīss – kukaiņu aizbildnis, patrons).

- **27. februāris** – pirms 85 gadiem (1932) angļis Džeimss Čedviks atklāja **neitronu** – atoma neitrālo elementārdaļiņu. Par šo atklājumu Čedviks saņēma Karaliskās biedrības medaļu un Nobela prēmiju. Tas bija liels solis pretim atombumbas izgudrošanai. Vienu no tām uzspridzināja 1954. gada 1. martā Bikini atolā. Sprādziena rezultātā pasaule zaudēja dažus japāņu jūrniekus un ieguva nosaukumu pludmales tērpam, ko sievietes nēsājušas jau vismaz trīs tūkstošgades. Niecīgos apģērba gabalus, kurus romieši attēloja sienu gleznojumos un senie grieķi zīmēja uz amforām, turpmāk dēvēja par bikini.

Šajā dienā pirms 70 gadiem (1947) dzimis **Gidons Krēmers** – Latvijas un Vācijas vijolnieks un diriģents, populārā un starptautiski atzītā Baltijas orķestra "Kremerata Baltica" dibinātājs un vadītājs.

- **28. februāris** – pirms 60 gadiem (1957) dzimis **Raimonds Graube** – latviešu virsnieks, ģenerālis, vairāk nekā desmit gadus bijis Latvijas Nacionālo bruņoto spēku komandieris, apbalvots ar Viestura ordeni.

Sagatavojuši **Aivars Janelisītis** un **Gunta Klismeta**

LPS Valdē

7. februārī Valdes sēdē tika nolemts sasaukt LPS Domes sēdi un sapulci 15. martā Rīgas pilsētas domes Sēžu zālē. Sēdē paredzēta saruna ar Ministru prezidentu Māri Kučinski par valdības paveikto gada laikā. Sapulce noklausīsies LPS Revīzijas komisijas gadskārtējo ziņojumu un revidenta secinājumus par 2016. gadu.

Valde iepazīnās ar pašvaldību "tīkliņu" koordinatoru ziņojumiem par iecerēm un plāniem turpmākajai "tīkliņu" darbībai pēc Norvēģijas Finanšu instrumenta projekta "Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana" īstenošanas.

LPS tehnisko problēmu padomnieks Aino Salmiņš informēja, ka Mājokļu politikas tīklā paredzēts izveidot ekspertu grupu, lai varētu ātri un efektīvi risināt jebkuru jautājumu mājokļu apsaimniekošanas politikā, apmainīties ar viedokļiem, kā arī dalīties labās prakses piemēros. Viņš uzsvēra, ka sadarbosies arī ar citu tīkliņu koordinatoriem un tiks organizētas kopīgas sanāksmes par mājokļu problemātiku. Pirmajā sanāksmē plānots skatīt likumprojektu "Dzīvojamo telpu īres likums", piespiedu dalītā īpašuma tiesisko attiecību risinājumu privatizētajās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās, kā arī organizatoriskus jautājumus. Padomniece Ilze Rudzīte, raksturojot Veselības un sociālo jautājumu tīkla darbību, atzīmēja, ka tajā iesaistījušās jau 23 pašvaldības, kas tiek klātienē reizi trīs mēnešos (nākamā sanāksme paredzēta aprīlī Siguldā), un tiks veidota aptauja, lai aktualizētu galvenās tēmas. Šobrīd aktuālās tēmas ir šādas: ģimenes asistenta pakalpojuma attīstība; darbs ar nepilngadīgajiem likumpārkāpējiem (uzvedības sociālās korekcijas programmas); ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu finansēšana (īpašumtiesības, maksas iekasēšana); starpinstitucionālā sadarbība (bāriņtiesa, ģimenes ārsts u.c.); deinstitucionalizācija – jaunie pakalpojumi; ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu attīstīšana; sociālā uzņēmējdarbība; veselības veicināšana un tās aktivitātes. Ir izveidotas kartes par piešķirto sociālo palīdzību pašvaldībās. Valde aktualizēja audžuģimeņu tēmu, kā arī uzsvēra vienota audžuģimeņu reģistra nepieciešamību. Pašlaik ir panākta vienošanās par informācijas saņemšanu no Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas par audžuģimeņu izvietojumu Latvijā.

LPS padomniece uzņēmējdarbības jautājumos Andra Feldmane pauda gandarījumu, ka Uzņēmējdarbības tīkls darbojas ļoti aktīvi, regulāri tiek rīkotas videokonferences, ko gan tiešraidēs, gan ierakstos klausās un skatās daudz interesentu. Tās var noskatīties LPS mājaslapas sadaļā *Semināri un video/Videoarhīvs*: <http://www.lps.lv/lv>.

Padomniece reģionālās attīstības jautājumos Ivita Peipiņa informēja, ka tiks izveidoti divi reģionālās attīstības un sadarbības tīkli: viens nodarbosies ar teritoriju un vietu attīstības un pašvaldību sadarbības, otrs – ar vides aizsardzības jautājumiem. Savukārt vides "tīkliņā" uzmanība tiks pievērsta problēmām, kas saistītas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanu un dabas resursu nodokli, kā arī atsevišķi darbosies atkritumu apsaimniekošanas jautājumu risinātāju "tīkliņš", kurā šogad paredzētas divas izbraukuma sanāksmes un vēl viena Pašvaldību savienībā.

Kopējo "tīkliņu" darbību koordinēs LPS padomniece Ligita Pudža, un Valde reizi pusgadā uzklūs informāciju par to veikumu.

Valdē tika aktualizēts jautājums, par ko noteikti vajadzētu diskutēt: kādas ir attīstības iespējas novados, samazinoties ekonomikas izaugsmei un iedzīvotāju skaitam?

Aino Salmiņš vērsa uzmanību uz civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas jautājumu un analizēja apsvērumus, kā uzlabojams Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likums, lai novērstu apdraudējumu nacionālajai drošībai. LPS definējusi neatrisinātās problēmas: likumā nav noteikta hierarhija, lai efektīvi risinātu krīzes vai katastrofas radītās problēmas; nav definēta reaģēšanas pasākumu vadība; resursu piesaistes jautājumi tiek risināti budžeta ietvaros; sadarbības teritoriju civilās aizsardzības (CA) plāniem jāparedz budžeta pieprasījums; principi sadarbības teritoriju izveidošanā un to juridiskais statuss; likumā jānosaka, ka sadarbības teritoriju CA komisiju lēmumi ir saistoši valsts ministrijām un institūcijām; paredzēt papildu resursus valstij un pašvaldībām, dibinot valsts un pašvaldību institūcijas.

Valde pilnvaroja LPS ģenerālsēkretāri Mudīti Priedi pašvaldību apvienības "Sabiedrība ar dvēseli" valdē.

LPS komitejās

Veselības un sociālo jautājumu komitejā

14. februārī Veselības un sociālo jautājumu komitejas sēdē komitejas priekšsēdētājs **Aivars Lācarus** un LPS padomniece **Ilze Rudzīte** stādīja priekšā Valsts kontroles (VK) Trešā revīzijas departamenta direktori **Ingu Vāravu**, Trešā revīzijas departamenta Otrā sektora vadītāju **Agnesi Jaunzemi** un revīzijas grupu – vecāko valsts revidenti **Sandru Batalovu** un valsts revidenti – juristi **Lindu Sanderi**, kuras iepazīstināja ar Valsts kontroles veikto lietderības revīziju “Vai valsts pacientiem spēj nodrošināt efektīvu ambulatoro veselības aprūpi?” un ieteikumiem šajā sakarā. Revīzijā Veselības ministrijai sniegti 12 ieteikumi par attīstības plānošanas pilnveidošanu, sadarbības uzlabošanu ar pašvaldībām, ģimenes ārstu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošanu un ambulatorajai veselības aprūpei piešķirto finanšu līdzekļu racionālu izlietojumu.

Tā kā VK revīzijā konstatēts, ka netiek pildīts Sabiedriskā transporta pakalpojumu likums, kas paredz maršrutu tīklu veidot tā, lai iedzīvotājiem nodrošinātu iespēju apmeklēt izglītības un ārstniecības iestādes, darbavietas, valsts un pašvaldību institūcijas to normālajā (vispārpieņemtajā) darba laikā, jautājums par maršrutu tīkla atbilstību pakalpojumu pieejamībai jāiekļauj ikgadējās sarunās ar Satiksmes un Veselības ministriju.

Par **informācijas apmaiņas tehniskajiem risinājumiem bērnu tiesību aizsardzībā** informēja LPS padomnieks **Guntars Krasovskis**, Iekšlietu ministrijas Informācijas centra Administratīvo pārkāpumu uzskaites nodaļas vadītāja **Margita Kukjāne**, Nozares politikas departamenta Plānošanas nodaļas vecākā referente **Valija Kalvāne** un Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Koordinācijas un kontroles pārvaldes Dienestu koordinācijas biroja vecākā inspektore **Vineta Pavlovska**.

G. Krasovskis pastāstīja par **NPAIS – nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmu** un kā to vērtē pašvaldības – sistēma nav ērta ne bāriņtiesām, ne sociālajiem darbiniekiem; neatrisinātas tehniskās problēmas; nav savienojuma ar citām informācijas

sistēmām; netiek ņemti vērā pašvaldību priekšlikumi un iebildumi.

Komiteja nolēma sagatavot vēstuli iesaistītajām institūcijām par problēmām Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmā.

Vēl komitejas dalībnieki tika iepazīstināti ar salīdzināmo datu datubāzē BLIS ievietoto jaunāko informāciju – par audžuģimeņu pārkļājumu Latvijā. Aicinām apmeklēt šo datubāzi internetā: https://blis.lps.lv/lv/struktureti-dati?view=data&file_id=114&sheet_id=129&start=0.

Komitejas sēdes videoieraksts un prezentācijas pieejamas LPS interneta vietnē: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3525-lps-veselibas-un-socialo-jautajumu-komitejas-sede-uzklausalsts-kontroles-veiktas-revizijas-secinajumus>.

ILZE RUDZĪTE, padomniece veselības un sociālajos jautājumos:

– Pie februāra aktualitātēm noteikti jāmin komitejā izskatītais **Valsts kontroles ziņojums “Vai valsts pacientiem spēj nodrošināt efektīvu ambulatoro veselības aprūpi?”** un aktualizētā nepieciešamība uzlabot **informācijas apmaiņu bērnu tiesību aizsardzībā**.

Sadarbībā ar pašvaldībām noskaidrotas problēmas Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmā un par tām nosūtīta vēstule iesaistītajām institūcijām.

Februārī Labklājības ministrija nodevusi sabiedriskajai apspriešanai **plānu minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2018.–2020. gadā**. Būtiskākie piedāvājumi: paaugstināt trūcīgas personas ienākumu līmeni un garantētā minimālā ienākuma līmeņa (GMI) nodrošināšanas pabalsta apmēru, noteikt vienotu maznodrošinātas personas ienākumu līmeni un vienotu dzīvokļa pabalsta ietvaru.

Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā

Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas sēdē **14. februārī** ievadīja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) pārskats par **2017. gadā plānotajiem darbiem reģionālās attīstības jomā**. Ziņotāju – VARAM Reģionālās politikas departamenta direktoru **Raivi Bremšmitu** papildināja viņa kolēģes – Pašvaldību attīstības nodaļas vadītāja **Dzintra Muzikante** un Telpiskās plānošanas departamenta direktore **Ingūna Urtāne**.

Zinot, cik daudz dažādu neatrisinātu problēmu bija, ir un būs pašvaldību un ministrijas starpā, noklausītais pārskats gan drīzāk tika pieņemts zināšanai, jo jaunu informāciju tas sniedza maz, varbūt tāpēc neradīja pamatu kaismīgām diskusijām.

LPS padomniece reģionālās attīstības jautājumos **Ivita Peipiņa** ziņoja par piedāvātajiem tematiem 2017. gada sarunām ar VARAM, bet padomniece lauku attīstības jautājumos **Sniedze Sproģe** – par sarunu tematiem ar Zemkopības ministriju.

Pagaidām atklāts paliek jautājums, cik lietderīgs bija 2016. gada eksperiments – rīkot trīspusējas sarunas ar abām ministrijām. Komitejas priekšsēdētājs LPS priekšsēža vietnieks no novadu pašvaldībām Aucēs novada domes priekšsēdētājs **Gints Kaminskis** atzina, ka trīspusējo sarunu organizēšana tomēr bija visai sarežģīta un to turpināt būtu vērts tikai tad, ja visu trīs pušu iesaiste palīdzētu vieglāk rast risinājumu.

Par projekta “**LVĢMC ģeotelpisko datu informācijas sistēmas izveide**” mērķi, sasniedzamajiem rezultātiem un pašvaldību ieguvumiem ziņoja Latvijas Vides, ģeoloģijas un metroloģijas centra (LVĢMC) Informācijas analīzes daļas vadītāja **Anta Jantone**. LVĢMC iecere ir apvienot centra rīcībā esošo ģeotelpisko informāciju vienotā sistēmā; sagatavot pašreiz esošās vides datu kopas (piemēram, ūdens un gaisa kvalitātes rādītāji, atkritumu izgāztuves, plūdu riska zonas u.c. vides jomas informācija) atbilstoši INSPIRE direktīvas prasībām; izveidot plūdu prognozēšanas un brīdināšanas sistēmu Daugavas baseinam, bez maksas izplatot informāciju par plūdiem un nodrošināt plūdu riska datu vizualizāciju visiem iesaistītajiem, tajā skaitā operatīvajiem dienestiem, pašvaldībām, riskas zonas iedzīvotājiem un komersantiem; projektā pieejamā finansējuma robežās plānots uzlabot arī bezmaksas pieejamību Derīgo izrakteņu atradņu reģistra un krājumu bilances informācijai (t. sk. ģeotelpiskajiem datiem par derīgo izrakteņu atradnēm). Savukārt viņas kolēģe – LVĢMC Zemes dziļņu daļas vadītāja **Daiga Pipira** un zvērinātu advokātu biroja “Cobalt” vecākais jurists **Edgars Pastars** cēla priekšā priekšlikumus grozījumiem likumā “Par zemes dziļēm”. Pašreiz zemes dziļņu izmantošanai nepiecie-

šamās informācijas sagatavošana, saskaņošana un administratīvo aktu izdošana ir sadalīta starp LVĢMC, Valsts vides dienestu un pašvaldībām. Priekšlikumi paredz administratīvo procedūru vienkāršošanu, resursu un kompetenču koncentrēšanu LVĢMC.

Padomniece **Gunta Lukstiņa** aicināja pašvaldības pieņemt ES Pilsētvides attīstības programmas URBACT “Labās prakses” konkursā, lai iegūtu “Labās prakses pilsētas” titulu un turpmāk savu pieredzi varētu popularizēt Eiropā un URBACT programmas ietvaros. Plašāka informācija par komitejas sēdi pieejama šeit: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3519-lps-regionalas-attistibas-un-sadarbibas-komitejas-sede>.

SANDRA BĒRZIŅA, padomniece vides aizsardzības jautājumos:

– Gan pasaulē, gan Latvijā arvien aktuālāka kļūst vides tēma. Saprotot tās nozīmīgumu, Latvijas Pašvaldību savienība radusi iespēju pieņemt darbā padomnieku vides aizsardzības jautājumos, un kopš 1. februāra šie pienākumi uzticēti man.

Vides aizsardzības politikai mūsdienās ir jābūt integrētai visās pārējās politikās. Neapšaubāmi, ka vides aspekti ir svarīgi, plānojot un īstenojot ilgtspējīgu attīstību, tieši tāpēc to nevar šauri skatīt tikai vienas nozares ietvaros. Tomēr pastāv jautājums, cik viegli, efektīvi un jēgpilni šie procesi notiek un kādi ir to mērķi. Dažādu speciālistu, nevalstisko organizāciju un sabiedrības viedokļi dabas un vides aizsardzības jautājumos bieži vien ir diametrāli pretēji, un atrast balansu starp sabiedrības vajadzībām un dabas

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

kapitālu ir liels izaicinājums.

Ar vides un dabas aizsardzību saistīto jomu klāsts ir Joti plašs – sākot ar klimata jautājumiem, ūdens un gaisa kvalitāti, zemes dzīlēm, atkritumiem, piesārņojumu un beidzot ar dabas aizsardzību un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Tieši dabas aizsardzības jautājumi pēdējā gada laikā satraukuši cilvēku prātus, īpaši gaidāmās biotopu kartēšanas jeb dabas skaitīšanas kontekstā, tādēļ tas ir būtisks process, kura norisei sekosim un informēsim pašvaldības par tā īstenošanu, iedzīvotāju tiesībām un citiem ar to saistītiem jautājumiem.

Viens no **dabas kapitāla aizsardzības un saglabāšanas** svarīgākajiem mērķiem ir aizsargāt cilvēkus no riska, ko viņu veselībai un labklājībai varētu radīt dabas kapitāla tā visplašākajā izpratnē kvalitātes pasliktināšanās vai apjoma samazināšanās. Cilvēks ir dabas sastāvdaļa, tādēļ rūpēm par dabu ir jābūt arī rūpēm par cilvēku, respektējot viņa vajadzības un samērojot tās ar dabas dotajām iespējām. Ir, protams, izņēmumi, kad pietiek vien ar mūsu labo gribu, tomēr vairumā gadījumu nepieciešami finanšu līdzekļi. Ir būtiski saprast, cik mums izmaksā dabas aizsardzība, cik mēs šobrīd varam atļauties par to maksāt, kā iegūt papildu līdzekļus. Paralēli izvērtēsim, kā tiek izlietots dabas resursu nodoklis, un risināsim jautājumu par tā pārdali pašvaldībām, jo saskaņā ar Dabas resursu nodokļa likumu tā mērķis ir veicināt dabas resursu ekonomiski efektīvu izmantošanu, ierobežot vides piesārņošanu, samazināt vidi piesārņojošas produkcijas ražošanu un realizāciju, veicināt jaunu, vidi saudzējošu tehnoloģiju ieviešanu, atbalstīt tautsaimniecības ilgstspējīgu attīstību, kā arī finansiāli nodrošināt vides aizsardzības pasākumus, tātad izlietot vides aizsardzības vajadzībām.

Pašsaprotami, ka pašvaldības ir būtisks spēlētājs dažādu jomu politikā, tajā skaitā vides politikā, ieviešanā. Šā iemesla dēļ ir svarīgs to viedoklis. Pašvaldību interešu aizstāvība un konsultēšana ir vides aizsardzības jautājumu padomnieka pienākums, tādēļ aicinājums droši vērsties ar neskaidrībām, problēmjautājumiem, ieteikumiem un priekšlikumiem, kā arī sniegt savu viedokli par vides aizsardzības jomu gan normatīvo aktu izstrādes procesā, gan to ieviešanā un vides politikas īstenošanā!

Izglītības un kultūras jautājumu komitejā

OLGA KOKĀNE, padomniece kultūras jautājumos:

– Februārī komitejas sēde nenotika, taču ikdienas darbs turpinājās gan izglītības, gan kultūras jomā.

Interesantākais pasākums aizvadītajā mēnesī man saistās ar UNESCO rīkoto dzimtas valodas dienai veltīto "Vietvārdu talku".

Turpinot vietējā mantojuma apzināšanas tradīcijas un gatavojoties Latvijas valsts simtgadei, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija (LNK) sadarbībā ar Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūtu un partneriem aicina iesaistīties interaktīvā "**Vietvārdu talkā**", kas tika atklāta 23. februārī un noritēs līdz 30. septembrim. Šajā "talkā" ikviens aicināts apzināt, pierakstīt un datubāzē reģistrēt vietējos vietvārdus – īpašvārdus, kas nosauc kādu fiziogēogrāfisku objektu – kalnus, gravas, upītes u.c. – gan tos, kas tiek lietoti patlaban, gan tos, kas lietoti agrāk. Īpaši svarīgi ir pamanīt un neaizmirst mazos vietvārdus, kuriem neatrodas vieta kartē, bet ir būtiska nozīme, pētot Latvijas daudzveidīgās izloksnes un dialektus un vietējo vietu vēsturi un kultūru. Apzinātos vietvārdus var reģistrēt **Tautas vietvārdu datubāzē**, kas pieejama šeit: <https://db.lulavi.lv/vietvardi/>; www.vietvardi.lv vai www.unesco.lv.

"Vietvārdu talkā" aicinātas piedalīties izglītības iestādes, bibliotēkas, muzeji, tūrisma informācijas centri, nevalstiskās organizācijas un citas institūcijas, kā arī individuāli interesenti un aktīvistu grupas. Tāpat talkā var piedalīties interesenti, kuri Latvijas valsts simtgades digitālajā platformā www.lv100.lv izteikuši vēlmi līdzdarboties simtgades sagatavošanā un dāvinājuši savas stundas digitālajā laika bankā Latvijas simtgadei. Jāpiebilst, ka **katru mēnesi tiks izcelts čaklākais talcīnieks**, kā arī **vietvārdiem krāšņākais novads**.

Bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumu apakškomitejā

LPS Bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumu apakškomitejas sēdi **16. februārī** varēja vērot tiešraidē LPS mājaslapā, un tā tika veltīta jaunatnes jomai.

Projekta *brivpratigie.lv* vadītājs **Ints Teterovskis** iepazīstināja ar tīmekļa vietnes www.brivpratigie.lv iespējām **brīvprātīgā darba** veicināšanai, uzsverot brīvprātīgo skaita palielināšanos Latvijā. Viņš aicināja pašvaldības iesaistīties platformas veidošanā, kura apvieno gan brīvprātīgā darba veicējus, gan tā organizatorus, nodrošinot iespēju pieteikties un koordinēt brīvprātīgā darba veikšanu visos reģionos. Savukārt Jelgavas pilsētas domes Sabiedrības integrācijas pārvaldes brīvprātīgā darba koordinatore **Sņežana Zinovjeva** pastāstīja par brīvprātīgā darba koordinēšanu Jelgavā, kā arī uzsvēra brīvprātīgo vienotās sistēmas izveides nozīmīgumu.

Par **Jaunatnes politikas valsts programmu** informēja Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta vecākais referents **Edgars Lākutis**, kurš norādīja uz pieņemtajiem grozījumiem Jaunatnes likumā, izvirzītajām prioritātēm 2017. gadam, valsts programmā pieejamo finansējumu, atbalstītajiem projektiem un citām aktualitātēm. **Šāgada prioritātes** jaunatnes jomā ir šādas: ilgtermiņa jaunatnes darba plānošanas veicināšana vietējā un reģionālā līmenī; atbalsts jaunatnes organizāciju darbības attīstībai, tostarp sadarbībai ar valsti un pašvaldībām, kā arī starptautiskajām institūcijām jaunatnes politikas nozarē; vienota modeļa izstrāde jauniešu neformālās izglītības atzīšanai valsts mērogā; jaunatnes darbā iesaistīto personu profesionālās pilnveides attīstīšana.

Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras Projektu vadības un uzraudzības daļas vadītāja **Rasa Lazdiņa** iepazīstināja ar aktualitātēm un diviem jauniem projektu veidiem, kas palielinājuši **programmā "Erasmus+: Jaunatne darbībā"** pieejamo finansējumu – "Stratēģiskie EBD (Eiropas brīvprātīgā darba) projekti" un jaunā iniciatīva "Eiropas Solidaritātes korpus". Viņa uzsvēra, ka nākamais projektu iesniegšanas termiņš ir 26. aprīlis.

Komitejas sēdes videoieraksts un prezentācijas pieejamas LPS interneta vietnē: <http://www.lps.lv/lv/profesionalas-apvienibas/jaunatnes-lietu-tikls/3537-par-jaunatnes-jautajumiem-informe-lps-bernu-jaunatnes-un-gimenes-jautajumu-apakskomitejas-sede>.

Tehnisko problēmu komitejā

22. februārī Tehnisko problēmu komitejas sēdē tika spriests par **dabasgāzes tirgus liberalizāciju**. Par jaunajiem dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumiem, norēķiniem ar mājas lietotājiem un siltumapgādes uzņēmumiem klātesošos informēja AS "Latvijas Gāze" Juridiskā departamenta vadītāja vietnieks **Māris Onževs**, kurš uzsvēra, ka ar šo noteikumu projekta stāšanās spēkā 3. aprīlī būtiski tiek mainīts dabasgāzes tirgus modelis – dabasgāzes cenas

noteikšanas mehānisms, norēķināšanās kārtība, kā arī tirgotāja, lietotāja un sadales sistēmas operatora tiesības un pienākumi.

Lai mazinātu sociālo spriedzi, mājas lietotājiem noteikumu projektā ir paredzēta pakāpeniska dabasgāzes tirgus atvēršana, tas ir, tiek saglabātas tiesības nekļūt par tirgus dalībniekiem un iespēja saņemt dabasgāzi par Enerģētikas likumā noteiktajā kārtībā veidotu dabasgāzes cenu. Šādas saimes kļūs par saistītajiem lietotājiem līdz 2019. gada 1. janvārim, un dabasgāzi tiem tirgos publiskais tirgotājs.

Komiteja uzskata, ka, lai izvairītos no domstarpībām gāzes tirgotāju izvēlē, patērētājiem nepieciešama informācija, vai tirgotājs ir noslēdzis līgumu ar pārvades operatoru, tādēļ aicināja "Latvijas Gāzi" šo informāciju publicēt savā mājaslapā. Tāpat komiteja aicina gāzes tirgotājus līguma pārslēgšanas gadījumos mazajām pašvaldībām sagatavot vienu piedāvājumu – līdzīgi kā siltumapgādes uzņēmumiem, kuriem ir viens piedāvājums. Tehnisko problēmu komiteja atzīst, ka noteikumi nepietiekami risina dabasgāzes ekspluatācijas drošības jautājumus koplietošanas gāzes pārvadiem, un vērs Ekonomikas ministrijas uzmanību uz to, ka sašķidrinātās balonu gāzes drošu ekspluatāciju neregulē neviena institūcija.

Izskatot jautājumu par **risinājumiem dabasgāzes un siltumtarifu regulēšanā** pēc dabasgāzes tirgus liberalizācijas, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes priekšsēdētājs **Rolands Irklis** informēja, ka darbībai neregulētā tirgū pašlaik ir reģistrējušies astoņi tirgotāji, tajā skaitā "Latvenergo" un "Enefit". Šobrīd aktuāls ir pārvades tarifu izvērtējums, jo dabasgāzei lielāko daļu cenas nosaka produktu cenas, tātad cena gāzes tirgū vai "Gazprom" divpusējā līgumā fiksētā summa ar Latvijas Republiku. Komiteja nolēma atbalstīt līmeņatzīmes ieviešanas principus siltumapgādes tarifu noteikšanā, nosakot tos ne vēlāk kā līdz nākamās apkures sezonas uzsākšanai; aicināt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju atrast juridiski pamatotu elastīgāku tarifu izvērtēšanas politiku, nosakot iespējami īsāku tarifu izvērtēšanas laiku; aicināt Regulatoru noteikt pārejas

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

periodu siltumapgādes tarifiem, nosakot tos pēc orientējošām gāzes līmeņatņēmēm, piemērojot gāzes cenu iespējami tuvāk iepirkumam.

Vēl komitejā tika izskatīta energoefektivitātes pasākuma 4.2.1.1. "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu dzīvojamās ēkās" ieviešanas gaita un grozījumi normatīvajos aktos, ar ko iepazīstināja "Altum" Energoefektivitātes programmu vadītājs **Ingus Salmiņš**. Viņš pastāstīja, ka šobrīd saņemti ap 100 projektu, no kuriem tikai 22 novērtēti pozitīvi. Kopējās aktivitātes izmaksas ir 166,4 miljoni eiro.

Jāpiebilst, ka Pašvaldību savienība nosūtījusi vēstuli Ekonomikas ministrijai par MK noteikumu projektu. Tā kā atbilstoši Energoefektivitātes likumam pašvaldības var veidot energoefektivitātes fondu daudzdzīvokļu māju atjaunošanas (renovācijas) atbalstam, tajā skaitā iesaistot pašvaldības kapitālsabiedrības, LPS uzskata, ka jāveic izmaiņas MK noteikumu Nr. 160 grozījumos, ļaujot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumiem piesaistīt līdzekļus arī no pašvaldības energoefektivitātes fonda.

Ēku saglabāšanas un energoefektivitātes biroja piedāvājumu ēku renovācijai ESCO formā, piesaistot ERAB finansējumu, cēla priekšā Latvijas un Baltijas energoefektivitātes fonda (LABEEF) padomes loceklis **Harijs Švarcs**, kurš informēja par iespējām nodrošināt ēku renovāciju ESCO formā. Šī aktivitāte balstās uz standartizētu energoefektivitātes līguma ieviešanu uz 20 gadiem, kur ESCO organizē būvniecību un finansēšanu. Tā kā ESCO Latvijā izmanto vēl maz un, realizējot jaunus projektus, tiem var pietrūkt sākotnējā kapitālā, to var darīt ar LABEEF fonda starpniecību, kas piesaista finansējumu no bankām.

LPS padomnieks **Aino Salmiņš** informēja par sarunu tēmām ar Satiksmes, Ekonomikas, Aizsardzības un Iekšlietu ministrijām.

Plašāka informācija, komitejas sēdes videoieraksts un prezentācijas pieejamas šeit: <http://www.lps.lv/iv/seminariun-video/videoarhivs/3545-lps-tehnisko-problemu-komitejas-sede-spriez-par-dabaszegazes-tirgusliberalizācijas-jautājumiem>.

AINO SALMIŅŠ, padomnieks tehnisko problēmu jautājumos:

– Februāra otrajā nedēļā Saeimā tika diskutēts, vai nepieciešami **grozījumi Būvniecības likumā**, un savus priekšlikumus iesniedza arī Pašvaldību savienība.

Vēstulē Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai LPS informēja, ka notikušas vairākas LPS pārstāvju tikšanās ar Ekonomikas ministrijas Būvniecības un mājokļu departamenta pārstāvjiem, kā arī LPS savas prasības definējusi Ekonomikas ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības sarunās 2016. gada 28. septembrī.

Kaut arī sarunās vienojāmies par problemātiku būvniecības nozarē, mums nav saprotami mēģinājumi būvniecības procesā konstatētās nepilnības labot tikai ar grozījumiem Vispārīgajos būvnoteikumos, nevis ar konceptuāliem grozījumiem Būvniecības likumā. LPS uzskata, ka nepieciešamā rīcība būvniecības jomas problēmu risināšanai būtu iedalāma šādos blokos: izmaiņas būvniecības iecerē vai būvprojektā; atbildība būvniecības procesā; būvju ekspluatācija; būvniecības informācijas sistēmas problemātika; būvju pirmsreģistrācija; Būvniecības biroja kompetences jautājumi un ekspertīžu organizēšana; būvvalžu kompetences jautājumi; rīcība patvaļīgas būvniecības gadījumos; likumdošanas analītiskā dienesta izveide Saeimā; citi būvniecības regulējuma precizējumi un izmaiņas, kas izkristalizējušies konsultācijās ar būvniecības procesa dalībniekiem un nevalstiskajām organizācijām.

Saeimas atbildīgā komisija aicināja mēneša laikā visas iesaistītās puses – gan Ekonomikas ministriju, gan pašvaldības, gan arhitektus un būvniekus – vienoties par konkrētām likuma grozījumu redakcijām un tad ar tām nākt uz Saeimu. Deputāti Ingmārs Līdaka un Ivars Zariņš atzina, ka "atvērt likumu", ja nav visu pušu vienošanās, nozīmētu grozījumu pieņemšanas ievilkšanu neprognozējamā laikā.

Otra svarīga februāra aktualitāte saistās ar **sabiedriskā transporta problemātiku**. Vairākas pašvaldības satrauc konkursu organizēšana, jo vismaz 15 procentiem no sabiedriskā transporta tīkla šogad jāgatavo konkurss, turklāt tikai uz trim gadiem, jo kopējais konkurss paredzēts 2021. gadā – iekļaujot visas kvalitātes prasības, atbilstoši Eiropas Savienības regulārām utt. Tagad sanāk, ka 15 procentus no pašu pārvaldātājiem nostādīsim neizdevīgā un nevienlīdzīgā pozīcijā, jo tādas pašas kvalitātes prasības viņiem tiks uzstādītas jau šogad, nevis 2021. gadā. Mēs uzskatām, ka esošos līgumus varētu pagarināt līdz 2021. gadam, sagatavojot šim pasākumam normālu projektu dokumentāciju un vienojoties par kvalitātes prasībām. Pēc Talsu novada ierosmes noorganizējam kopīgu sanākumi ar Autotransporta direkcijas (ATD) pārstāvjiem un tikāmies ar satiksmes ministru, kur saņemam skaidrojumu šai problēmai – konkursi šogad esot jāriko, jo, lūk, Eiropa liekot tā darīt. Man gan negribētos tam piekrist, jo vairākreiz šos nosacījumus mainīja pati ministrija – gan par kvalitātes prasībām, gan mainot amortizācijas termiņus un zaudējumu aprēķināšanas kārtību. Ja šogad 15 procentiem pārvaldātāju jāriko jauns konkurss uz trim gadiem un jāpērk jauni autobusi, tas būtiski samazinās maršrutu apjomu. Tagad visi kopā līdz aprīļa vidum gaidīsim atbildi no Eiropas, vai mums atļaus vai neatļaus šo pagarinājumu, un tad atkarībā no šīs atbildes domāsim, kā šo jautājumu risināt.

Un otra lieta – kopš 2014. gada sabiedriskajā transportā ieviesta tā sauktā vienotā plānošanas sistēma. Vienīgie, kas to slavē kā izdevušos, ir ATD un Satiksmes ministrija, bet pašvaldības, plānošanas reģioni un arī statistika liecina, ka pieejamība ir samazinājusies. Tāpēc mēs aicinām Satiksmes ministriju izvērtēt,

vai šī vienotā plānošanas sistēma ir objektīva, vai tā attaisnojusi sevi un uzstādītie mērķi sasniegti. No Autotransporta direkcijas, kas izstrādā jaunās pamatnostādnes, gaidām informāciju par to, kas tad mainīsies 2021. gadā, uz ko sabiedriskā transporta nozare virzās, vai pašvaldībām būs jāpērk skolēnu autobusi un kāds apjoms tiks garantēts. Tāpat vēlamies redzēt sadarbības padomes darba rezultātu.

Finanšu un ekonomikas jautājumu komitejā

28. februārī Finanšu un ekonomikas komitejas sēdē tika izskatīts Valsts kontroles (VK) revīzijas ziņojumā "Par Latvijas Republikas 2015. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" aktualizētais jautājums par **Kadastra un Zemesgrāmatas datu kvalitāti**. Valsts kontrole revīzijas ziņojumā konstatējusi, ka vēl arvien Kadastra un Zemesgrāmatas lietotājiem nav pieejama kvalitatīva, aktuāla un skaidri saprotama informācija, tajā skaitā pašvaldībām pārskata gada inventarizācijas veikšanai, kas ietekmē arī saimnieciskā gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāti.

Valsts kontrole ir ieteikusi veikt šādas darbības:

- 1) veikt nepieciešamos pasākumus, lai Kadastra sniegtajā informācijā par pašvaldību īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošajiem nekustamajiem īpašumiem netiktu uzrādītas citām fiziskām un juridiskām personām piederošas vai nenoskaidrotas piederības būves;
- 2) izvērtēt iespēju noteiktā laikposmā noteikt īpašu režīmu savstarpējai datu apmaiņai starp Kadastru un tā subjektiem, tajā skaitā pašvaldībām, kļūdaino datu labošanai;
- 3) izstrādāt normatīvo regulējumu īpašuma tiesību noteikšanai tiem nekustamajiem īpašumiem, kuriem nav pieejami īpašumtiesības apliecinājoši dokumenti;
- 4) iniciēt normatīvo regulējumu kopīpašuma domājamo daļu aprēķināšanai un pārrēķināšanai, nodrošinot, ka kopīpašuma domājamo daļu kopsumma veido vienu veselumu un ka domājamā daļa ir atsevišķā īpašuma (telpu grupas) platības attiecība pret visu dzīvojamajā mājā esošo atsevišķo īpašumu kopējo platību.

Komitejas sēdē Tieslietu ministrijas (TM) un Valsts zemes dienesta (VZD) pārstāvji bija uzaicināti sniegt informāciju par šo ieteikumu ieviešanas gaitu. Pozitīvi vērtējams, ka visu ieteikumu ieviešana tiek plānota, tomēr negatīvi, ka pie tās lielākoties ķersies tikai 2018. gadā, jo VK noteiktais ieteikumu ieviešanas termiņš ir 2019. gada 1. maijs. TM pārstāvji atgādināja, ka 3. un 4. punktā norādītās problemātikas risinājumiem jau pirms vairākiem gadiem Saeimā bija iesniegti likumprojekti, kas netika atbalstīti, diemžēl nepiedāvājot nekādu citu risinājumu. Tieslietu ministrijas ieskatā vispirms tiks īstenota Kadastra un Zemesgrāmatas procesu tuvināšana sistēmu sadarbības uzlabošanai, kuru ieviešanai ir nepieciešams veidot jaunu Kadastra informācijas sistēmu. LPS padomniece finanšu un ekonomikas jautājumos **Sanita Šķiltere** uzsvēra, ka, lai

pēc būtības nodrošinātu Kadastra un Zemesgrāmatas sadarbības uzlabošanu un datu kvalitāti, Valsts kontroles ieteikumi normatīvajos aktos tieši būtu jāievieš pirms informācijas sistēmu izmaiņu programmēšanas uzsākšanas, turklāt jau valdības līmenī ir noteikts, ka šajā plānošanas periodā nedrīkst turpināt nepareizo praksi, kad vispirms kaut ko dara informācijas sistēmās, bet tikai pēc tam virza atbilstošus grozījumus normatīvajos aktos, kad paredz procedūru izmaiņas. Tādējādi pirms jaunas informāciju sistēmas pasūtīšanas TM jāsaņem ne tikai Valsts kontroles lūgtie normatīvo aktu risinājumi, bet šo grozījumu loks ir krietni plašāks. LPS atgādināja, ka nekad nav atbalstījusi un neatbalstīs vienu un to pašu datu glabāšanu divās informācijas datu noliktavās, divās sistēmās, un, ja tiek veidota jauna Kadastra informācijas sistēma, tā ir jāveido kā vienota datubāze ar zemesgrāmatu datiem. Tāpat tika atgādināts jau pirms vairākiem gadiem paustais, ka, visticamāk, nevarēs izvairīties no termiņa noteikšanas likumos par privātpersonas īpašumtiesību pieteikšanu uz objektiem, par kuriem publiskajam sektoram nav nekādu ziņu, paredzot skaidru un efektīvu regulējumu pēc šāda termiņa beigām. Pašvaldību pārstāvji arī norādīja, ka jānodrošina ne tikai kopīpašuma domājamo daļu kopsumma kā viens vesels, bet arī tas, ka Zemesgrāmata pati varētu grozīt ēkas īpašuma domājamās daļas atbilstoši šajā ēkā esošo dzīvokļa īpašumu īpašumtiesībām. LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** uzsvēra, ka tāpēc jau Zemesgrāmatās ir tiesneši, lai izvērtētu un pieņemtu lēmumus, bet, ja turpināsies dažu Zemesgrāmatu prakse, kad ēkā dzīvokļa īpašumi pieder privātpersonām, bet pašas ēkas īpašumtiesību domājamās daļas nav atbilstoši sakārtotas, tad nav pamata zemesgrāmatu tiesnešu statusa saglabāšanai.

Savukārt Valsts zemes dienesta pārstāvji informēja, ka uzsākuši darbu pie pirmo divu ieteikumu ieviešanas un tuvākajā laikā konsultēsies ar pašvaldībām par realizācijas veidiem. Viens no risinājumiem varētu būt grāmatvedības datu salīdzināšana ar Kadastra reģistrā esošajiem datiem, kas turklāt ir vajadzīgs ne tikai pašvaldībām, bet arī valsts iestādēm. Tomēr līdz galam neatbildēts palika jautājums, vai šis jaunais risinājums pašvaldībām būs bez maksas. VZD vienīgi uzsvēra: tā kā pilnīgi visu Kadastra informāciju nodod, tad pašvaldības šos datus drīkst izmantot visu savu funkciju veikšanai, ierobežojums izmantot šos datus esot tikai tajos gadījumos, ja tas tiek darīts ārpus pašvaldības funkcijām. LPS lūdza Valsts zemes dienestam atsūtīt konkrētus piemērus, kad pašvaldības izmanto Kadastra datus ārpus savu funkciju kompetences, jo, ņemot vērā likumu "Par pašvaldībām", pat teorētiski grūti iedomāties šādas situācijas.

Klātesošie pašvaldību pārstāvji aktīvi izmantoja iespēju aktualizēt arī vairākus citus līdz šim neatrisinātus jautājumus:

- dzīvokļu īpašniekiem, kuru mājas atrodas uz citām personām piederošas zemes (tā sauktā piespiedu noma), praktiski nav iespējams izmantot likumā paredzētās zemes pirkuma tiesības, kā arī ļoti divvainais juridiskais traktējums par veidu, kā

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

var tikt realizētas likumā paredzētās izpirkuma tiesības gadījumos, kad pirkuma tiesības nav piedāvātas;

- Civillikuma normas īstenošana par zemi un ēku kā vienotu īpašumu;
- par gadījumiem, kad jaunais īpašnieks neiesniedz Zemesgrāmatā sava un vecā īpašnieka parakstīto nostiprinājuma lūgumu, kā rezultātā atbildība gan par nekustamā īpašuma nodokļa nomaksu, gan nelikumībām, kas veiktas īpašumā, saglabājas vecajam īpašniekam.

Komitejas sēdē tika skatīts arī jautājums par **iespējamiem risinājumiem nodokļu piemērošanā mazajiem uzņēmumiem** un ieskicētas Finanšu ministrijas piedāvātās izmaiņas Latvijas nodokļu sistēmā. Jautājums par izmaiņām nodokļu politikā netika izvērst, jo informācija līdz komitejas sēdei vēl bija samērā ierobežota. Finanšu ministrija ar nodokļu politikas pamatnostādņēm turpmākajiem gadiem pirmo reizi publiski iepazīstināja sabiedrību Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes sēdē, kas arī notika 28. februārī – LPS Finanšu un ekonomikas komitejas sēdes laikā.

Runājot par mazo uzņēmumu nodokļu reformu, Ekonomikas ministrijas Uzņēmējdarbības konkurētspējas departamenta Mazo un vidējo uzņēmumu atbalsta nodaļas pārstāvis **Māris Jurušs** pastāstīja, ka izveidota darba grupa, kurā Ekonomikas ministrija kopīgi ar Finanšu ministriju, Labklājības ministriju, uzņēmējus pārstāvošajām organizācijām un citiem sociālajiem partneriem meklē iespējami labākos risinājumus. Šobrīd reformām ir iezīmēti šādi virzieni: vienkāršība nodokļu piemērošanā un administrēšanā; sociālās garantijas darbiniekiem; atbalsts jaunu uzņēmumu un mazu uzņēmumu (tostarp dzīvesstila, ģimenes) īpašniekiem; negodīgas konkurence ierobežošana. Kā mērķa grupas šai reformai plānots saglabāt fiziskās personas (saimnieciskās darbības veicēji) un SIA, ja dalībnieki ir fiziskās personas, ar nosacījumu, ka gada apgrozījums nepārsniedz 40 000 eiro (PVN sliekšnis). Piedāvājumu mazo uzņēmumu nodokļu reformai plānots sagatavot līdz 1. maijam.

LPS padomniece finanšu un ekonomikas jautājumos **Lāsma Ūbele** komitejas dalībniekiem lūdza pārdomāt pieejamo informāciju par **plānotajām izmaiņām nodokļu politikā 2018. gadā** (uz 28.02.2017).

IIN	<p>Nodokļa likme Algas nodokļa maksātājam:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 20%, ja gada apliekamais ienākums ir līdz 45 000 eiro – 23%, ja gada apliekamais ienākums ir virs 45 000 eiro <p>No kapitāla pieauguma: 20%</p> <p>Diferencētais neapliekamais minimums:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gadā: no 3600 eiro līdz 0 eiro (neapliekamo minimumu <u>nepiemēro</u> no 16 200 eiro gada apliekamā ienākuma) – <i>Vidēji mēnesī: no 300 eiro – 0 eiro (no 1350 eiro)</i> <p>Neapliekamais minimums pensionāram:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 300 eiro – 400 eiro – 500 eiro
Solidaritātes nod.	Solidaritātes nodoklis tiek atcelts
VSAO iemaksas	<ul style="list-style-type: none"> – Līdz gada ienākumiem 52 400 eiro – parastais režīms (likme 34,09%) – No gada ienākumiem 52 400 eiro līdz 85 400 eiro – netiek piešķirti īstermiņa pabalsti – Virs gada ienākumiem 85 400 eiro – likme 0%
UIN	<p>Nodokļa likme</p> <ul style="list-style-type: none"> – ienākumam no kapitāla: 20% – sadalītajai peļņai: 20% – reinvestētajai peļņai: 0%
MUN	<p>Nosacījums: apgrozījums kalendāra gadā nepārsniedz 40 000 eiro</p> <p>MUN dividendēm: 20%</p>
PVN	<p>PVN reģistrācijas sliekšnis: 40 000 eiro</p> <p>Paplašināt PVN reverso (apgriezto) maksāšanas kārtību</p>
Minimālā darba alga 2018. gadā	430 eiro

Novadu apvienībā

3. februārī Novadu apvienības valde nolēma **Novadu dienu** rīkot **31. martā**. Valde pieņēma Bauskas novada pašvaldības laipno piedāvājumu Novadu dienas pasākumu norises vietai izvēlēties **Bauskas novada Īslīces kultūras namu**. Novadu dienā darba grupa nodarbosies ar sociālo dienestu kapacitātes un kompetences jautājumiem, kā arī apspriedīs sadarbības problemātiku ar citām institūcijām – gan pašvaldības, gan valsts institūcijām.

Valde noklausījās Latvijas Nacionālā kultūras centra (LNKC) direktores **Signes Pujātes** ziņojumu par **XXVI Vispārējo latviešu dziesmu un XVI deju svētku organizatoriskajām aktualitātēm**. S. Pujāte prezentēja 2018. gada Dziesmu un deju svētku programmas projektu. Paredzēts, ka dalībnieku gājiens būs svētku nedēļas sākumā, nevis pēdējā svētdienā pirms noslēguma koncerta. Pašlaik vēl saskaņošanas stadijā ir mēģinājumu laiki un tiek risināta dalībnieku izmitināšana pa naktsmītnēm Rīgas skolās. Valde apsprieda līgumu par ēdināšanu, jo tiek izvirzīts nosacījums, ka ēdinās tie uzņēmumi, kas konkrētajā skolā strādā mācību laikā.

S. Pujāte informēja, ka Latvijas Nacionālais kultūras centrs sācis veidot **nacionālā nemateriālā kultūras mantojuma sarakstu**. Pieteikumus sarakstam var sagatavot un iesniegt līdz 30. jūnijam, un, lai palīdzētu tos kvalitatīvi sagatavot, Valsts Kultūrkapitāla fonds šim nolūkam izveidojis mērķprogrammu “Nacionālā nemateriālā kultūras mantojuma saraksta pieteikumu sagatavošana”. Sarakstu veidos elementi, kas uzskatāmi par valsts aizsargājamu nemateriālā kultūras mantojuma vērtību un to iekļaušanai sarakstā ir plašs kopienas atbalsts un līdzdalība. Plašāka informācija: <http://www.lnkc.gov.lv/jaunumi/sakas-pieteikumu-pienemsana-nemateriala-kulturas-mantojuma-sarakstam/b/47/>.

Videokonferences

Decentralizētā kanalizācijas sistēmu apsaimniekošana un reģistrēšana

2. februārī LPS un VARAM rīkoja paplašinātu MK noteikumu projekta “Noteikumi par decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu un reģistrēšanu” un tā sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācijas) apspriešanu un diskusiju par jautājumiem

un pašvaldību pienākumiem, kādus paredz šis normatīvais akts. Tajā piedalījās VARAM Vides aizsardzības departamenta direktore **Rudīte Vesere**, Ūdens resursu nodaļas vadītāja **Iveta Teibe** un vecākā referente **Anda Ellere**, kā arī Konkurences padomes un pašvaldību pārstāvji.

Konferences videoieraksts un prezentācijas pieejamas šeit: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3505-videokonference-par-decentralizeto-kanalizācijas-sistemu-apsaimniekosanu-unregistresanu>.

ERAF IKT Rīgas projekts

8. februārī Pašvaldību savienībā notika projekta “**Pašvaldību klientu informācijas pārvaldības risinājums**” prezentācija. Par projekta iecerēm stāstīja Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centra Projektu izstrādes nodaļas vadītājs **Mārtiņš Pliķšs**.

Konferences videoierakstu skatiet šeit: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3506-videokonference-par-erap-ikt-rigas-projektu>.

KNAB par priekšvēlēšanu agitācijas ierobežojumiem

8. februārī LPS notika videokonference, kurā Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) pārstāvji pastāstīja par galvenajiem likuma punktiem, kas būtu jāzina, sagaidot šāgada 3. jūnija pašvaldību vēlēšanas. Videokonferencē bija daudz jautājumu un atbilžu par pašvaldību informatīvo izdevumu un interneta vietņu darbību priekšvēlēšanu laikā.

Plašāk – videoierakstā: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3500-videokonference-par-priekšvelesanu-agitācijas-ierobežojumiem-pirms-2017-gada-3-junija-pasvaldību-velesanam>.

Šeit pieejama arī abu KNAB pārstāvju – Politisko organizāciju finansēšanas kontroles nodaļas vadītāja vietnieces **Vinetas Ostrovskas** un galvenās speciālistes **Karīnas Poļanskas** sagatavotā prezentācija.

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

Datos balstītu lēmumu pieņemšana izglītībā pašvaldībās sadarbībā ar "Edurio"

9. februārī LPS notika videokonference "Datos balstīta lēmumu pieņemšana izglītībā pašvaldībās sadarbībā ar "Edurio"". Tajā piedalījās "Edurio" produkta direktors **Gatis Narvaišs**, kurš iepazīstināja ar "Edurio" sistēmu, Ventspils izglītības pārvaldes Metodiskā dienesta vadītāja **Inga Pāvuliņa**, kura pastāstīja par Ventspils skolu pieredzi ar "Edurio" sistēmu, Rīgas izglītības un informatīvi metodiskā centra pārstāve **Signe Neimane** un Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta direktore **Zane Doniņa**, kura dalījās Rīgas skolu pieredzē ar "Edurio" sistēmu.

Ar "Edurio" demonstrācijas versiju var iepazīties: <https://Edurio.com/demo/skolasrezultati>. Rezultātu skatīšanai vēlams izmantot pārlūku *Chrome*. Videokonference pieejama šeit: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3526-videokonference-datos-balstita-lemumu-pienemsana-izglitiba-pasvaldibas-sadarbiba-ar-edurio>.

Diskusija par projektu finansējumu ārpus tradicionālās finanšu sistēmas

9. februārī LPS notika diskusija par uzņēmējdarbības attīstībai būtisku jautājumu – **alternatīvu finanšu avotu piesaisti projektu idejām** līdzās jau esošajiem tradicionālajiem finansētājiem – "Altum" un komercbankām. Diskusijā tika pārrunātas kolektīvā finansējuma piesaistīšanas iespējas, kas ir projekta finansēšanas veids, kad naudas līdzekļi tiek savākti no liela skaita cilvēku, visbiežāk interneta vidē, kā arī par Latvijā izveidoto platformu *projektubanka.lv*. Diskusijas videoieraksts un prezentācijas pieejamas

LPS interneta vietnē: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3523-diskusija-parprojektu-finansejuma-jautajumiem-arpus-tradicionalas-finansu-sistemas>.

Komunikācija krīzes situācijās

9. februārī notika LPS un Latvijas Asociācijas sabiedrisko attiecību profesionāļiem organizētā videokonference, kurā pieredzē dalījās glābšanas dienestu komunikatori. Par komunikāciju lielāku un mazāku krīžu situācijās stāstīja Valsts policijas Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja **Sigita Pildava** un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Prevencijas un sabiedrības informēšanas nodaļas priekšnieces pienākumu izpildītāja **Inta Šaboha**.

Diskusijas videoieraksts un prezentācijas pieejamas LPS interneta vietnē: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3509-videokonference-par-krizes-komunikaciju-no-valsts-drosibasdienestu-skatpunkta>.

Pašvaldību loma un iespējas Latvijas valsts simtgades svinībās

Latvija 100

ES ESMU LATVIJA

15. februārī LPS notika videokonference – seminārs, kurā Kultūras ministrijas Latvijas valsts simtgades biroja pārstāvji informēja un ar pašvaldību pārstāvjiem apspriedās par **Latvijas valsts simtgades nacionālās programmas ietvaru un pašvaldību iesaistes iespējām**.

Video un prezentācijas: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3524-videokonference-seminars-pasvaldibu-loma-un-iespejas-latvijasvalsts-simgades-svinibas>.

ERAF projekta "Koplietošanas IKT resursu attīstība pašvaldību vajadzībām" prezentācija

16. februārī notika diskusija – videokonference, kurā Ventspils domes izpilddirektora vietnieks informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā **Egons Spa-**

lāns iepazīstināja ar ERAF projektu “Koplietošanas IKT resursu attīstība pašvaldību vajadzībām”.

Videoieraksts pieejams šeit: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3528-videoekonference-par-erap-ikt-ventspils-projektu>.

Audiovizuālā satura izplatīšanas infrastruktūra pašvaldību dibinātajos kultūras centros

16. februārī Pašvaldību savienība sadarbībā ar Kultūras informācijas sistēmu centru (KISC) un Latvijas Nacionālo kultūras centru (LNKC) rīkoja videokonferenci par audiovizuālā satura izplatīšanas infrastruktūru pašvaldību kultūras centros. LNKC direktore **Signe Pujāte** vērsa uzmanību, ka projekts “Kultūras mantojuma satura digitalizācija” paredz audiovizuālā satura izplatīšanas infrastruktūras nodrošinājumu pašvaldību dibinātajos kultūras centros.

Videoieraksts pieejams šeit: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3534-videoekonference-par-audiovizuala-satura-izplatisanas-infrastrukturu-pasvaldibu-dibinatajos-kulturas-centros>.

Izmaiņas Publisko iepirkumu likumā

23. februārī notika diskusija par izmaiņām Publisko iepirkumu likumā, ar kurām iepazīstināja LPS iepirkumu speciāliste **Daina Dzilna**.

Diskusijas videoieraksts un prezentācijas pieejamas šeit: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3541-diskusija-par-izmainam-publisko-ierpirkumu-likuma>.

Citi notikumi

Dānijas vēstnieks Latvijā atzinīgi vērtē sadarbību starp Latvijas un Dānijas pašvaldībām

1. februārī Latvijas Pašvaldību savienībā notika LPS priekšsēža **Andra Jaunsleiņa**, ģenerālsēkretāres **Mudītes Priedes** un Dānijas vēstnieka Latvijā **Hansa Braska** tikšanās, kurā abas puses atzinīgi novērtēja līdzšinējo veiksmīgo sadarbību starp Latvijas un Dānijas pašvaldībām un to pārstāvošajām organizācijām. Vairāk informācijas šeit: <http://www.lps.lv/lv/zinas/lps/3507-danijas-vestnieks-latvija-atzinigi-noverte-lidzsinejo-sadarbibu-starp-latvijas-un-danijas-pasvaldibam>.

Seminārs un grāmata par mazās uzņēmējdarbības lomu

Seminārs, kas **2. februārī** notika Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) Senāta zālē, bija veltīts grāmatas “Collaboration Synergy of ICE and EKOSOC-LV Projects” atvēršanai un mazās uzņēmējdarbības lomai teritorijas attīstībā, balstoties 20 gadu pieredzē. To atklāja LZA prezidents **Ojārs Spārītis**, LPS priekšsēdis **Andris**

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

Jaunsleinis un LZA Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļas priekšsēdētāja akadēmiķe **Baiba Rivža**. LPS priekšsēdis A. Jaunsleinis uzsvēra lielo izglītības nozīmi jaunrades un inovāciju procesu veicināšanā. Viņš pieminēja, ka aicināts piedalīties diskusijā ar augstskolu rektoriem par to, kādas izmaiņas nepieciešamas izglītības sistēmā, sākot no pirmajiem apmācības līmeņiem, lai augstskolas saņemtu studentus, kuru domāšana vērsta uz inovācijām, savstarpēju sadarbību un sinerģiju. Pēc Andra Jaunsleiņa domām, inovatīva un radoša domāšana būtu bērniem jāveido jau pirmsskolā.

2016. gada beigās noslēdzās Zviedru institūta tematiskās partnerības "ICE – Inovācija. Kreativitāte. Līdztiesība" projekts, kas ilga no 2014. līdz 2016. gadam. Šajā laikā pētījumus veica projekta partneri no piecām valstīm – Zviedrijas, Polijas, Lietuvas, Latvijas un Baltkrievijas. Latviju projektā pārstāvēja Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmija un tās prezidente akadēmiķe Baiba Rivža.

Projekta ideja bija izpētīt iespējas un atrast kopīgus risinājumus problēmām sievietes uzņēmējdarbībā tūrisma, radošo industriju nozarēs un inovatīvā uzņēmējdarbībā, bet mērķis – atrast jaunus veidus, kā atbalstīt mazos uzņēmumus un sievietes uzņēmējas, aktivizējot publiskās un privātās partnerības, mentoringa, mikrokreditēšanas, zinātnieku un uzņēmēju sadarbības un citus atbalsta mehānismus.

Pētījumā sadarbībā ar valsts pētījumu programmas projektu 5.2.3. "Latvijas lauku un reģionālās attīstības procesu un iespēju izpēti zināšanu ekonomikas kontekstā" tika apzināta Latvijas lauku sievietes pieredze uzņēmējdarbībā un apkopota pozitīvā prakse šajā jomā.

Viens no nozīmīgākajiem projekta noslēguma rezultātiem ir kopīgi izstrādātā **rokasgrāmata "Collaboration Synergy of ICE and EKOSOC-LV Projects"** (projekta ICE un VPP EKOSOC-LV sinerģijas rezultāts). Grāmatas atbildīgā redaktore ir Dr. habil. oec. profesore **Baiba Rivža**, zinātniskās redaktore – Dr. oec. **Elita Jermolajeva** un Dr. oec. **Elīna Konstantinova**.

Seminārā ar prezentāciju uzstājās grupu mikrokreditu kustības aizsācēja Latvijā **Raimonda Ribikauska**. Viņa pastāstīja par veiksmīgākajiem piemēriem mazās uzņēmējdarbības attīstībā Latvijas laukos. Lauku novados liela nozīme ir tieši sievietes uzņēmējdarbībai kulinārijā, šūšanas pakalpojumu attīstībā, medus un biškopības produktu ražošanā, zāļu tēju vākšanā, grāmatvedības pakalpojumu sniegšanā, kur panākumus var gūt, attīstot inovatīvus nišas produktus. Seminārā piedalījās arī pašas uzņēmējas, kuras dalījās pieredzē un pārdomās par savas darbības attīstību. Viesi no Igaunijas iepazīstināja ar kaimiņvalsts pieredzi mikrokreditēšanas projektos un Baltijas un Zviedrijas sievietes sadarbību uzņēmējdarbībā.

LPS priekšsēža tikšanās ar Latvijas Pensionāru federācijas pārstāvjiem

3. februārī ciemos pie LPS priekšsēža **Andra Jaunsleiņa** bija ieradies Latvijas Pensionāru fede-

rācijas (LPF) priekšsēdētājs **Andris Siliņš** un vairāki valdes pārstāvji, lai iepazīstinātu ar LPF valdes aicinājumu Saeimai un valdībai un aicinājumu pensionāru organizācijām.

Aicinājumā Saeimai un valdībai LPF sakarā ar valsts 100. dzimšanas dienu aicina veikt izmaiņas likumdošanas aktos, lai varētu ierosināt apbalvojumam ar valsts augstākajām atzinības zīmēm personas, kuras atdevušas dzīvību Latvijas neatkarības atjaunošanas cīņās. Savukārt **aicinājumā pensionāru organizācijām** LPF aicina pensionāru biedrības aktīvi piedalīties pašvaldību vēlēšanās, virzīt savus pārstāvjus vēlēšanu sarakstos, panākt to ieviešanu, lai iespējami plaši izmantotu pašvaldību iespējas senioru dzīves kvalitātes uzlabošanai.

Noslēgts sadarbības līgums starp LPS un "RISEBA"

6. februārī svinīgi tika noslēgts sadarbības līgums starp Latvijas Pašvaldību savienību un Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskolu "RISEBA". To parakstīja LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** un "RISEBA" rektore **Irina Senņikova**.

Puses vienojās par sadarbību LPS biedru profesionālās kompetences paaugstināšanā, inovāciju un tehnoloģiju attīstībā un pārnesē pašvaldību teritorijā, kā arī projektu īstenošanā.

LPS un "RISEBA" atbalstīs un sekmēs savstarpējo sadarbību šādos virzienos: valsts pārvaldes un pašvaldību analītisko spēju attīstība; profesionālās kompetences kursu un programmu izstrāde un īstenošana; pasniedzēju un ekspertu piesaiste; mācību metodikas un materiālu izstrāde; vietējo un starptautisko projektu īstenošana; prakšu vietu apzināšana pašval-

dībās "RISEBA" studentiem; studiju vietas pašvaldību darbiniekiem; pašvaldību izglītības iestāžu informēšana par studiju iespējām "RISEBA".

Konsīlijs par augstākās izglītības iestāžu apvienošanu

Foto: www.lza.lv

8. februārī Latvijas Zinātņu akadēmijas Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļa organizēja konsiliju "Augstākās izglītības iestāžu apvienošana: ieguvumi un riski" ar mērķi kļūst neizpratni par valsts īstenoto augstākās izglītības iestāžu apvienošanu un informēt sabiedrību par neatkarīgu ekspertu viedokli šajā jautājumā. Diskusijā piedalījās arī LPS vecākais padomnieks **Māris Pūķis**.

Plašāka informācija: http://www.lza.lv/index.php?option=com_content&task=view&id=3625&Itemid=72.

Viesos Amatas novadā

10. februārī LPS ģenerālsēdētāre **Mudīte Priede** un padomniece **Elīta Kresse** viesojās Amatas novadā, kur tikās ar novada domes priekšsēdētāju **Elītu Eglīti**, izpilddirektoru **Māri Timermani**, Amatas novada pašvaldības nodaļas "Āraišu arheoloģiskais parks" vadītāju **Jolantu Sausiņu**, Tūrisma attīstības un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāju **Evu Staltmani** un ārējo sakaru koordinatori **Ritu Mercu**.

Kopš 1. februāra Amatas novada pašvaldība rūpējas par Āraišu arheoloģiskā parka teritoriju. Līdz 2018. gada nogalei te paredzēts uzbūvēt jaunu daudzfunkcionālu apmeklētāju centru un papildināt ezerpili ar jaunām eksperimentālām rekonstrukcijām pēc arheologa Jāņa Apalā skicēm, tādējādi bagātinot apmeklētājiem piedāvājuma klāstu.

LPS un darba devēju tikšanās par jauno nodokļu politiku

LPS vadība un padomnieki **14. februārī** viesojās Latvijas Darba devēju konfederācijā (LDDK), lai iepazītos ar uzņēmēju priekšlikumiem jaunajai vidēja termiņa nodokļu politikai.

LDDK ģenerāldirektore **Līga Meņģelsone** pauda, ka šie priekšlikumi ir vērtējami tikai kompleksi un atsevišķu piedāvājumu vai nodokļu izraušana no konteksta nedos vajadzīgo rezultātu, turklāt viens no svarīgākajiem principiem ir stabilitāte un prognozējamība. LDDK vīzija ir izveidot tādu nodokļu politiku, kas palīdzētu veicināt uzņēmējdarbību un līdz ar to vidējais labklājības līmenis pietuvotos Eiropas Savienības vidējam līmenim. Nodokļu politika, kas ir viens no valsts izaugsmes priekšnoteikumiem, var kalpot par pamatu ekonomikas attīstībai, jo, izveidojot to konkurētspējīgu reģionā, var piesaistīt investīcijas un palielināt eksporta apjomu.

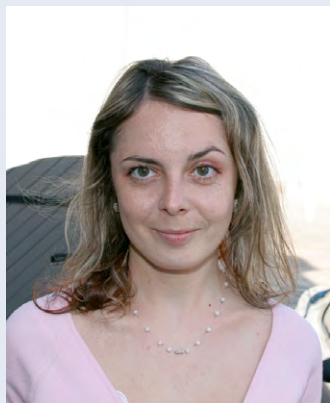
Savukārt LPS pārstāvji norādīja: lai varētu izvērtēt LDDK priekšlikumu ietekmi uz dažādiem nodokļu maksātāju veidiem, kā arī uz valsts un pašvaldību budžetiem, ir vajadzīga papildu informācija (piemēram, LDDK priekšlikumos bija uzsvērti iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) likmes samazinājuma nepieciešamība, bet netika runāts par izmaiņām ar IIN neapliekamajā minimumā) un LDDK priekšlikumu finansiālās ietekmes modelējumi gan pa dažādām nodokļu maksātāju grupām, gan valsts un pašvaldību budžetiem. Puses vienojās, ka pēc LDDK veikto modelējumu un ietekmes aprēķinu saņemšanas puses turpinās sarunas.

Vidzemes forums par viedo ekonomiku

16. februārī Vidzemes Augstskolā norisinājās forums "Viedā ekonomika: zinātne, tehnoloģijas un inovācijas", kurā piedalījās arī LPS vecākais padomnieks **Māris Pūķis**. Foruma mērķis bija analizēt Vidzemes reģiona ekonomisko situāciju mūsdienā, kā arī tuvākas un tālākas nākotnes kontekstā.

Foruma videoieraksts atrodams šeit: www.youtube.com/watch?v=Yy7LfvdVUel&feature=youtu.be.

Informāciju sagatavojuši LPS padomnieki **Olga Kokāne, Ilze Rudzīte, Sandra Bērziņa, Zane Začeva, Aino Salmiņš, Sanita Šķiltere, Lāsma Ūbele, Guntars Krasovskis, Ināra Dundure, Zane Zvaigzne, Andra Feldmane** un **Jana Bunkus** un Dr. oec. **Viktorija Zaļūksne**

Agita Kaupuža,
LPS padomniece
Eiropas Savienības
jautājumos,
LPS Pārstāvniecības
Briselē vadītāja

Eiropas Komisija apliecina pašvaldību lomu attīstības sadarbībā

“Uzsākot kopīgu programmu īstenošanu attīstības sadarbības valstīs, šādu programmu izstrādē un īstenošanā, kā arī uzraudzības un izvērtēšanas procesā jāiesaista arī vietējās un reģionālās pašvaldības, izmantojot to zināšanas un pieredzi. Tas varētu palīdzēt vēlāk izvērtēt iespējamus uzlabojumus turpmāk īstenojamās programmās,” diskusijā par Eiropas Komisijas sagatavoto paziņojumu “Priekšlikums par jaunu Eiropas Konsensu attīstības jomā” **3. februārī** Briselē (Beļģijā) notikušajā Reģionu komitejas (RK) Pilsoniskuma, pārvaldības, institucionālo lietu un ārlietu komisijas sanāksmē norādīja Latvijas delegācijas RK pārstāve, Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja **Inga Bērziņa**.

Latvijas delegācija iesniegusi RK virkni grozījumu šajā Reģionu komitejas atzinumā, kurus atzinīgi novērtēja atzinuma sagatavotājs Spānijas delegācijas pārstāvis Hesuss Gamaljo Aljers (*Jesús Gamallo Aller*). Eiropas Konsenss ir viena no iniciatīvām, kā Eiropas Savienība savā attīstības sadarbības politikā iekļaus 2015. gadā ANO pieņemto **Ilgtspējīgas attīstības**

programmu 2030. gadam, kas ir jauns, vērienīgs satvars ilgtspējīgas attīstības un nabadzības izskaušanai. Hesuss Gamaljo Aljers uzsvēra, ka būtiski šo ANO programmu uztvert kā daudzlīmeņu un daudzpusēju programmu, kurā iesaistītas ne tikai valdības, bet arī vietējās un reģionālās pašvaldības.

Uzrunājot Reģionu komisijas locekļus, Inga Bērziņa atklāja, ka arī Latvijas pašvaldības, līdzīgi kā pašvaldības daudzviet citur Eiropā, pēdējo mēnešu laikā iesaistījušās **ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu** izvērtēšanā, spriežot, kurus no 17 mērķiem izvirzīt kā prioritāros Latvijā, kā kopīgi sadarboties iedzīvotājiem, uzņēmējiem, pašvaldībām un valsts institūcijām, lai izdarītu pareizo izvēli un nekļūdītos ieviešanā. Tāpēc Latvijas delegācijas pārstāve jo īpaši atbalstīja Reģionu komitejas priekšlikumu veicināt vietējo pašvaldību un reģionu pilnīgu iesaistīšanos ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanas politiku veidošanā.

Būtiski, ka savā uzrunā sanāksmes dalībniekiem Eiropas Komisijas Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorāta vietnieks Klaus Rūdišhauzers (*Klauss Rudischhauser*) vēlreiz uzsvēra pašvaldību lomu attīstības sadarbības politikā. Viņš arī skaidroja, ka Eiropas Konsenss attīstības jomā, kas pieņemts 2005. gadā, patlaban tiek aktualizēts, ņemot vērā jaunus izaicinājumus pasaulē, piemēram, drošības un klimata pārmaiņu jomā. *“Jauninājums ir tas, ka jaunais Konsenss būs saistošs dalībvalstīm. Eiropas Komisijas mērķis ir pabeigt sarunas ar Eiropas Parlamentu, Padomi un pārējām ieinteresētajām pusēm, tostarp vietējām un reģionālajām pašvaldībām, nākamo trīs četru mēnešu laikā. Mēs vēlamies panākt patiesu vienprātību šajā jautājumā un plānojam parakstīt jauno Eiropas Konsensu **Eiropas Attīstības dienu** laikā, kas 7. un 8. jūnijā norisināsies Briselē,”* atklāja Eiropas Komisijas pārstāvis.

Sākas priekšlikumu laiks nākamajam kohēzijas politikas plānošanas periodam

Labā pārvaldība un orientēšanās uz mērķiem, mazāk koncentrējoties uz birokrātiju un skrupulozām pārbaudēm – šādas prioritātes uzlabojumiem nākamajam Eiropas Savienības kohēzijas politikas plānošanas periodam pēc 2020. gada izvirzīja Latvijas delegācijas Reģionu komitejā (RK) loceklis **Dainis Turlais**, piedaloties Eiropas Liberāļu un demokrātu apvienības (ALDE) politiskās grupas rīkotajā diskusijā, kas norisinājās **8. un 9. februāra** RK plenārsesijā.

“Domājot par kohēzijas politikas nākotni pēc 2020. gada, būtu jāizvērtē, kā esam veicinājuši kohēzijas politikas mērķa sasniegšanu, vai izvēlētie līdzekļi un

veidi bijuši visefektīvākie, lai patiešām mazinātu atšķirības starp Eiropas Savienības reģioniem. Mums ir labi piemēri, kā kohēzijas politika darbojas Eiropas Savienībā. Arī kopējie ekonomiskās attīstības tempi ir stabili, ekonomiskā attīstība Eiropas Savienībā notiek un ir pozitīva. Taču ekonomiskās attīstības līmeņu atšķirības joprojām ir ievērojamas, piemēram, Latvijā ekonomiskā nevienlīdzība veicinājusi ap 40 procentu darbaspējīgo iedzīvotāju aizbraukšanu, tiem izvēloties nevis cīnīties par attīstību Latvijā, bet aizbraukt strādāt uz attīstītu valsti,” savus secinājumus RK locekļiem pauda D. Turlais.

Viņš arī uzsvēra, ka, domājot par kohēzijas politikas mērķu sasniegšanu, jārisina jautājums par birokrātijas novēršanu: *“Laba pārvaldība un birokrātija nav sinonīmi. Birokratizācija, kas joprojām ir skaidri redzama, nav palielinājusi finanšu pieejamību. Tiek runāts par birokrātijas samazināšanu, likumdošanas vienkāršošanu, taču šie secinājumi pilnībā neatspoguļojas korekcijās Eiropas Savienības politikā – uzdevumos un plānos.”* Latvijas delegācijas pārstāvis vērsa uzmanību, ka ekonomiskajai attīstībai Eiropas Savienībā jāizlīdzinās ne tikai statistiski, bet nabadzība jāsamazina arī praktiski. *“Mēs mēģinām daudz ko risināt ar matemātisku formulu palīdzību. Iekšzemes kopprodukta aprēķināšanas formula dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga, un tāpēc tie vairs nav salīdzināmi lielumi. Tādējādi lemt par līdzekļu pārdali objektīvi ir sarežģītāk. Tikai pamatojoties uz precīzu informāciju, var izdarīt secinājumus, kas ļaus pieņemt pareizus lēmumus,”* uzsvēra Dainis Turlais.

Par reģionālo politiku atbildīgās Eiropas Komisijas komisāres Korinas Krecu kabineta vadītājs Nikola De Mikeliss (*Nicola De Michelis*), vaicāts par iespējam nākamajā kohēzijas plānošanas periodā vairāk koncentrēties tieši uz galarezultātu un mazāk uz pārbaudēm, norādīja: *“Aizmirstiet par to, kas noteikts šajā periodā, nāciet klajā ar saviem priekšlikumiem, taču tiem jābūt labiem. Bet, ja nevaram izdomāt labākus priekšlikumus par jau esošajiem, tad gan labāk būtu saglabāt šā perioda noteikumus, pie kuriem jau esam pieraduši!”*

Atzinums “Kohēzijas politikas nākotne pēc 2020. gada”, kuram vairākus grozījumus bija iesniegusi arī Latvijas delegācija, tika izskatīts Reģionu komitejas

[Teritoriālās kohēzijas politikas 2. marta sanāksmē.](#) Atzinumu plānots pieņemt 11. un 12. maija plenārsesijā.

Reģionu komitejas 121. plenārsesija norisinājās 8. un 9. februārī Briselē, un tajā Latvijas delegāciju pārstāvēja Latvijas delegācijas RK vadītājs, Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, Jaunpils novada domes priekšsēdētāja **Ligita Gintere**, Auces novada domes priekšsēdētājs **Gints Kaminskis**, Mālpils novada domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Lielmežs**, Viļakas novada domes priekšsēdētājs **Sergejs Maksimovs**, Jēkabpils pilsētas domes priekšsēdētājs **Leonīds Salcevičs** un Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komitejas priekšsēdētājs **Dainis Turlais**.

Pašvaldību pārstāvji rosina sadarboties migrācijas pamatcēloņu novēršanai

Latvijas delegācijas Reģionu komitejā vadītājs **Andris Jaunsleinis 22. februārī** Sandžiljanā (Maltā) piedalījās Reģionu komitejas Biroja sēdē un migrācijas tēmai veltītajā konferencē “Migrācijas pamatcēloņu novēršana un migrantu uzņemšana”. Sanāksmēs Eiropas un Vidusjūras valstu vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvji rosināja valstu valdības un starptautisko sabiedrību vairāk sadarboties ar pašvaldību pārstāvjiem, lai sekmīgāk veicinātu situācijas stabilizēšanos Ziemeļāfrikas un Tuvo austrumu valstīs.

Reģionu komitejas prezidents Marku Markula (*Markku Markkula*) norādīja: *“Mums nevar būt patiesi droša un plaukstoša Eiropa, ja situācija kaimiņvalstīs ir nestabila. Tikai strādājot kopā ar pašvaldībām, Eiropas Savienība varēs atrast ilgtspējīgus risinājumus migrācijas krīzei, cilvēku tirdzniecībai, kariem un terorisma draudiem.”*

Reģionu komitejas Biroja sēdes ietvaros pašvaldību pārstāvjiem bija arī iespēja apmeklēt migrantu patvēruma un atbalsta centru “Marsa Open Center”. Šis centrs, kas darbojas kā nevalstiska organizācija, nodrošina pajumti un sekmē migrantu piekļuvi bezmaksas pamatpakalpojumiem, proti, veselības aprūpei un izglītībai.

ENGURES NOVADA DARBĪGIE TUVPLĀNI

Daina Oliņa

Kad elektroniskā "Loga" otrais numurs ceļos pie saviem lasītājiem, no **LPIA izbraukuma sēdes Engures novadā 3. februārī** būs pagājis mēnesis. Oficiālo vēstījumu par sanāsmē runāto un diskusijām interesenti jau varēja uzzināt LPS mājaslapā un Infolapā (atgādinu, ka šoreiz par aktuālākajām tēmām bija izraudzītas divas: **Lauku attīstības programmas pasākumu ieviešana** (lauku ceļi un LEADER projekti) un **Zemes pārvaldības likuma** aktualitātes). Šlokenbekā nebijušie varēja un joprojām var noskatīties sanāksmes videoierakstus: <https://www.youtube.com/channel/UCMFWnIqaNMj0pQGjzr8esWw>.

Tomēr solījums žurnālā pastāstīt par novadā redzēto un parādīt engurnieku dzīvi fotoattēlos paliek spēkā.

Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas (LPIA) 2017. gada pirmā izbraukuma sanāksme notika **Engures novada Smārdes pagasta Milzkalnē, Šlokenbekas muižā**. Šoreiz norises vietas atrašanās apzīmēja četri atšķirīgi vietvārdi! Šis gan ir tikai tāds "minirekordiņš", salīdzinot ar citu rekordu, precīzāk – pieteikumu uz gada rekordu apmeklētības ziņā – **vairāk nekā 180 dalībnieku!** To skaits šoreiz tuvojās LPIA sanāksmju apmeklētības augstākajam sasniegumam. Vai 2017. gadā kāds temats spēs raisīt vēl lielāku interesi, noskaidrosies gada beigās.

Engures novada centrs Smārdē atrodas jau kopš 2009. gada, kad novadā kopādzīvošanu uzsāka Engures, Lapmežciema un Smārdes pagasts. Vietvārds "Engure" katra iztēlē uzbur jūru, jo pašvaldībai pieder trešā garākā jūras robeža. Tomēr jūru todien neapcie-

mojām. Izpilddirektori ar to tikās vien folkloras kopas "Milzkalnieki" dziesmā un novada domes vadoņu "dueta" – priekšsēdētāja **Gundara Važas** (*pa kreisi*) un izpilddirektora **Imanta Valera** – stāstījumā, kā arī novada prezentācijā un uzņēmējdarbībai veltītājā videofilmā. Lai stāstījums būtu precīzs, G. Važa bija noskaidrojis jaunākos datus par novada iedzīvotāju skaitu – **7707**. Sarukuma tendence, par laimi, ir visai niecīga – gada laikā mīnus deviņi iedzīvotāji. Par novada centru izvēlēta Smārde. Engures un Lapmežciema pagasta iedzīvotāju dzīve un darbs pašsaprotami saistās ar jūru un zvejniecību, bet Smārdes pusē dominē lauksaimniecība. 56 km garā jūras robeža ir novada ieguvums, jo vasaras sezonā gādā par papilddarbu uzņēmējiem. Žēl, ka "viesmīlības" sezona piejūrā ir tik īsa.

Engures novada 630 bērni mācās Engures vidusskolā, Lapmežciema un Smārdes pamatskolā, kā arī Milzkalnes sākumskolā (zīmīgi, ka tās sešās klasēs skolojas 92 bērni, arī daudzi tukumnieki vēlas, lai viņu atvases pirmās zināšanas apgūtu te). Talantus attīstīt viņi var Engures mūzikas un mākslas skolā, kuru G. Važa uzskata par vienu no labākajām tuvākajā apvidū. Pēdējo gadu aktualitāte – sarūkošais skolēnu skaits – problēmas rada tikai vidusskolas posmā. Novads atrodas starp Jūrmalu un Tukumu, tāpēc, beidzot pamatskolu, spējīgākie izvēlas turpināt mācības pilsētu vidusskolās, arī Rīgā. Kaut gan Engures novads atrodas valsts viducī, savā ziņā to var uzskatīt arī par nomali, jo piejūrā iedzīvotāju skaits nav liels. Uzņēmējdarbības "epicentrs" ir Smārdes pagastā, kur 52% teritorijas saistīti ar dabas liegumiem. Septiņu minūšu filmiņā izpilddirektori varēja iepazīt novada daudzpusīgo uzņēmējdarbību, ko raksturo ne tikai Latvijas pircēju iecienītā zivju produkcija, kas top gan lielās ražotnēs, gan individuālās saimniecībās, bet arī līdz šim nebijuši aizsākumi. Viens no tiem ir kopā ar franču uzņēmējiem izveidotā katamarānu ražotne "O'Yachts", "Bioorganic Earthworm Compost", kur Kalifornijas sliekas pārtop vērtīgajā biohumusā, Smārdes pagasta z/s "Mazburkas" plešas dārzs 4,8 ha platībā ar 60 vīnogu šķirnēm, ko aprūpē viena ģimene, pēcāk ražu pārvēršot vīnā un organizējot degustācijas. Gundars Važa uzsvēra, ka šejieniēši izkonkurējuši Sabili, kas sevi pozicionē kā tālāko ziemeļu punktu, kur audzē siltummilošās ogas. Lielā-

kais nodokļu maksātājs ir ceļu būves uzņēmums SIA "STRABAG". Novadam ir sava "zilā karoga" pludmale Abrugciema kempingā.

Uzņēmēju novadā ir daudz. Pēc sanāksmes ciemiņi apciemoja dažus no viņiem. Šo rindu autores autobusā gida pienākumus pildīja pats priekšsēdētājs Gundars Važa.

Milzkalnē savu pirmo filiāli ārpus Somijas atvēris slavenais ārdurvju ražotājs SIA "Kaski", kur mums "parādīja durvis" šīs frāzes vispozitīvākajā nozīmē,

kā arī atbildēja uz neskaitāmajiem jautājumiem. Šeit ražotās durvis gan Latvijā nepaliek, toties firmas vārds garantē to, ka durvis atbildīs augstajiem ziemeļvalstu kvalitātes standartiem. Engures novada vadība turējusi somiem doto solījumu – sakārtot ceļu, kas ved uz viņu ražotni. Pērn te ieguldīti 140 tūkstoši eiro, pavasarī tiks uzliets asfalts. Pašvaldībai šo projektu izdevās īstenot, iekļūstot industriālo teritoriju programmā. Šā un vēl viena ceļa izbūvei paredzēti 1,6 miljoni eiro. Pašlaik būvvaldē tiek skaņots projekts ceha palielināšanai, jo nākotnē uzņēmumā plānotas 70 darba vietas. Ražotnes paplašināšanos sarežģīt likums, kas ierobežo būvniecību 500 metru attālumā no aizsargājama arhitektūras pieminekļa. Gandrīz visa Milzkalne atrodas Šlokenbekas muižas "īpašajā" zonā. Diemžēl Latvijas izejvielas par derīgām tiek atzītas maz, pat mūsu slavenā koksne, izņēmums ir Dobelē ražotais putuplasts durvju pildīšanai un durvju stikls.

Otrs "ārzemnieks" ir dāņu SIA "M.P. Socks", kura cehos koši diegi pārtop visu lielumu valkātājiem

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

tīkamās zeķēs un zeķbiksēs. Pagaidām produkcija aizceļo atpakaļ uz Dāniju, tomēr uzņēmumā mums stāstīja arī par ieceri nākotnē atvērt nelielu tirgotavu līdzās ražotnei. Izpilddirektori izsekoja visam ražošanas ciklam – krāsaino diegu spoļu rindām noliktavu plauktos, piegriešanai, šūšanai, ketelēšanai un pat amizantajai “punktiņu” uzklāšanai uz mazuliem domātajām zeķītēm, kas novērš slīdēšanu un papildina pēdas daļas mūžu.

Prieku un sarūgtinājumu ciemiņos raisīja arhitektoniski mūsdienīgā lidosta “Jūrmala”, kas jau labu laiku pilnā “kaujas gatavībā” gaidīt gaida brīdi, kad beigsies ieilgušie ķīviņi ap šo objektu, lai uzsāktu “īstus” lidojumus. Bijušā armijas lidlauka teritorijā renovēts skrejceļš, uzbūvēti pievadceļi un angāri, kā arī iespai-

dīgu pasažieru termināļi. Pašvaldība ir lidlauka līdzīpašniece ar 4,25%.

Īpaša stāsta vērts ir **Latvijas Ceļu muzejs** Šlokenbekas muižā, kas lieliski saskanēja ar LPIA sanāksmē apspriesto grants ceļu tematiku.

Muzejs ar “cīruļa” dabu

LPIA sanāksmes dienas rītā pamanīju Inčukalna novada izpilddirektoru Oskaru Kalniņu piebraucam pie Šlokenbekas jau pirms deviņiem. Apvaicājos, kā viņam misējies atskriet tik agri. Esot braucis speciāli, lai paspētu apskatīt Ceļu muzeju. Izrādījās, ka viņš jau iepriekš bija izstudējis tā neparasto darba laiku – pat ziemas sezonā muzejs durvis ver deviņos! Kad,

sanāksmei sākoties, vēlreiz tikāmiešos desmitos, Kalniņkungs žēli noteica, ka šim muzejam vajagot veselu dienu. Diemžēl saspringtais grafiks tikai dažiem kolēģiem ļāva sekot viņa piemēram, tāpēc palūdzām Latvijas Ceļu muzeja vadītāju **Indru Dziedātāju** atbildēt uz žurnāla "Logs" jautājumiem.

- Kā jūs skaidrotu muzeja neparasto darba laiku? Sākums tik agri... pat ziemas mēnešos. Vai tas no senlaikiem? Vai saskaņots ar apmeklētāju plūsmu? Tas vien pelna reklāmu ar mudinājumu braukt pie jums.

- Muzeja darba laiks ir pieskaņots apmeklētāju vēlmēm. Bieži vien mēs esam ekskursantu pirmais pieturas punkts ceļā no Rīgas uz Kurzemi. Tāpēc, lai cilvēki varētu apskatīt pēc iespējas vairāk, sākam darbu jau no rīta.

- Cik gadus vadāt muzeju? Vai turpinājat priekšteča veikumu vai centāties kaut ko mainīt?

- Muzejā strādāju kopš 1998. gada, vadu to kopš 2012. gada. Ceļu muzeja dibinātājs un ilggadējais vadītājs Hamilkārs Sviķis ir ceļu nozares patriots un veterāns, Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks. Muzejs dibināts 1976. gadā un šobrīd ir vecākais Ceļu muzejs pasaulē. Mēs ar cieņu un godbijību izturamies pret mūsu priekšgājēju darbu un ceļu nozares vēsturisko mantojumu.

- Tagad daudzi muzeji ievieš mūsdienīgus interaktīvus jauninājumus. Kā ir pie jums? Vai krājumi katru gadu tiek papildināti?

- Muzeja ekspozīcijas ir galvenais komunikācijas veids ar sabiedrību. Tas ir stāsts, ko muzejs grib aiznest līdz savam apmeklētājam. Manuprāt, interaktīvi jauninājumi ir ļoti labs veids, kā šo stāstu piedāvāt interesantākā un plašākā veidā – gan ar skārienjutīgiem ekrāniem, gan planšetēm. Mūsu gadījumā šis jautājums būtu jāskata kompleksi, jo muzejam ir nepieciešama jauna un mūsdienām atbilstoša ekspozīcija, pie kuras koncepcijas mēs strādājam.

Jā, muzeja krājums tiek papildināts ik gadu. Informācija par muzeja priekšmetiem digitālā veidā katru gadu tiek papildināta arī Nacionālajā muzeju krājuma kopkatalogā un tā pieejama ikvienam apmeklētājam.

- Kam būtu pie jums jāpiestāj – profesionāļiem? Vai arī ģimenēm ar bērniem muzejā ir interesanti? Kāds varētu būt jaunākā apmeklētāja vecums? Vairāk jau laikam pie jums patiek puīšiem?

- Pie mums muzejā laipni gaidīts jebkurš apmeklētājs – gan profesionāļi, gan ģimenes ar bērniem, gan skolēni, gan pensionāri. Katrai no šīm apmeklētāju grupām ir savas specifiskas intereses. Pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem ir izveidots rotaļu stūrītis. Vecāka gadagājuma cilvēki labprāt noskatās filmu.

- Kā jūs noformulētu Ceļu muzeja pamatdomu?

- Latvijas Ceļu muzejs ar savu krājumu, tā veidošanu, pētniecību un interpretāciju veicina sabiedrības izpratni par ceļu nozares vērtībām un mantojumu, kā arī Šlokenbekas kultūrvēsturisko vidi, kurā tas atrodas.

- Kuru jūs uzskatāt par Ceļu muzeja eksponātu numur viens?

- Mūsu muzeja lepnums ir 1924. gadā Lielbritānijā ražotais tvaika veltnis "Marshall". Līdz Otrajam pasaules karam ar to strādāja Valmieras un Cēsu apriņķa ceļu būves darbos, bet septiņdesmitajos gados to, pilnībā restaurētu, muzejam uzdāvināja Saulkrastu ceļinieki. Šobrīd šis ir vienīgais šāda tipa ceļa veltnis mūsu valstī.

- Vai jūsu muzejam Šlokenbekas sienās nav kļuvis par šauru?

- Mūsu muzeja specifika ir lieltvarka tehnika, kas arī visvairāk patiek apmeklētājiem. Vairākās ceļu organizācijās Latvijā tiek glabāta muzejam rezervēta tehnika, ko nav iespējams ievietot pašreizējās muzeja telpās un teritorijā. Mums ir plāni muzeja paplašināšanai, taču to realizēšanai nepieciešams finansējums.

- Vai muzejā drīkst ierasties "kā balta lapa" (sevišķi jaunākie apmeklētāji) vai tomēr der iepriekš sagatavoties? Ja der, tad kā?

- Protams, muzejā var ierasties jebkurš – gan pētnieks, gan vienkāršs garāmgājējs. Mums ir prieks, ja pēc muzeja apmeklējuma mūsu viesi jūtas atpūtušies, vairāk uzzinājuši par ceļu nozari vai vienkārši labi pavadījuši laiku.

Paldies par atbalstu materiāla tapšanā Engures novada domes sabiedrisko attiecību speciālistam Kristapam Zaļkalnam!

MŪŽS STARP DIVIEM GALAPUNKTIEM Latvijas ceļi... pirms 15 gadiem

Daina Oliņa

Reizēm dzīve spēj sarūpēt negaidītus atklājumus. Pēc elektroniskā "Loga" pirmā, sadarbības teritoriju veidošanas iecerei veltītā numura izsūtīšanas tika nolemts, ka otrais numurs būs veltīts **ceļiem**. Gan tāpēc, ka, ziemeļiem beidzoties un pavasara dubļu sezonai sākoties, "jaunizsūtās" bedres un ierastie neceļi daudz vairāk bendē nervus nekā vasarā; gan tāpēc, ka ceļu tematikai bija veltīta puse no LPIA izbraukuma sēdes Engures novadā 3. februārī.

Un tikai vēlāk, pārlapojot senos "foliantus", 2002. gada žurnālu komplektā atklājām, ka...

tieši pirms 15 gadiem "Loga" 2002. gada 2. numurs arī bija veltīts ceļu tematikai!!!

Pats interesantākais, izlasot tematiskā bloka materiālus, bija skaudrā atklāsme, ka lielu daļu no tolaik rakstītā varētu drukāt tagad un neviens pat nepamanītu, ka starp abām publikācijām ir 15 gadu robežšķirtne. Taču ļausim lasītājiem vērtēt un secināt pašiem, iepazīstoties ar citātiem no dažām publikācijām.

"NEBŪS CEĻU – NEBŪS TAUTSAIMNIECĪBAS"

(Intervija ar toreizējo satiksmes ministru **Anatoliju Gorbunovu**. Ministra postenī viņam ritēja ceturtais gads, tolaik vēl pastāvēja valsts autoceļu fonds)

"20. februārī preses konferencē satiksmes ministrs A. Gorbunovs autoceļu stāvokli raksturoja kā katastrofālu. Apzinoties, ka bedrī-

šu lāpīšana vairs neglābj, ministrija nolēmusi atkārtoti vērsties pie valdības."

"Latvijas autoceļiem ir pienācis grūts brīdis, kas prasa neatliekamu rīcību. Es neredzu citu alternatīvu kā valsts autoceļu fondā ieskaitīt 85% no akcīzes nodokļa naftas produktiem līdzšinējo 60% vietā. Gadā tas varētu dot papildus 20 miljonus latu. Ir jāsāk plānveidīgi rekonstruēt un atjaunot autoceļus," uzsvēra ministrs."

"Tautā ir teiciens, ka šobrīd mēs Latvijā braucam pa vakardienas ceļiem ar rītdienas auto un parītdienas ātrumu. Kas būtu jādara un no kura gala jāsāk pārmaiņas, lai mēs dzīvotu šodienā?"

"Sākot no 1991. gada, atlikto darbu apjoms katru gadu ir pieaudzis, un tieši proporcionāli pieauguši arī pussabrukušie vai sabrukušie ceļu posmi."

"Es nekādā veidā nedomāju ierobežot, bet tieši otrādi – palielināt pašvaldību lomu, kad nākotnē būs reģionālās pašvaldības, jo tās labāk redz, kādā veidā un kurus ceļus perspektīvā nepieciešams attīstīt."

"Arvien vairāk saņemu priekšlikumus no pašvaldībām, ka varētu apvienoties – ja būtu ceļš. (..) Nav mūsu kompetencē apšaubīt pašvaldību vēlmi apvienoties. Tādēļ ministrijā veidojam speciālu programmu, domāju, ka 2003. vai 2004. gadā tā varētu būt valdībai galdā. Tā būs ceļu atjaunošanas programma saistībā ar reformu. Es saprotu, ka pašvaldības gribētu otrādāk – vispirms sakārtot ceļus, un tad mēs lemsim, apvienoties vai nē. Tagad iespēju robežās mēs ņemam vērā novadu un **sadarbības apvienību** (*Izcēlums mans. – D.O.*) vēlmes."

"Labi ceļi pašvaldībā ir limenis visam – gan ekonomiskai augšupejai, tūrisma attīstībai, gan vizuālai labsajūtai un tamlīdzīgi."

"CEĻIEM JĀDOD TIK, CIK TIEM PIENĀKAS"

(Raksta autors **Kārlis Kadiķis**, Latvijas Ceļinieku asociācijas toreizējais direktors)

"Par galveno panākumu pirmām kārtām uzskatām valsts autoceļu fonda saglabāšanu, jo bijušais finanšu ministrs E. Krastiņš

gribēja to likvidēt.”

“Kā rīkotos pašvaldībām, rīkojot izsoles? Diemžēl reti kurā pašvaldībā ir speciālists ceļu un ielu jomā, pamatā visu izlemj vietējās varas pārstāvji. Iesaku tomēr iepirkumu komisijā pieaicināt neatkarīgu cilvēku vai kādas būvfirmas ekspertu, lai būtu lielāka atklātība. (..) Tomēr gribu brīdināt, ka ne vienmēr izdevīgākā ir pati zemākā cena. Ja kāds uzņēmējs ir “neizvēlīgs” pret tehnoloģiju, izskatās izdevīgs tādēļ, ka lēts, tad nav teikts, ka tas būs labs arī ceļam.”

“CEĻI NAV MŪŽĪGI”

(Redakcijas materiāls, kurā ir atsauces uz ceļinieku nozares veterāna **Viļņa Andrejsona** viedokli, kurš jau pirms diviem gadiem (tātad – 2000. gadā!) žurnālā aicinājis padomāt par ceļu)

“Latvijas ceļi iet bojā, naudas to kopšanai un uzturēšanai, nemaz nerunājot par būvniecību, tiek atvēlēts arvien mazāk, un **plānotā administratīvi teritoriālā reforma radīs pamestas un pametamas nomales, jo iedzīvotājiem viss vajadzīgais kļūs vēl tālāks – gan veikals, gan ārsts, gan skola.**”
(Izcēlums mans. – D.O.)

“Es tomēr neticu, ka kādreiz bērnu no dzemdību nama pa telegrāfu uz māju sūtīs vai vectēvu uz kapiem pa faksu nogādās. **Viss mūžs starp šiem galapunktiem cilvēkam – skrejošam, braucošam vai slimības gultā guļošam – ir un būs ar ceļu saistīts. Maizes kukulīti gan varēs pa internetu apskatīt, bet ēdams tas kļūs tikai tad, kad būs pa ceļu atvests.**” (Izcēlums mans. – D.O.)

Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas (LPIA) izbraukuma sēdes (līdzīgi tam kā Latvijas Pagastu apvienības valdes ikmēneša sanāksmes sendienās) ļauj ne tikai iepazīt pašvaldības, bet justies kā barometram, kas spēj sajūst pat neizteikto. 2016. gada 7. oktobrī LPIA sēde notika **Jēkabpils novada Rubenē**. Pagari izstieptā novada vadības “sēdekļis” – par laimi – ierīkots Jēkabpilī, jo lielpilsētā un tās tuvumā ceļi ir asfaltēti. Sagadījās, ka diena nebija no rudenīgi skaistākajām, jau agri iestājās tumsa. Pat mans visai profesionālais stūrētājs, reizumis izslīdot slapjā grantsceļa līkumos un gribās, stūrē iekrampējies, galvu vien grozīja – lai pa kuru ceļu mūs veda novada iepazīšanas braucienā, asfalta plēksterītes bija tikai ciemu centros un vēl Zasas virzienā. Novada domes priekšsēdētājs Edvīns Meņķis bēdīgi stāstīja, ka esot jau apnicis rakstīt, runāt, deldēt kabinetu durvju rokturus. NAV un tik drīz nebūs!

Nesen Centrālā vēlēšanu komisija publiskoja nākamā pašvaldību vēlēšanu kārtību. Mani nepārsteidza

ziņa, ka **vienīgā pašvaldība Latvijā, kur samazināsies deputātu skaits (no 15 uz 9), ir Jēkabpils novads. Kopš iepriekšējām vēlēšanām 2013. gadā tur iedzīvotāju skaits ir samazinājies no 5430 līdz 4889.** Protams, iemeslus izpētījusi neesmu, taču uzdrīkstos pašas izbaudītos NEceļus uzskatīt par vienu no tiem. Tātad solījums, ka pēc reformas uz novada centru vedīs asfaltēti ceļi, nav īstenojies pat divu sasaukumu laikā! Toties jau naski tiek proponēta jauna reforma. Uz ko cerēt Jēkabpils novada iedzīvotājiem, kam labus ceļus pat nesola? Tātad – nebūs arī investoru, nebūs darbavietu. Un kā pa šiem apšaubāmās kvalitātes ceļiem lai uzticas drošai bērnu nokļūšanai skolā, kā – pie mediķiem? Uz kādu tūristu plūsmu cerēt novada jaukajiem muzejiem?

Latvijā ik pa brīdim kaut ko “degošu” izvirza priekšplānā! Tagad tā ir izglītība un veselības aprūpe. Kā viena, tā otra – it kā viscēlāko nodomu vārdā, rūpējoties par augstu kvalitāti, būtībā **tiks attālināta no cilvēka**, kurš nedzīvo pilsētā. Labi, pieņemsim, ka tā ir visur pasaulē, BET... kompleksa spriestspēja uzreiz atgādinās, ka vajadzēs taču ceļus, lai pārvarētu šo lielāko attālumu. Taisnība temata ievadījuma daļā citētajam Andrejsona kungam: **“Viss mūžs starp šiem galapunktiem cilvēkam – skrejošam, braucošam vai slimības gultā guļošam – ir un būs ar ceļu saistīts.”**

Foto no "Latvijas ceļu būvētāja" organizētā konkursa "Parādi valdībai bedri!"

VALSTS ASINSRITES PAMATS

Daina Oliņa

Pēc 15 gadiem uz sarunu aicinājām tagadējo satiksmes (pirms tam – labklājības) ministru ULDI AUGULI, lai analizētu Latvijas ceļu situāciju pašlaik un iezīmētu nākotnes perspektīvas.

– Ar ko atšķiras ministra darbs Satiksmes ministrijā no Labklājības ministrijas?

– Labklājības ministrijā jebkuras izmaiņas pensiju vai pabalstu sistēmā skar lielu cilvēku loku, tāpēc kaut ko labu izdarīt var ar lielām grūtībām, jo traucē ēnu ekonomikas īpatsvars un daļai iedzīvotāju raksturīgā nevēlēšanās maksāt nodokļus.

Satiksmes ministrija ir ļoti plaša nozare, kur iespējams reāli parādīt daudzus labos darbus.

Jau tagad, gadu pēc darba uzsākšanas, man ir prieks par paveikto. Uzbūvēts jauns ceļš – to pamana. Mūsu “airBaltic” iegādājies jaunas “Bombardier” lidmašīnas – varam lepoties. Uz Latviju – pirmo no Baltijas valstīm! – novembrī atbrauca testa kravas vilciens no Ķīnas. Atkal sasniegums! Internets, īpaši optiskā tīkla, mums ir tiešām ātrs.

– Varbūt citā valstī būt par satiksmes vai transporta ministru būtu lielāks gods?

– Neskatoties ne uz ko – es izvēlos tikai Latviju! Man ir bijusi iespēja pieredzēt to, cik labi savulaik strādāja Valsts autoceļu fonda programma (*ērtības labad turpmāk sarunā saglabāts ministra lietotais saīsinātais variants – Ceļu fonds*). Einara Repšes valdība, daudz nedomājot, to izjauca. Ceļu fondu atjaunot vairs nav tik vienkārši, kad ceļiem paredzētā nauda jau sen ielikta kopējā katlā. Ja Latvijā nepieaug kopprodukts un ieņēmumi, tad tagad atjaunot Ceļu fondu var tikai, kādam kaut ko atņēmot. Tāds nav un nevar būt mans mērķis, taču **Ceļu fonda atjaunošana** gan tāda ir. Nesolu to rīt ap pusdienlaiku, bet jau pērnā gada beigās pieņēmām dažus grozījumus, kas palīdz glābt un gādāt par ceļiem: ja gada beigās ceļu uzturētājam nauda paliek pāri, to var izmantot ceļu remontam, uzturēšanai vai kāda posma atjaunošanai. Grozījām arī kārtību naftas produktu akcīzes nodokļa sadalē: ja radies pārpalikums attiecībā pret plānoto, arī tas novirzāms ceļiem. Šim gadam finanšu bāze ir par des-

mit procentiem lielāka. Neteikšu, ka tas ir daudz, ka tas ir tik daudz, cik gribētos, tomēr pieaugums norāda uz virzību.

Gan valsts, gan pašvaldību pusē valda vienota nostāja – **Ceļu fonds ir tas, kas ļauj skaidri redzēt, kā iezīmējas līdzekļi, tas ļauj visiem plānot ilgtermiņā.** Mērķis – **nevis vairāk sabojātu ceļu, bet vairāk sala- botu ceļu.**

Valsts galvenie ceļi, domāju, tiek atjaunoti sekmīgi (paldies Eiropas Kohēzijas fondam, taču šos līdzekļus drīkstam izlietot tikai un vienīgi šiem ceļiem, kā arī TNT tīklam). Pērn sliktā stāvoklī mums bija 46 procenti no valsts ceļiem, pēc pagājušajā gadā veiktajiem darbiem šogad ceram tuvināties jau 32 procentiem. Līdz plānošanas perioda beigām 2019.–2020. gadā visiem valsts galvenajiem ceļiem jābūt sakārtotiem.

Problēmas ar **reģionālajiem un vietējās nozīmes ceļiem** tik viegli nerisināsies. 26 neatkarības gados izveidojies milzīgs “caurums”, tik viegli to neaizlāpīsim. Tomēr iepriekš minēto līdzekļu desmit procentu pieaugumu ceļiem šim gadam vairāk centīsimies novirzīt tieši reģionālajiem un vietējiem ceļiem. Ļoti gribētu, lai lauku iedzīvotāji arī sajustu, ka par viņiem domā un ka arī viņu apkārtnē ceļi kļūst labāki. Paldies arī Zemkopības ministrijai par Lauku attīstības programmā izcīnītajiem līdzekļiem visām lauku pašvaldībām grants ceļu sakārtošanai. Tas, protams, ir piliens jūrā, bet tomēr ir.

Mans mērķis ir pārliecināt kolēģus, ka **ceļu un arī dzelzceļa infrastruktūra ir valsts ekonomikas asinsrites un arī asinsrades pamats**, jo ceļi ļauj attīstīties ekonomikai. Nesen biju Krāslavā, kur daudz lielu uzņēmumu, tie attīstās, pieaug kravu apjoms, tāpēc nepieciešams uzlabot ceļus tā, lai tie atbilstu kravnesībām. Latvijā ir vēl daudz padomju gados būvēto ceļu, kas tika veidoti pavisam citām satiksmes slo dzēm. Šie ceļi nespēj turēt pārkrautos auto.

Ne mazāk “ielaista” ir **Latvijas tiltu saimniecība**, bet arī tiltus mēs pakāpeniski labojam. 2017. gadam plānoti apjomīgi remontdarbi gan uz maģistrālēm, gan tiltiem. Jā, tie saistās ar satiksmes ierobežojumiem, kas šķietami gandē braucēju nervus vislabākajā sezonā, tomēr ceram uz sapratni. Sēžot sastrēgumā, varam iztēloties nākotnes vīziju par šo ceļa posmu vai drošo tiltu. “Latvijas Valsts ceļi” cer jau šomēnes izsludināt visus iepirkumus jaunajai sezonai, lai varētu ķerties pie darba, tiklīdz to ļaus laikapstākļi. Tos gan ziemā vēl neesam iemācījušies regulēt un koriģēt, un domāju, ka to nav izdevies arī citur pasaulē. Turklāt Latvijas teritorija ir diezgan purvainā, ar augstiem gruntsūdeņiem, tāpēc mums jāseko līdzi tam, lai būvētu pareizi. Un arī kvalitatīvi. Kvalitāti uzraugām sevišķi rūpīgi.

– **Kā tas izpaužas? Iedzīvotāji mūžam burkšķ, ka ceļi nav gana kvalitatīvi.**

– Ir izmainītas prasības projektētājiem, lai būtu pārlicība, ka būves kalpos ilgi. Uzsākot darbu, obligāti jāņem asfaltbetona maisījuma paraugi. Tas nedrīkst zaudēt kvalitāti, ja ir, piemēram, pārāk ilgi noturēts. Katru gadu veicam pārbaudes uz ceļiem sadarbībā ar ceļu laboratoriju. 2016. gadā “Latvijas Valsts ceļu” kontā ir pārbaužu rekordskaits. Arī pats esmu piedalījies šajās kontrolēs. Tās notiek absolūti godīgi, jo uz ceļa ņemtos paraugus tikai sanumurē, bet laboratorijā neviens nezina, no kura posma ņemts kurš paraugs. Secinājums: **situācija ir uzlabojusies**. Atsevišķās kļūdas uzņēmējam nākas pārbūvēt vai maksāt soda naudu. Pašreiz prasība ir piecu gadu garantija – ne tikai tiem ceļiem, kas būvēti par Eiropas naudu, bet arī citiem “Latvijas Valsts ceļu” objektiem. Būvnieki atzīst: **ja ceļš izturējies piecus gadus un šajā laikā nav bijis ne lūzumu, ne plaisu, tad šis ceļš kalpos ilgi**.

Jūtams palīgs ceļu apsaimniekošanā ir “radaru mašīna”, kas ļauj nomērīt un izpētīt ceļa stāvokli līdz desmit metru dziļumam gan esošajiem, gan jaunajiem ceļiem. Pagaidām mums ir viena šāda mašīna, apzinos, ka otra tāda būtu nepieciešama pašvaldību ceļiem, lai varētu strādāt efektīvāk, intensīvāk un ātrāk.

Protams, daudz ko nosaka uzturēšana, jo ik pēc astoņiem gadiem ceļam pienāk vajadzība mainīt virskārtu. Ja to neizdara, ceļu bojājam dziļāk. Nedrīkstam atkārtot jau 26 gadus pieļauto kļūdu, jo **pagalam nolietota ceļa atjaunošana izmaksās daudz dārgāk**.

– **Vēl ne tik sen Latvijas iedzīvotājiem likās absolūti nelietderīgi remontēt ceļus, kas bija uzbūvēti par Eiropas Savienības līdzekļiem. Vēlāk uzzinājām, ka tāda ir prasība. Mums bija ierasts remontēt tikai to, kas vairāk sabrucis.**

– Ne reizi vien jau esmu minējis šo salīdzinājumu ar automašīnu, kas daudziem ir saprotamāks piemērs. Ja gribi, lai auto tev kalpo ilgi, eļļa ir jāmaina ik pēc divdesmit trīsdesmit tūkstošiem nobrauktu kilometru. Jau divus plānošanas periodus esam varējuši Latvijas ceļos ieguldīt Eiropas fondu naudu, tāpēc daudzviet ir pienācis laiks atjaunot virskārtu. Protams, atradīsies jau arī tādi ļaudis, kas errosies, ka viņa galīgi sabrukusais ceļš spiests gaidīt, jo, lūk, citam glaunajam kārtējo reizi maina virskārtu, bet tas ir jādara.

– **Kuri būs tie laimīgie, kas šogad tiks pie kārtīga ceļa?**

– Visi ceļu posmi, kas ieplānoti 2017., 2018. un 2019. gadam, ir apskatāmi “Latvijas Valsts ceļu” mājaslapā. Te ir gan izbūvēt plānoto ceļu posmu saraksti, gan kartes. Gada laikā tur noteikti nekas nemainīsies. Bet... ja iepirkumu gaitā radīsies kādi ietaupījumi, varētu nākt klāt vēl papildposmi. **Mans mērķis: lai visa nauda, ko ietaupām iepirkumos vai kas paliek neizlietota gada beigās, atgrieztos atpakaļ uz ceļiem. Un tikai uz ceļiem, nevis atpakaļ valsts kopējā budžeta katlā.**

– **Mūsu numura tēmu ievadot, citējām fragmentus no žurnāla “Logs” 2002. gada februāra numura. Tie liecina, ka arī tolaik, pat pastāvot Ceļu fondam (gan tobrīd vēl neilgu laiku), raīžu nav bijis ne par matu mazāk.**

– Šos laikus, kad satiksmes ministrs bija Anatolijs Gorbunovs, atceros ļoti labi, jo Bērzes pagastā, ko tolaik vadīju, tika no jauna uzbūvēts pirmais tilts atjaunotās brīvvalsts laikā. Tas deva iespēju vienlīdz labi virzīt attīstību abpus Bērzes upei. Tilta pāri Bērzei nebija kopš kara gadiem.

– **Kā šādu tiltu varēja “izcīnīt” pirms 15 gadiem?**

– Tolaik četri pagasti – Bērzes un Jaunbērzes pagasts no Dobeles rajona, Glūdas un Līvberzes pagasts no Jelgavas rajona – bijām izveidojuši pagastu apvienību “Bērzes krasti”.

– **Žurnālā tolaik ne reizi vien par to stāstījām, bet ministrs Gerhards tikai nesen nācis klajā ar šķietamu jaunatklājumu par sadarbības teritoriju nepieciešamību. Negaidīti saruna par ceļiem metusi loku uz iepriekšējā numura tematu par sadarbības teritorijām.**

– Attiecībā uz ceļiem mēs “Bērzes krastos” kopā saplānojam visiem un katram nepieciešamo jau vairākus gadus uz priekšu – kuru posmu asfaltēsīm, kuru grantēsīm, kuru tiltu pārbūvēsīm, kuru uzbūvēsīm. To naudu, kas pašvaldībām pienācās no Ceļu fonda, likām kopējā katlā. Bērzes tiltam gan saņēmām arī tolaik iespējamo ārkārtas finansējumu no satiksmes ministra.

“Bērzes krastu” modelis tolaik darbojās ļoti labi. Apvienojot spēkus, daudz ko varējām nedarīt vis katrs atsevišķi, piemēram, projektu speciālisti un būvniecība mums bija kopēji. Taču **gribu uzsvērt, ka šādā sadarbības modelī neder apvienot no augšas kuru katru**. Svarīga ir arī konkrēto pašvaldību vadītāju savstarpējā sapratne. Zinot latviešiem piemītošo dabu, kam nereti tik otra latvieša “nograušana”,

2016. gada 22. septembrī Nīcā kopā ar būvniekiem, vietējo pašvaldību vadītājiem un VAS “Latvijas valsts ceļi” vadību, atklājot rekonstruēto ceļa posmu no Nīcas līdz Rucavai.

cilvēciskais faktors ir bezgala svarīgs. Pēc vēlēšanām nomainoties kādam ķēdes posmam, sadarbība var pārtapt pretmetā. Tolaik Latvijā nebijām vienīgie, līdzīga apvienība bija Dundagas pusē un Latgalē. Mums izdevās sadzīvot ilgi un saskanīgi varbūt tāpēc, ka četru vadītāju salikums bija ļoti interesants – trīs pieredzes bagātas un apdomīgas kundzes un mans, gados jauna pagastveča, dullums un ātrums. Mums tiešām izdevās.

Atklājot Bērzes tiltu 2002. gadā, ceļiniekiem labi zināmais un pieredzes bagātais vīrs Tālis Straume atzina, ka **Latvijas ceļiem ir tikai divas lielas problēmas – laika apstākļi un Finanšu ministrija**. Tas liecina, ka situācija pa piecpadsmit gadiem mainījies maz. Tomēr nenoliedzami, ka šajā laikposmā esam arī virzījušies uz priekšu gan ar atjaunotajiem, gan remontētajiem ceļiem.

Atliek tikai cerēt, ka valdība un koalīcijas partneri atbalstīs virzību uz Ceļu fonda atjaunošanu, kā arī uz stabiliem atskaitījumiem no naftas produktu akcīzes nodokļa šajā fondā.

– Baņķieris Ģirts Rungainis, kuram nereti izdodas paust visai skarbas idejas, nesēn pavēstīja: *“Jābūt drosmīgiem pateikt – tā turpināt vairs nevarēs. Es labi izprotu lauku situāciju. Tomēr uzskatu, ka diemžēl nav nekāda ekonomiska pamatojuma uzturēt ceļus tur, kur neviens nedzīvo vai drīz neviens vairs nedzīvos.”* Taču ir arī tādi “mazie meža dīvainīši”, kas – dziedi vai raudi – mūk prom no pilsētām. Vai tāpēc viņus ignorēt?

– Rungaiņa kunga idejas ir grandiozas – pusi ceļu varam uzrakt un netērēt tiem līdzekļus, jo cilvēki laukos nedzīvo, visi tiecas dzīvot pilsētās. Protams, arī mūsu plānu pamatā ir saprāts un loģika. Tā, piemēram, gribam pārskatīt ceļu platumu. Daudzviet Latvijā sastopami 12 metru plati padomju laikos būvēti grants ceļi, kas prasa papildizdevumus uzturot, greiderējot. Labs piemērs ir Grobiņas novadā, kur šādam nevajadzīgi platum grants ceļam izraka grāvi, bet malu atstāja velosipēdistu un gājēju ērtībām un drošībai. Visus Latvijas ceļus nekad nenoasfaltēsīm, taču jāuzlabo arī grants ceļi. Un šāds risinājums kā Grobiņas novadā ir atdarināšanas cienīgs. Greiderējot grants ceļus, pakāpeniski tam tiek nostumta virskārta un laukā izlien “smilts spilveni”. Ideāli būtu vismaz reizi četros gados atjaunot arī grants segumu, kādus četrus centimetrus.

– Pirms 15 gadiem Anatolijs Gorbunovs intervijā uzsvēra, ka *“arī sabiedrība nepiespiež politiķus nekādā veidā”*. Vai tas maz ir reāli iespējams? Zinu tikai vienu gadījumu, kad 2013. gadā Vecpiebalgas meitenīte, kura nevarēja normāli nokļūt uz mūzikas skolu Dzērbenē, nosūtīja vēstuli Ministru prezidentam Valdim Dombrovskim, un vēlāk ceļš tika salabots.

– Zināmā mērā nevar noliegt, ka arī sabiedrība spēj ietekmēt politiķus, tomēr jāsaprot, ka atļauties kaut ko vairāk varēsīm tikai tad, ja vairāk nopelnīsim un vairāk iekasēsīm nodokļos. Pretējā gadījumā tas nenotiks. Pašlaik priekšplānā izvirzītas medicīnas un izglītības problēmas. Neviens jau neapgalvo, ka ceļiem nevajag. Vajag, bet jānopelna.

– Izglītības un veselības reformu centrālais uzstādījums, grozies, kā gribi, vedina skolas un slimnīcas arvien attālināt no iedzīvotāja, kas dzīvo laukos. Tad jau kā absolūti neatņemama trešā prasība ir vajadzīgi ceļi, lai šīs “attālināšanas” sekas nebūtu pārāk skarbas.

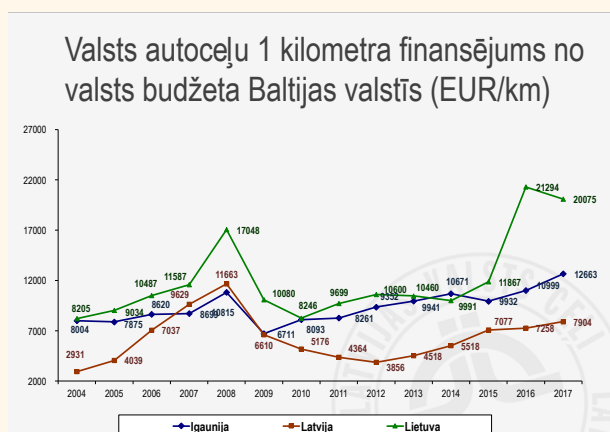
– Iespēju robežās mēs cenšamies sekot šim izmaiņām. Nebūtu lietderīgi izbūvēt ceļu uz vietu, kur dažu gadu laikā skaidri prognozējams aktīvas dzīves zudums. Tāpēc Autoceļu programmu mēs saskaņojam ar plānošanas reģioniem, ar viņu viedokli, kāda ir situācija uz vietas. Un tieši Attīstības padomes, ko veido visu pašvaldību pirmās personas, ir tiesīgas izlemt, kuri ceļi reģionā ir prioritāri.

– VARAM ministrs Gerhards gan biežāk uzsver ideju likvidēt plānošanas reģionus, tomēr nevar noliegt, ka plānošanas reģionos, kaut arī satiksmes koordinēšanas funkciju tiem atņēma, ir ļoti zinoši speciālisti, kas aizraukušies līdz vismazākajiem celiņiem.

– Vienmēr esmu bijis atvērts sarunām, kas diskusijās ļauj rast skaidru vīziju nākotnei. Saplānot to, ko vajag un ko varēsīm izdarīt.

Labi zinu, ka ap 2006. gadu, lemjot par pašvaldību

apvienošanu novados, **tika solīts, ka no pagasta centra uz novadu centru varēs aizbraukt pa asfaltētu ceļu.** Taču maz no tiem politiķiem, kuri tolaik solīja, joprojām ir ierindā. Nedomāju, ka jēga ir saukt programmas, svarīgi skaidri izplānot, kur un kā mēs Latvijā būvēsim ceļus. Satiksmes ministrijas redzējums ir pilnīgi skaidrs. Jautājums – kā mēs šo redzējumu varam finansiāli nodrošināt. Ja šobrīd visu nevaram veikt par valsts budžeta līdzekļiem, tad **esmu piedāvājis steidzami nepieciešamos ceļu būves vai remonta darbus tomēr neatlikt, bet darīt to par uzņēmumiem līdzekļiem.** Tos pakāpeniski varēsim atdot no valsts budžeta resursiem. **Katrs gads, par kuru novilcinām ceļa remontdarbus, ceļu tikai pasliktina, un vēlāk izmaksas būs lielākas.**

Kopā ar Finanšu ministriju mums uzdots rast risinājumu, kas neietekmētu valsts budžeta deficītu. Ja saplānotajiem un “Latvijas Valsts ceļu” kartē iezīmētajiem posmiem finansējums jau ir absolūti skaidrs – ES Kohēzijas fonds, ERAF vai valsts budžets. Kartes ir visai raibas, un tas liecina, ka ceļu būve un remonts notiek un notiks visā Latvijā.

– Un kur vēl varētu “izsist” naudu?

– Negribētu lietot vārdu “izsist”. **Jāplāno ieguldījumi šodien, kas nesīs piensumu nākotnē.** Jāvērtē, kādu piensumu ekonomikai nākotnē nesīs šodienas ieguldījumi infrastruktūrā. Attīstīta ekonomika vēlāk taču pavērs iespēju mācīties, dziedāt un dejot, būt veseliem.

– Tomēr – kuram tiks? Vai tam, kas kliegs skaļāk par citiem? Vai tam, kurš nepaguris rakstīs vēstules? Vai tam, kur tauta izies ielās? **Kāda Latgales pašvaldība pat grasījās pamest LPS, uzskatot, ka nepalīdzam tās cīņā par normālu ceļu uz viņu novada centru.**

– Manuprāt, lēmumus nedrīkst pieņemt, balstoties emocijās. Ir jābūt skaidram plānam un redzējumam – par valsts attīstību kopumā. Mums jau sen ir apstiprināts Nacionālais attīstības plāns līdz 2020. gadam. Esam sarakstījuši labus plānus, bet nepieturamies pie tiem. Daudzus lēmumus joprojām pieņemam, balstoties uz emocijām, nevis parādot, kā līdz šim lēmumam nonākt.

Es, protams, saprotu cilvēkus, kuri gribētu rīt uz pusdienlaiku, turklāt visu, nevis kaut ko. Tad neatliek nekas cits kā erroties uz politiķiem, kas saņem lielas algas, bet sēž un neko nedara. Diemžēl reālā dzīve ir citāda. Tā rāda, cik liels ir ēnu ekonomikas īpatsvars. Rāda arī to, ka iedzīvotāji labprātāk tērē šobrīd, nevis iegulda sociālajos maksājumos nākotnei.

– Ko var solīt bijušajiem kolēģiem pašvaldību vadītājiem? Nereti viņiem rodas dilemma, vai kaut ko darīt tūlīt vai labāk nogaidīt cerībā uz zemākām izmaksām. Šis piemērs skar finansējumu jau minētajiem grants ceļiem, kas tomēr konkrētai pašvaldībai ir nozīmīgs notikums.

– Nedomāju, ka būtu jānogaida un ka cenas daudz mainīsies. “Latvijas Valsts ceļiem” esam piesaistījuši speciālus Eiropas Komisijas konsultantus cenu izvērtējumam. Jāņem vērā gan naftas produktu cenu svārstības, gan likumdošanas izmaiņas, konkrētāk – Būvniecības likums, arī minētās prasības ceļu būves kvalitātei, kuras esam izvirzījuši, var radīt sadārdzinājumu. Iespējams, ka kaut kur pietrūkst konkurences, tāpēc cenas ir noturīgas. Tāpēc kolēģiem iesaku **negaidīt, bet darbus veikt kvalitatīvi.**

Gribu paslavēt pašvaldību vadītājus, jo savu ceļu uzturēšanā tās spērušas jūtamu soli uz priekšu, nereti papildinot valsts budžeta knapo naudu ar vietējā budžeta līdzekļiem. Cilvēkam, kas pārvietojas pa Latvijas ceļiem, taču ir pilnīgi vienalga, kāds ir šā ceļa statuss – privāts, pašvaldības vai valsts. “Latvijas Valsts ceļi” veic auditus par to, kā pašvaldības izlieto ceļiem domāto mērķdotāciju. Paskatoties atpakaļ, jāatzīst, ka arī šeit situācija uzlabojas – ceļiem domātā nauda vairs neiegulst baznīcu jumtos un līdzīgos brīnumos. Tagad šo naudu tiešām atvēl ceļiem.

– Periodiski skan runas par ceļu īpašniekiem. Kāda šī situācija ir tagad?

– Mainīga. Reizēm pašvaldības piedāvājas pārņemt savā bilancē kādu valsts ceļa posmu, citreiz – otrādi. Šogad plānojam pilnīgi visu ceļu auditu, ieskaitot arī privātos ceļus. Kad visu saliks kopā uz kartes, tad varēsime paskatīties “no augšas”, kā tas viss kopā izskatās. Tad vērtēsim, kur vajadzīgas izmaiņas, lai nerastos “pārrāvumi”. Kādus posmus piedāvāsim pašvaldībām, citus – ņemsim savā pārziņā. Iespējams, ka pēc audita redzēsim vietas, kur pašvaldību ceļu lietderīgāk piesaistīt “Latvijas valsts mežu” ceļiem. Pēc audita pie sarunu galda varēsime lemt, kā visefektīvāk veikt šo ceļu uzturēšanu ar mums pieejamajiem resursiem.

– Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas sanāksmēs ne reizi vien apbrīnu izpelnījusies “Latvijas valsts mežu” izbūvēto ceļu kvalitāte. Cits aspekts nav tik tīkams – tieši **balžu kravas nereti vēl vairāk sagandē pašvaldību un arī valsts ceļus.**

– Šī problēma ir ļoti aktuāla, tāpēc gribam panākt, lai vairāk tiktu izmantota esošā dzelzceļa infrastruktūra.

Kāpēc lielās baļķu kravas nevar pārvadāt tā? Mums šāds plāns ir, un pagājušajā gadā jau daudz esam darījuši šai virzienā – strauji pieaudzis iekšzemes kravu apjoms, tām ir labāks tarifu piedāvājums. Gribam panākt, lai, piemēram, baļķu kravas no Latgales uz ostu aizved pa dzelzceļu, nevis bojā mūsu ceļu jau tā trauslo segumu. Infrastruktūra ir jāsalāgo no visām pusēm, lai tā jēdzīgi darbotos.

– **Dienu pirms mūsu sarunas portālos parādījās gluži vai neticama vēsts: “Waze” apkopotais auto- braucēju apmierinātības indekss liecina, ka pērn augustā Latvija bijusi autovadītājiem septītā labākā valsts pasaulē! Daudzi to uzskatīja par joku.**

– Mani šāds rezultāts pārāk nepārsteidz, to veido daudzu apstākļu kopums. Arī tāda nianse, ka mēs katrs ceļu jomā redzam savu sāpīti, kas ir tuvumā, bet neredzam to, ka kopumā ceļu remontdarbi Latvijā virzās strauji. **2016. gada veikums vien ir 1200 kilometru kopgarumā.** Aptuveni tāds temps jānotur šogad un nākamgad.

Mums pieņemts uzskatīt, ka visās jomās atpalcināsim no tuvākajiem kaimiņiem, sevišķi no igauņiem. Šoziem nereti dzirdēju apbrīnas vārdus par Latvijas tīrajiem ceļiem sniega periodā no šoferiem, kas valstī iebrauca no Igaunijas vai Lietuvas puses. Protams, notīrīti un nokaisīti ir lielie ceļi, bet kaimiņiem tas nenotiek tik operatīvi. Viņi vaicā, kā mēs to spējam. Starp citu, šogad kopā ar struktūrfondiem mums ceļiem ir labāks finansējums nekā igauņiem, taču viņiem ir mazāks ceļu tīkls.

Allaž jau liekas, ka cetur viss ir labāks. Nenoliedzu, ka ir sfēras, kur igauņi mūs apsteiguši, bet, kad aizbraucu ciemos pie sava drauga – Rakveres apgabala Rakas pašvaldības vadītāja, bieži dzirdu viņu sūrojamies, ka Igaunijā tā vai šitā nav, turpretim Latvijā ir. Atceros senos laikus, kad Latvijas Pagastu apvienības valdes sēdes katru mēnesi notika citā pašvaldībā. Tas, ko redzējām, ciemojoties cits pie cita, pelnīja apbrīnu, bet ikdienā mēs to pat nepamanītu. Mums, Latvijā, gribas tikai gausties, cik mums viss slikti. Kaut gan sasniegumu ir ne mazums. Man ministra darbā izdodas rast no tiem prieku.

Esmu pietiekami pētījis kaimiņvalstu un citu Eiropas valstu pieredzi un ceļu būves situāciju. Cenas neatšķiras! 2016. gada statistikas dati liecina, ka Latvijas un Lietuvas ceļu būves izmaksas bija līdzīgas, Igaunijā pat nedaudz dārgākas. Citādi ir, vērtējot finansējuma un ceļu kopgaruma attiecības. Uz tikpat lielu valsts ceļu loku lietuviešiem jau tagad finansējums ir trīskārt lielāks nekā mums. Ceļu fonda Lietuvā nav, finansējums nāk no valsts budžeta, tomēr arī dienvidu kaimiņi gudro, kā situāciju varētu stabilizēt.

Mums, Latvijā, jau likumā ir skaidri ierakstīts, ka ceļiem paredzēti 80 procenti no naftas produktu akcīzes nodokļa, bet **visu apgāž mazs papildteikumiņš: “Pēc budžeta iespējām”.** Kaut arī valstī pieaug automašīnu skaits un satiksmes intensitāte, ar šiem 80 procentiem mēs varētu dzīvot pieklājīgi.

Un mums nebūtu raižu par portāla “Mana balss” iniciatīvu saistībā ar transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa ielikšanu degvielas cenā. Gribu gan uzsvērt, ka ierosinājumā minētais fakts, ka **tā notiek mūsu kaimiņiem, neatbilst patiesībai. Degvielas cena viņiem veidojas tieši tāpat kā mums.** Manuprāt, jēdzīgāk tad atteikties no ekspluatācijas nodokļa vispār, bet tikai tad, ja ceļiem saņemam solītos 80 procentus akcīzes. Tad arī automātiski īstenotos princips, ka par ceļiem vairāk maksā tas, kurš vairāk brauc.

– **Kas notiks, beidzoties Eiropas finansējumam?**

– Mums situācija jānostabilizē tiktāl, lai tajā brīdī vietā būtu stabils valsts finansējums. Ideālajā gadījumā – Ceļu fonda līdzekļi. Otrs avots – aizņēmums. Tagad – līdztekus jau minētajām iespējām ceļu būvē ceram izmantot **PPP – publisko un privāto partnerību.** Liekas, ka Ķekavas posms izdodas labi. Uzskatu, ka latiņu, ko esam pacēlušī augstāk, nevajadzētu atkal nolaist zemē. Pagaidām neesmu pesimists, jo 2018. gada beigās mums paredzēts visu Eiropas fondu pārvērtējums. Iespējams, ka atradīsies vēl papildrezerves. Tomēr mēs nevaram būt droši par nākamajiem gadiem, jo priekšā vēl ir “Brexit” un citi nezināmie. Tāpēc valdībai nenoguris atkārtot, ka mums jau šobrīd jānodrošinās situācijai, lai brīdī, kad nebūs Eiropas fondu, mēs spētu nofinansēt esošo līmeni.

Satiksmes ministrs esmu gadu. Uzskatu, ka tik īsā laikposmā ceļu finansējuma jomā ir izdevies jau paveikt gana daudz. To, vai līdz nākamās Saeimas vēlēšanām izdosies atjaunot Ceļu fondu, nevaru apgalvot. Tas būs atkarīgs no visiem politiskiem un valsts budžeta ieņēmumiem. Taču domai jau tagad atbalstītāju netrūkst. Atvērts paliek jautājums, kā to īstenot.

Post scriptum pēc sarunas ar Uldi Auguli

“Saeimas Tautsaimniecības komisijas deputāti otrdien, 28. februārī, iepazīnās ar Satiksmes ministrijas viedokli par to, kas darāms, lai izveidotu ilgtspējīgu valsts autoceļu finansēšanas modeli. Kopumā komiteja atbalstīja ministrijas ierosinājumu pakāpeniski kāpināt valsts budžeta finansējumu ceļiem, tomēr aicināja nozari naudu meklēt arī ārpus maka. Deputāti vienojās veidot darba grupu, kas iedziļināsies tieši ceļu jautājumos. To vadīs bijušais satiksmes ministrs “Vienotības” deputāts Anrijs Matīss. Viņš atgādina, ka iniciatīvas Autoceļu fonda atjaunošanai bija jau kopš 2010.–2011. gada, bet 200 miljonus atrast vienā gadā nevar, tas ir pakāpenisks process. Tāpēc viņš aicina Satiksmes ministriju domāt par citiem finansējuma piesaistīšanas modeļiem, piemēram, īstenojot publiskās un privātās partnerības projektus.”

Foto no **Satiksmes ministrijas arhīva**

LATVIJAS "NARKOMĀNI" UZ EIROPAS "ADATAS"

Gunta Klismeta

Ceļu būvnieku intereses pārstāv, aizstāv un tālāk virza biedrība "Latvijas Ceļu būvētājs" (LCB). Kā tai veicas, saruna ar LCB valdes priekšsēdētāju ANDRI BĒRZIŅU un izpilddirektoru ZIGMĀRU BRUNAVU.

- Agrāk nozares intereses pārstāvēja Latvijas ceļinieku asociācija. Kad un kāpēc izveidojāt jaunu biedrību?

Andris Bērziņš: – Ceļinieku asociācija savu mūžu jau nodzīvojusi. Savulaik tajā bija iestājušies daudz valsts uzņēmumu, tajā skaitā viens no viņu lielākajiem balstiem – ceļu uzturētāji, kas pārtapa par "Latvijas Autoceļu uzturētāju" (LAU) – centralizētu uzņēmumu ar valsts deleģējumu, tāpēc viņi šajā asociācijā vairs nevarēja piedalīties. Tur bija arī dažas privātas firmas, taču lielākoties valsts uzņēmumi, kā arī tādi, kas mēģināja pietuvoties ceļiniekiem sava biznesa interesēs. Pirms 13 gadiem uzņēmēji sabuntojās, jo bija neapmierināti, ka viņu intereses izšķīdušas un pakļautas valsts uzņēmumu vadībām, valdēm un padomēm un viedokļi netiek iestrukturēti precīzi, tāpēc nolēma veidot savu organizāciju. Biedrība "Latvijas Ceļu būvētājs" dibināta 2004. gada 2. aprīlī, kad pirmajā sanāksmē 15 ceļu būves nozares komercuzņēmumi pieņēma lēmumu par profesionālas biedrības izveidi.

Zigmārs Brunavs: – "Latvijas Ceļu būvētājā" iestājās tikai privātie uzņēmēji, un mūsu biedrībai ir tieši šāds uzstādījums, kas arī statūtos ierakstīts – privātā kapitāla ceļu būves nozares uzņēmumi. Tolaik tikko bija stājies spēkā jaunais Biedrību un nodibinājumu likums, un mūsu biedrība šajā reģistrā ierakstīta ar piekto numuru Latvijā. Par biedrības pirmo priekšsēdētāju ievēlēja Juri Šulcu, kurš pirms tam vadīja Tukuma pilsētas domi, pēc izglītības ceļinieku. Es biju izpilddirektors, bet tad, kad Juris atkal kļuva par pašvaldības vadītāju Tukuma novadā, stājās viņa vietā

un vadīju biedrību līdz 2012. gadam, līdz sapratu, ka mani spēki ir par naiviem, te vajag platāku muguru. Un tādu atradām Andra Bērziņa personā.

- Vai biedrība šo vairāk nekā desmit gadu laikā skaitliski mainījusies?

Z. Brunavs: – Organizācijā šo gadu laikā izmaiņas bijušas nelielas. Daži ir atkrituši – tie, kas nav būvnieki, bet nodarbojas ar nodrošināšanu – projektētāji, zīmju taisītāji un strīpu vilcēji, viņiem arī apgrozījumi mazāki. Savukārt ienākuši vairāki pastāvīgie būvnieki, piemēram, akciju sabiedrība "Ceļu pārvalde" – ilgi nevarēja iestāties, jo viņi nebija privātā kapitāla uzņēmums, tiklīdz noprivatizējās, tā iestājās. Šobrīd biedrība apvieno 19 uzņēmumus.

A. Bērziņš: – Mūsu uzņēmumi notur 75 vai pat visus 80 procentus Latvijas tirgus. Tā pērn biedrības uzņēmumu veikto darbu apjoma apgrozījums ceļu būvniecības un rekonstrukcijas nozarē pārsniedza 297 miljonus eiro. Visas pamatīgākās un lielākās būves – gan ceļus, gan tiltus – būvē mūsējie.

- Un ko jūs kā biedrība darāt?

A. Bērziņš: – Biedrības galvenie mērķi formulēti šādi: biedru interešu saskaņošana, aizstāvēšana un pārstāvēšana satiksmes infrastruktūras būvniecības tirgū, ekonomikas jautājumos un attiecībās starp darba devēju un darbiniekiem, kā arī attiecībās ar pasūtītāju. Mēs pārstāvam nozares uzņēmēju intereses, piemēram, jautājumos, kas saistīti ar iepirkumiem, kad tiek gatavoti iepirkumu likumi un nolikumi un būvniecības konkursu noteikumi. Tāpat piedalāmies diskusijās par stratēģiskiem jautājumiem, kaut jāatzīst, ka ne visi satiksmes ministri mūs tajās pieaicina, tā Aivis Ronis neaicināja, bet Uldis Augulis gan mūs neaizmīrsa ne savā pirmajā ministrijas vadīšanas laikā, ne tagad. Mēs strādājam kā lobiji, ejam uz visām institūcijām, kas saistītas par būvniecību, uz valdības, Saeimas un Saeimas komisiju sēdēm, kur paužam savu redzējumu par nozares attīstību. Mūsu priekšrocība ir tā, ka varam runāt pilnīgi skaidru un atklātu valodu, jo mēs neesam un negrasāmie iet politikā, mums nav jāslēpjas vai jārunā Ezopa valodā, nenosaucot lietas īstajos vārdos. Mūsu uzdevums ir runāt par lietām pēc būtības, bez, tā sacīt, politiskās virsbūves un intrigām. Tajā pašā laikā nevaram būt pilnīgi neatkarīgi no politikas – esam atkarīgi no tās politikas, ko realizē valdība.

- Sabiedrības uzmanību jūs pievērsāt pirms trim gadiem, kad noslēdzāt vienošanos ar politiskajām partijām.

FEBRUĀRA AKTUALITĀTE

A. Bērziņš: – Politiķi pirms vēlēšanām parasti viskautko sasola. Tā pirms pagājušajām Saeimas vēlēšanām visas politiskās partijas, izņemot nacionālus, parakstīja ar mums vienošanos par to, ka, jau 2015. gada budžetu pieņemot, tiks atjaunots Autoceļu fonds, kas nodrošinātu vidēja termiņa skaidrību mūsu uzņēmumiem, lai tie varētu plānot savu finansējumu vismaz turpmākajiem pieciem gadiem. Tas nav noticis. Ministru kabinets uzstādījis trīs prioritātes: izglītības, veselības aprūpes un nodokļu reformas, bet ceļus ir aizmirsis. Tagad grasās optimizēt izglītības iestāžu tīklu, taču man nav pārliecības, vai atbilstoši jaunajam skolu tīklam bērni vispār varēs normāli tikt uz mācību iestādēm. Kaut vai piemērs par Brunavas ciematu (interesanta sakritība, bet par godu kolēģim Zigmāram Brunavam gan tas nav nosaukts), kas atrodas netālu no Bauskas – pētnieku secinājumos minēts, ka nokļūt Bauskā no tālākā pagasta gala var 25 minūtēs, taču šobrīd turienes bērniem, arī pavisam maziņajiem, jāstāv uz ceļa jau septiņos no rīta, lai skolas autobuss, savu apli veicot un pa bedrēm kratoties, aizvestu viņus līdz tuvējai skolai vien 12 kilometru attālumā. Šo dzīves realitāti valdība neredz un laikam negrib zināt, tikai kārtējoreiz priecīgi noziņo: šogad salabosim 1100 kilometrus ceļu, nākamgad 1200 kilometrus un tā tālāk. Istenībā jau stāsts ir par to, ka šobrīd esam kā narkomāni, kā atkarīgie – sēžam uz Eiropas fondu naudas.

– Ar ko tas mums draud?

A. Bērziņš: – Valdība ir sagatavojusi autoceļu sakārtošanas programmu, ko pati gan negribēja pieņemt, vienkārši pieņēma zināšanai, tā sacīt, lai nebūtu nekādi saistīti. Savukārt tad, kad veidoja Nacionālo attīstības plānu (NAP), citas programmas nebija un šī tika iekļauta NAPā un kļuva valdībai par saistošu dokumentu tūlīt pēc tam, kad Saeima apstiprināja Nacionālo attīstības plānu. Pārskatot toreiz apstiprināto programmu un to, kas noticis pa šiem gadiem, redzams, ka no valsts budžeta ceļos nav investēti apmēram 600 miljoni eiro, ko Eiropai apsolīja, pirms tā iedeva naudu. Izskanējis viedoklis, ka nākamajā plānošanas periodā ceļiem finansējuma nebūs,

jo Latvija jau šajos divos plānošanas periodos visu naudu ir izsmēlusi. Kas notiks tālāk, to mēs nezinām, un atbildi šobrīd laikam nezina ne satiksmes ministrs, ne valdības vadītājs. Nākotne tiešām zīmējās drūmās krāsās, jo Eiropas kārtība nosaka, ka par tās naudu būvētie ceļi ik pēc pieciem, sešiem vai septiņiem gadiem jānofrēzē un tiem jāuzliek jauna kārta, lai ceļš kalpotu 50 gadus. Tas nozīmē, ka pēc pāris gadiem mūsu budžetā labākajā gadījumā pietiks vien naudas, lai izpildītu šo obligāto Eiropas prasību, bet nebūs neviena centa, ko likt reģionālajos un vietējos ceļos. Jāatzīst, ka ceļu stāvoklis Latvijā gan uzlabojas, taču tie visi ir galvenie ceļi un neliela daļa reģionālo, bet vietējie ceļi, kam vajadzētu būt kā asinsritei, kas savieno pagastus un citas apdzīvotās vietas ar galvenajiem ceļiem, ir drausmīgā stāvoklī. Vairāk nekā puse Latvijas ceļu nav redzējuši nekādu remontu jau gadsimta ceturksni, tikai bedrīšu lāpīšanu. Daudzviet, īpaši starp laukiem, tie pārvērtušies par vannām, apaugumi no ceļa malām nav novākti, grāvji nav iztīrīti, un ceļš iet postā, jo nauda šiem pasākumiem netiek dota.

– Pašvaldības jau mēģina kaut ko darīt par saviem līdzekļiem.

A. Bērziņš: – Pašvaldības ir dažādas, un daudzām nav lieku līdzekļu. Tie 47 miljoni, kas no autoceļu programmas nonāk pašvaldībām, pamatā tiek izlietoti ceļu uzturēšanai ziemas periodā. Šī nauda pēdējos gados ir pieaugusi, un pašvaldību rocība kļuvusi drusku lielāka, taču pie mazā iedzīvotāju skaita, relatīvi zemas autotransporta intensitātes un ļoti lielas platības ar šo salīdzinoši nelielo finansējumu sakopt ceļus nav iespējams. Ja Latvijā gribam sasniegt līdzsvarotu attīstību vai vismaz saskaņā ar skolu un slimnīcu optimizācijas programām, tad pirmām kārtām būtu jāsakārto ceļi, lai visi varētu tikt pie slimnīcām un skolām. Šobrīd viss notiek ačgārnī, un tās horizontālās saites, par ko runā premjers, faktiski nav vai tā nefunkcionē. Es to skaidrotu divējādi. Pirmais – Ministru prezidents nupat stāstīja, kā sadarbības reģioni savā starpā visu plānos un veidos ceļu tīklu, bet nav skaidrs, kad viņi beigs pētīt un kā to darīs, jo, redz, ceļi jau nepieder vienam saimniekam – ir valsts ceļi (valstij pieder 21 tūkstoši kilometru), pilsētu ielas un pašvaldību ceļi (gandrīz 39 tūkstoši kilometru) un 13 tūkstoši kilometru valsts vietējo ceļu. Kad valsts ceļu īpašniekiem prasu, kāpēc viņiem vajag šos 13 tūkstošus kilometru vietējo ceļu, man atbild, ka tas esot stratēģiski svarīgi. Nu, ja stratēģisks jautājums, tad, lūdzu, sakopiet arī vietējos ceļus, jo tie ir briesmīgā stāvoklī! Zinu, ka liela daļa šo valstij piederošo vietējo ceļu ir absolūti nepieciešami pašvaldībām, kā viņi paši saka: valsts vietējie ceļi mums ir galvenie ceļi. Un otra lieta – valstī nav vienotu prasību ceļu būvē, likumdošanā reglamentēta kārtība attiecas tikai uz valsts ceļiem. Bet attiecībā uz komersantu ceļiem, pašvaldību ceļiem, pierobežas ceļiem – tas ir īpašnieku jautājums, un, kā viņi vēlas, tā dara, tāpēc parādās visādas nacionālas īpatnības gan konkursos, gan pašā ceļu būvē. Mēs kā uzņēmēju organizācija to vērtējam

kā mēģinājumu lobēt kādus vietējos uzņēmējus, nelaist klāt lielos, kuriem ir skaidrs, kā ceļi jābūvē, pēc kādiem principiem un standartiem, redzam arī citas dīvainības, piemēram, netiek izvirzītas nekādas kvalifikācijas prasības. Atceraties, nesen bija traģisks gadījums Vidzemē, kur viens jauneklis bez vadītāja tiesībām ar vecu kravas mašīnu, kurai nebija izieta tehniskā apskate, veda smiltis uz objektu un, izbraucot uz ceļa, nosita sievieti ar diviem bērniem. Turklāt viņš strādāja kāda atzīta valsts uzņēmuma uzdevumā! Tāda ir skarbā dzīves realitāte. Tāpēc mēs iestājamies un cīnāmies par to, lai tiktu ieviesta vienota kārtība attiecībā uz visiem un lai pie ceļu būvēšanas tiktu tie, kam ir atbilstoša kvalifikācija.

- Kādas būvniekiem ir jaudas? Ja būtu pieejams atbilstošs finansējums, cik kilometrus ceļa gadā varētu uzbūvēt Latvijas uzņēmēji?

A. Bērziņš: – Ja mums būtu skaidrs, kas notiks trīs, piecu, septiņu gadu garumā uz priekšu un zinātu par finansējumu, tad būvnieki izdarītu visu nepieciešamo, lai jaudas kāpinātu. Šobrīd jau du pietiek, lai apgūtu 400 miljonus eiro. Gadā kilometros (tas gan atkarīgs no tā, kādus darbus dara, vai tie ir nelieli vai lieli un sarežģīti) tas būtu apmēram 1500 km.

- Un cik gados Latvijas ceļus varētu savest kārtībā?

A. Bērziņš: – Ja finansējums būtu ap 400 – 450 miljoniem eiro gadā, tad astoņos vai desmit gados varētu panākt, ka Latvijas ceļi ir daudz maz sakopti. Absolūti kaitīgi izrādītos, ja nākamgad budžetu, teiksim, trīskāršotu – tas neko nedotu, jo cenas uzlēktu augšā un nebūtu, kas strādā, turklāt tas negatīvi ietekmētu kvalitāti. Te jābūt sabalansētai, līdzsvarotai, normālai un prognozējamai attīstībai, jo uzņēmumos jau nekādas kapitāla rezerves nestāv, viņi rēķina, ka “pirāgs” ir tāds, kāds tas ir. Bet, ja viņi zinātu, ka turpmākos septiņus gadus būs tik un tik liels “pirāgs”, un cerētu iegūt kādu tā gabalu no visa piedāvājumu klāsta, tad uzņēmēji varētu runāt ar bankām un citiem finansētājiem, varētu pirkt tehnoloģijas, investēt darbiniekos un izglītībā un uzturēt apmācītus cilvēkus. Mūsu biedrības uzņēmumiem ir pašiem savi cilvēki un arī sava tehnika. Taču galvenais, ko gribu uzsvērt – vispārējo normu un standartu trūkums ceļu būvniecībā ir runga ar ļoti negatīvu ietekmi, un, jo tālāk dzīvosim, jo vairāk to redzēsīm. Pašlaik mēs faktiski noēdam savu bērnu nākotni, tos izdevumus, kādi būs jāliek iekšā ceļos, pārkraujam uz nākamajām paaudzēm, protams, ja jaunā paaudze te paliks. Ja neko nedarīsim, tad skarbais sarkasms, ko pauž Rungainis, diemžēl pārvērtīsies īstenībā.

Z. Brunavs: – Ceļu būvniecība ir gan ekonomikas veicināšana, gan Latvijas depopulācijas mazināšana. Nu kā lai nesatraucas, klausoties jau pieminētā Brunavas pagasta stāstu, kur jauna ģimene no Rīgas atgriezusies tēva mājās un grib saimniekot, bet galvenā problēma – ceļi, pareizāk sakot, necelji. Vietējie saka: mums

svētki ir tad, kad greideris nobraucis, tad dodamies uz Bausku pēc desām, bet tie, kas tuvāk Budbergai, atbalsta Lietuvas ekonomiku, jo viņiem vienāds attālums līdz Bauskai un Lietuvas Biržiem, uz kuriem uzreiz pāri robežai ved labs ceļš. Brunavas pagasta uzņēmējs, kurš audzē dārzeņus, atzīst, ka viņam no četriem busiem divi regulāri atrodas servisā, un tā visu laiku – divi brauc, divi pastāvīgi tiek remontēti. Turklāt atrast darbaspēku un pat ar saimniecības transportu atvest no Bauskas viņam neizdodas, jo neviens negribot uz Brunavu kratīties pa tādu ceļu. Vienkāršā un brutālā metode, uzliekot šādiem ceļiem desmit tonnu ierobežojumu, laukos neko nedod, jo zeme ir jāmēslo, bet kuģis ar minerālmēsliem atpeld tad, kad tas atpeld, un zemniekam jābrauc pakaj, tāpēc viņš riskē un ved, vienalga, kādi laikapstākļi un ceļš – kur liksies. Citādi tā bodīte jātaisa ciet, jo viņš tajā vietā ir nekonkurētspējīgs – ievērojiet: Zemgales līdzenumā, kur ir laba auglība!

A. Bērziņš: – Tās konsekvences jau ir vēl skarbākas. Valsts budžets nozarei šobrīd ir parādā 580 miljonus, kas nav ieguldīti ceļos – tas ir solīts, saņemot Eiropas naudu. Šogad gada otrajā pusē šeit būs Eiropas auditori, kuri pārbaudīs, kā mēs pildām savas saistības. Mūsējie, protams, priecīgi ziņos, ka šā plānošanas perioda pirmajos trīs gados kilometrāža sasniegta un nauda ir apgūta. Faktiski noticis pilnīgi kas cits – mēs apsteidzoši sākām apgūt Eiropas naudu un esam vienīgā nozare Latvijā, kas visu septiņiem gadiem paredzēto Eiropas Savienības finansējumu būsīm apēduši jau 2018. gada beigās. Pēc tam turpmākajos divos gados mums būs apgrozījuma kritums apmēram četras reizes – no 240–270 miljoniem apgrozījuma nokritīsīm uz 62 miljoniem, uz to, kāda ir valsts budžeta dotā daļa ceļiem. Bet ar šādu naudu 2019.–2020. gadā būs par maz, lai sakoptu kaut vai virsmas tajos ceļos, kas uzbūvēti par Eiropas naudu. Taču tas būs jādara, turklāt nu jau vairs ne par Eiropas, bet par savu naudu. Skarbā realitāte ir tāda, ka nozari faktiski gaida bankrots.

- Ko par to saka ministrijas un valdība?

A. Bērziņš: – Ministru kabineta attieksmi es sauktu par ļoti inertu, mēs mēģinājām par to visu stāstīt, bet nekādu ieinteresētību nejutām. Finanšu ministrija savukārt sadzejojusi dažnedažādus protokolollēmuma projektus ar visvisādiem nosacījumiem, piemēram: ja kopprodukta pieauguma temps sasniegs piecus procentus, tad viss, kas ir virs pieciem procentiem, pa tiešo nonāks ceļiem. Tas pēc būtības ir tā: ja pūcei aste ziedēs, tad piecus procentus no pūces astes spalvām nogriezīsīm un iedosīm ceļiem. Vai otrs: ja degvielas akcīze pārsniegs prognozētos akcīzes ieņēmumus, tad tos atdos ceļiem. Pagājušogad valdība iekrita, jo uz nākamo gadu ceļiem tad būtu jādod apmēram 25 miljoni vairāk, nekā ir šogad, jo, lūk, prognoze nebija pietiekami augsta. Tāpēc viņi šogad pacēla prognozi augstāk, lai nekas pāri nepaliktu. Tā ir tāda sevis mānīšana, ar ko šobrīd

FEBRUĀRA AKTUALITĀTE

nodarbojas valdība, lai kaut kādā veidā piesegtos un atkratītos no mums un no pašvaldībām, kas grib sakārtot ceļus.

– **Pašvaldības tagad ļoti cer uz lauku programmu, kaut, visiem vienlaikus startējot, cenas jau esot dubultojušās.**

Z. Brunavs: – Esmu teicis gan pašvaldību, gan Pašvaldību savienības pārstāvjiem: jums ir piecu gadu periods, kad varat šo programmu realizēt (īstenībā jau pietiek ar diviem gadiem – vienā izprojektēt un otrā – uzbūvēt), nedariet to tagad, kad projektētāji ir aizņemti ar “Latvijas Valsts ceļu” projektiem, dariet to vēlāk! Citādi tas sanāks šāviens kājā pašiem sev.

A. Bērziņš: – Dažādi šī programma tiek saukta – gan reģionālā, gan piena ceļa, gan fermu ceļu programma. Faktiski šī nauda paredzēta, lai uz ražošanas uzņēmumiem ceļus sakārtotu tā, ka tie būtu normāli izbraucami visu gadu, un lai ražošanas ceļi būtu saistīti ar valsts galvenajiem ceļiem. Bet, kā to izdarīs un vai šos ceļus uzbūvēs tā, kā vajag, es nezinu. Šobrīd aprītē vienlaikus tiek laists daudz naudas un ir daudz spēlētāju, un mēs nezinām, vai visur ir būvuzraugi, kādi tur ir būvprojektu vadītāji, nezinām, kas tie ir par uzņēmējiem, kas šos ceļus būvē, vai tie ir kvalificēti cilvēki vai nav, iespējams un ļoti ceram, ka ir, jo negribētos, ka šo naudu izplūdurē. Tad, kad tā vēl stāvēja Zemkopības ministrijā, mēs ar Brunava kungu vairākkārt Zemkopības ministrijai un Lauku atbalsta dienestam mēģinājām iestāstīt, ka šajos projektēšanas un būvniecības darbos vajadzētu izmantot “Latvijas Valsts ceļu” specifikācijas, lai būtu kaut kāds vienots ietvars, vienots rāmis, pēc kura viss notiktu, lai būtu skaidrs un arī lai pašas pašvaldības būtu pārliecinātas, ka darbs tiek izdarīts labi, ar garantiju un uz ilgu laiku. Specifikācijas tika ieliktas, bet ne kā obligātas un saistošas, tikai kā vadlīnija, tā sakot, gribi – ņem, negribi – neņem. Vai šīs specifikācijas visur ir ņemtas par pamatu vai tikai daļa vai atkal radušās kādas reģionālas īpatnības, kas nav vienkārši izskaidrojamas, mēs nezinām, tomēr mēģināsim arī ar šiem jautājumiem pamazām tikt skaidrībā. Mēs uzskatām – tirgū jābūt vienotām kvalitātes prasībām, turklāt visur – gan uz valsts, gan uz reģionālajiem, gan uz vietējiem ceļiem, gan uz visiem tiltiem.

– **Kā ceļu lietas risina mūsu kaimiņi – lietuvieši un igauņi?**

A. Bērziņš: – Mums Autoceļu likumā jautājumi, kas saistīti ar Autoceļu fondu, kopš 2004. gada grozīti un mainīti 16 reizes, bet igauņiem tas nav darīts ne reizi, nauda viņiem visu laiku ir saprātīgi prognozēta. Igauņi neraustās tā kā mēs, kad līdz decembra vidum vēl nezinām, kas būs nākamgad, jo nav skaidrības, kādu budžetu pieņems. Vidēji uz vienu kilometru Igaunijā tiek ieguldīts trīsreiz vairāk naudas, Lietuvā – divreiz vairāk nekā Latvijā.

Z. Brunavs: – Igaunijā visu šo gadu garumā ceļu administrācija ir bijusi spējīga prognozēt un plāno, līdz ar to viņi zina, ar ko rēķināties. Tāpēc igauņi konsekventi attīsta vienkāršas un nedārgas tehnoloģijas, ar kurām savus ceļus sakārto un uztur. Par Latvijas ceļiem runājot, būtu vietā lozungs – divi ātrumi Eiropā.

A. Bērziņš: – Zviedrijā, piemēram, uzsniegot desmit centimetru biežai sniega kārtai, iestājas gandrīz vai paralīze. Pats esmu bijis Lundā, kad naktī sasnīga 15 centimetru, un nākamajā dienā tur nekursēja ne sabiedriskais transports, ne privātās mašīnas, bērni uz skolu negāja – nekas nenotika, tikai kādas mazas atsevišķas kriptatiņas mēģināja attīrīt. Paldies Dievam, pie mums tā nav, taču mēs uztraucamies, ka pārāk daudz naudas šobrīd tērējam ceļu uzturēšanai un par maz ceļu atjaunošanai. Skaitļi ir šādi: 64 + 47, kas pašvaldībām aiziet, kopā no valsts tie ir apmēram 110 miljoni eiro.

– **Varbūt kādu ziemu tad varētu ceļus netīrīt – lai saulīte kausē, un šo naudu ielikt ceļu būvē?**

Z. Brunavs: – Jāatšķir, kas ir pastāvīgā un kas ziemas uzturēšana, turklāt ceļu ilgmūžam svarīgas abas. Pastāvīgā uzturēšana ir vasarās, kad atbildīgajam valsts uzņēmumam kvalitatīvi jāveic valsts ceļu uzturēšana un pašvaldībām – savu ceļu uzturēšana. Tas nozīmē, ka vajadzētu tikt vajā no “vannām” uz ceļiem. Ja ceļam ir apaugums gar malām un pats ceļš sēž “vannā”, tad laist tur greideri nav nekādas jēgas, jo pēc nākamā lietus ceļš būs tādās pašās bedrēs. Ja nav uztaisīti novadgrāvji un ceļš nogrimis un sēž zemāk nekā lauki, tad vienīgais veids, kā to atjaunot, – uzbūvēt jaunu pamatkārtu, vispirms uzbūvēt jaunu smilšu un akmeņu kārtu un tad likt kārtīgu virsmu, izveidot ceļam pareizu profilu, lai ūdens notek lejā un aiziet uz grāvīšiem.

– **Līdz šim runājam tikai par ceļiem, bet būtiska infrastruktūras sastāvdaļa ir arī tilti. Kādā stāvoklī ir tie?**

A. Bērziņš: – Pēc mūsu pašu un speciālistu pētījumiem, aptuveni 40 procenti Latvijas tiltu – valsts ceļos ir viens tūkstotis (980) un pašvaldībām pieder otrs

tūkstotis (1045), – ir pavisam bēdīgā stāvoklī, uz tiem jāsāk likt ierobežojumi. No valsts pārziņā esošajiem tiltiem 150 atrodas uz sabrukšanas robežas. LCB biro-jā pie sienas pielikta karte, kurā atzīmēti 17 melnie punkti – ar vieglo automašīnu jau tur pāri var braukt, taču piena mašīnām vai smagajām kravas mašīnām gan pirms tiem būtu jāapstājas un jāpadomā, vai vērts riskēt. Pie mums ierasts tā – kamēr nekas traģisks (trīs-reiz jāpiesit pie koka) nav noticis, tikmēr viss ir kārtī-bā. Viens brīdinājums gan bija, kad glābējiem nācās uz cietzemes nogādāt kādu sievieti, kura ar zirgu bija ielūzusi tiltā.

- Vai interesanto akciju – tiltos salikt populārās *Geo-caching* spēles slēpņus – izdomājāt, lai akcentētu šo problēmu?

Z. Brunavs: – Jā. “Latvijas Ceļu būvētājs” pērnuden rīkoja akciju, aicinot sabiedrību pievērst uzmanību tiltu sliktajam stāvoklim un iepazīties ar vairākiem tiltiem, pirms tie nav sabrukuši pavisam. Pats ar moto-ciklu izbraukāju Latviju krustu šķērsu un saliku slēp-ņus zem 17 tiltiem. Tad arī ieraudzīju to drūmo bildi – daudzviet margas uz tiltiem ir izrūsējušas un brīvi kustināmas, patiltēs betons nodrupis un rūsa saēdusi dzelzs stiegrojumu. Šīs būves noveco un bojājas gan no augšas, gan arī apakšas – drūp, rūsē, deformējas, un līdzīga situācija ir gan uz valsts, gan pašvaldību tiltiem. Daļu no tiem būtu nepieciešams nekavējo-ties slēgt vai būtiski ierobežot satiksmi. Piebildīšu, ka biedrība arī tagad mudina ne tikai slēpņotājus, bet ikvienu interesentu ielūkoties patiltēs, nofotografēt bēdīga paskata tiltus un ar bildēm dalīties sociālajos tīklos – jo vairāk par to atgādināsim, jo lielākas cerības tikt saklausītiem.

A. Bērziņš: – Ja es būtu valsts institūciju pārstāvis, par šo problēmu satrauktos stipri vairāk, jo tilti ir sarež-ģītas inženiertehniskās būves, kam pēc 50 gadiem jāveic kapitālais remonts. Mēs to atliekam maliņā, kā strausi iebāžam galvu smiltīs – sak’, varbūt tad, kad izvilksu to no smiltīm, tilts jau būs kārtībā, pats atjaunojies.

- Jūs abi ejat un stāstāt par ceļu un tiltu problēmām gan ministriem, gan Saeimas deputātiem, bet, ja jūs sēdētu otrā pusē, ko jūs tiem diviem atnākušajiem teiktu, izņemot to, ka naudas nav un nebūs?

A. Bērziņš: – Šeit nepieciešama politiskā griba pie-ņemt stratēģiskus lēmumus. Tas, ko nosakām par prioritātēm, ir politiska izšķiršanās. Ja pietrūkst politiskās gribas, tad turpināsim braukt pa sliktiem ceļiem, katru gadu zaudējot ap 870 miljoniem eiro – tērēsim vairāk degvielas, nenonāksim laikus gala-mērķī, lauzīsim un remontēsim automašīnas, citiem vārdiem – pazemināsim valsts konkurētspēju. Ceļu būvniecības nozare vēlas, lai valdība skaidri pateik-tu, kā turpmāk dzīvosim, cik lielus darbus valsts un pašvaldības kopumā pasūtīs šai nozarei, jo esam pilnībā atkarīgi no valsts un pašvaldību pasūtījumiem.

Ja valsts pateiks, ka jāisteno PPP jeb publiskās un privātās partnerības projekti, esam gatavi arī to darīt, kaut gan Latvijā ceļu intensitāte nav tāda, lai ar mak-sas ceļiem atpelnītu projekta ieguldījumus, tas varētu notikt pēc simts un vairāk gadiem. Skaidrs ir viens, ka, saimniekojot kā līdz šim, nekas labs nav gaidāms, bet politiskās gribas pagaidām pietrūkst – paskatīties uz ceļiem kopumā. Mēs jau sešus gadus runājam, ka nevar skatīties atsevišķi – tikai uz valsts ceļiem, tikai uz pašvaldību ceļiem, tikai uz meža ceļiem, tikai uz pie-robežas ceļiem vai vēl kādiem komersantu ceļiem. Vajadzētu skatīt ceļu tīklu kopumā, izdalīt prioritātes un pateikt, ko sakopsim šogad, ko savedīsim kārtībā citugad, salikt kopā ar visiem attīstības plāniem, skolu tīklu un veselības aprūpes iestāžu tīklu, nolemt, ko nodosim pašvaldībām vai piestiprināsim konkrētiem uzņēmējiem. Tad vismaz mums būtu skaidra stratē-ģija, kurp virzāmies. “Latvijas Valsts ceļi” bezpalīdzīgi atzīst, ka Eiropa mums dod naudu tikai galvenajiem ceļiem. Jā, Eiropa tādā veidā atbalsta savus pārvadātā-jus, kas ved Eiropas labumus uz Krieviju. Taču mums būtu jāpaskatās uz šiem ceļiem ne tikai no ārzemju labumu pārvadāšanas viedokļa pāri Latvijas teritorijai, bet arī no pašvaldību loģiskas un racionālas attīstības viedokļa – kā pašvaldības savienotas ar galvenajiem ceļiem, kāda tur ir aiztikšana līdz skolai, bērnudār-zam, slimnīcai, ģimenes ārstam un vēl citur, un tad, pamatojoties uz šo analīzi, ķerties pie darīšanas. Ļoti ceram, ka satiksmes ministrs Uldis Augulis kļūs par cīnītāju un neļaus nozarei 2019. gadā bankrotēt. Tāpat Ekonomikas un Vides aizsardzības un reģionā-lās attīstības ministrijai vajadzētu ceļus pieņemt kā Latvijas konkurētspējas paaugstināšanas iespēju un reģionālās attīstības priekšnoteikumu.

- Un kāds būtu jūsu vēlējums pašvaldībām?

A. Bērziņš: – Manuprāt, vēl pirms ievēlēšanas topo-šajiem pašvaldību deputātiem būtu jāuzdod jau-tājums, vai viņi saprot, kur grasās būt, vai zina par tiem ceļiem, kas ir jāsakārto, lai, pirmkārt, skolēni varētu tikt uz skolu, otrkārt, vecie ļaudis un arī pārējie varētu aizbraukt pie daktera, lai ātrā palīdzība varētu atbraukt jebkurā gadalaikā un brīdī, kad tas vaja-dzīgs, lai vietējie iedzīvotāji varētu tikt arī uz teātri un vispār, lai kaut kas tur notiktu – tas viņiem būtu kā mājasdarbs pirms pašvaldību vēlēšanām. Nu un tad jāprasa: kā to izdarīsi? Domājot par attīstību, es ieteiktu pašvaldībām nebaidīties no aizņēmumiem, jo šobrīd atļautais pašvaldību aizņemšanās limits ir 20 procentu no budžeta, bet reti kura Latvijas paš-valdība ir aizņēmusies tādā apmērā. Bet kāpēc lai to nedarītu – sakārtot ceļus un noteikt to kā prioritāti. Šobrīd neaizņemties būtu vairāk nekā muļķīgi, ja iedzīvotāji bēg no novada un reģiona, aizbrauc prom uz ārzemēm, pamestu māju kļūst aizvien vairāk, bet deputāti lielās, ka nevienam neko nav parādā un neaizņemas.

Z. Brunavs: – Citādi vēlēšanās vienīgais elektorāts būs tikai ģimenes locekļi.

VĒLREIZ PAR SADARBĪBAS TERITORIJĀM

Žurnāla "Logi" šāgada pirmajā numurā rakstijām par sadarbības teritorijām, un savu viedokli pauda gan vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs **Kaspars Gerhards**, gan Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultātes Cilvēka ģeogrāfijas katedras asociētais profesors, vadošais pētnieks **Pēteris Šķiņķis**, gan Latvijas Pašvaldību savienības vecākais padomnieks Dr. oec. **Māris Pūķis**.

Šoreiz tēmu turpina Mālpils novada domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Lielmežs**, kurš izanalizējis datus par pašvaldību lielumu Eiropas Savienības valstīs un apgāz apgalvojumu, ka Latvijā ir mazas pašvaldības.

Vidējā vietējā pašvaldība pēc iedzīvotāju skaita

Nr. p.k.	ES dalībvalsts	Iedz. skaits milj.	Platība tūkst. km ²	Vietējo pašvaldību skaits	pēc iedz. skaita	pēc teritorijas km ²
1.	Īrija	4,626	69,8	80	57 823	872,5
2.	Dānija	5,660	42,9	98	57 752	437,8
3.	Lietuva	2,921	65,3	60	48 688	1088,3
4.	Nīderlande	16,901	41,5	430	39 304	96,5
5.	Portugāle	10,375	92,2	308	33 684	299,4
6.	Zviedrija	9,747	438,6	290	33 612	1512,0
7.	Grieķija	10,812	132,0	325	33 269	406,2
8.	Beļģija	11,258	30,5	589	19 114	51,8
9.	Latvija	1,986	64,6	119	16 690	542,9
10.	Somija	5,472	338,4	352	15 545	961,4
11.	Polija	38,006	312,7	2500	15 202	125,1
12.	Slovēnija	2,063	20,3	210	9823	96,7
13.	Horvātija	4,225	56,5	476	8877	118,7
14.	Itālija	60,796	302,1	8102	7504	37,3
15.	Rumānija	19,861	238,4	2861	6942	83,3
16.	Malta	0,429	0,3	68	6313	4,4
17.	Vācija	81,174	357,3	12 900	6292	27,7
18.	Igaunija	1,313	45,2	226	5811	200,0
19.	Spānija	46,44	506,0	8114	5723	62,4
20.	Apvienotā Karaliste	64,767	248,5	12 247	5288	20,3
21.	Luksemburga	0,563	2,6	116	4853	22,4
22.	Austrija	8,585	83,9	2357	3642	35,6
23.	Ungārija	9,849	93,0	3152	3149	29,5
24.	Bulgārija	7,202	111	3850	2527	28,3
25.	Slovākija	5,421	49,0	2891	1875	16,9
26.	Francija	66,352	632,8	36 781	1804	17,2
27.	Kipra	0,847	9,3	486	1743	19,1
28.	Čehija	10,538	78,9	620	1686	12,6
	Kopā	508,189	4463,6	100 608	5051	44,4

Vidējā vietējā pašvaldība pēc pārvaldāmās teritorijas

Nr. p.k.	ES dalībvalsts	Iedz. skaits milj.	Platība tūkst. km ²	Vietējo pašv. skaits	pēc iedz. skaita	pēc teritorijas km ²
1.	Zviedrija	9,747	438,6	290	33 612	1512,0
2.	Lietuva	2,921	65,3	60	48 688	1088,3
3.	Somija	5,472	338,4	352	15 545	961,4

4.	Īrija	4,626	69,8	80	57 823	872,5
5.	Latvija	1,986	64,6	119	16 690	542,9
6.	Dānija	5,660	42,9	98	57 752	437,8
7.	Grieķija	10,812	132,0	325	33 269	406,2
8.	Portugāle	10,375	92,2	308	33 684	299,4
9.	Igaunija	1,313	45,2	226	5811	200,0
10.	Polija	38,006	312,7	2500	15 202	125,1
11.	Horvātija	4,225	56,5	476	8877	118,7
12.	Slovēnija	2,063	20,3	210	9823	96,7
13.	Nīderlande	16,901	41,5	430	39 304	96,5
14.	Rumānija	19,861	238,4	2861	6942	83,3
15.	Spānija	46,44	506,0	8114	5723	62,4
16.	Beļģija	11,258	30,5	589	19 114	51,8
17.	Itālija	60,796	302,1	8102	7504	37,3
18.	Austrija	8,585	83,9	2357	3642	35,6
19.	Ungārija	9,849	93,0	3152	3149	29,5
20.	Bulgārija	7,202	111	3850	2527	28,3
21.	Vācija	81,174	357,3	12 900	6292	27,7
22.	Luksemburga	0,563	2,6	116	4853	22,4
23.	Apvienotā Karaliste	64,767	248,5	12 247	5288	20,3
24.	Kipra	0,847	9,3	486	1743	19,1
25.	Francija	66,352	632,8	36 781	1804	17,2
26.	Slovākija	5,421	49,0	2891	1875	16,9
27.	Čehija	10,538	78,9	620	1686	12,6
28.	Malta	0,429	0,3	68	6313	4,4
	Kopā	508,189	4463,6	100 608	5051	44,4

Secinājumi

- Vērtējot Eiropas Savienības dalībvalstu vietējās pašvaldības pēc iedzīvotāju skaita un iegūstot vidējo rādītāju, **Latvija** šajā tabulā ieņem **9. vietu Eiropā**.
- Savukārt vērtējot ES dalībvalstu vietējās pašvaldības pēc pārvaldāmās teritorijas lieluma un iegūstot vidējo rādītāju, **Latvijai** tas ir ļoti augsts un ierindo mūsu valsti **5. vietā Eiropā**. Tas nozīmē, ka tikai četrās ES valstīs vietējās pašvaldības ir lielākas nekā Latvijā.
- **Vidējā vietējā pašvaldība Eiropas Savienības dalībvalstīs** ir ar **5051 iedzīvotāju** un pārvalda **44,4 km²** lielu teritoriju.
- **ES dalībvalstīs** ir ļoti daudz mazu vietējo pašvaldību, īpaši pēc pārvaldāmās teritorijas, taču tas netraucē valstīm būt gana turīgām.
- Apgalvojumam, ka Latvijā ir mazas vietējās pašvaldības, nav nekāda pamata, jo **Latvijā vidējā vietējā pašvaldība** ir ar **16 690 iedzīvotājiem** un pārvalda **542,9 km²**.
- Latvijā "viseiropeskākās" no 119 pašvaldībām jeb vistuvāk Eiropas vidējai vietējai pašvaldībai **teritorijas ziņā** (44,4 km²) ir **Saulkrastu novads (48 km²)**, bet pēc iedzīvotāju skaita (5051 iedzīvotājs) – **Dundagas novads (4809 iedz.)** (CSP 2010. gada dati).

Pārējos secinājumus katrs var izdarīt pats. Aleksandrs Lielmežs uzskata, ka demokrātijas pamats ir mazas pašvaldības.

ZEMGALES PAŠVALDĪBAS VĒLAS TURPINĀT SADARBOTIES BRĪVPRĀTĪGI

Pašvaldības ir ieinteresētas brīvi izvēlēties sadarbības teritorijas, un likumos nav nepieciešams akcentēt konkrētu sadarbības teritoriju robežas – tā Zemgales plānošanas reģiona Attīstības padomes februāra sēdē Vecumniekos sprieda reģiona pašvaldību vadītāji.

Piedaloties Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai, sēdē tika aktualizēts jautājums par reformu nepieciešamību un pašvaldību nākotnes attīstības redzējumu. *“Reformas mērķis ir sakārtot valsts pārvaldi – vēsturiski katra iestāde gājusi savu ceļu, un vienlaikus institūcijām pastāv teju 40 dažādas apkalpojamo teritoriju robežu kartes,”* skaidroja komisijas priekšsēdētāja biedrs **Juris Šulcs**, vienlaikus ar kolēģiem atzīmējot, ka plāns virzīts tādēļ, ka tas ietverts valdības deklarācijā. Turklāt, lai arī viens no mērķiem ir sinhronizēt valsts iestāžu darbības teritorijas, komisijas deputāte **Nellija Kleinberga** uzsvēra, ka neviena no apzinātajām valsts iestādēm nav gatava reformēt savas teritorijas, un tās plāno turpināt savus pakalpojumus sniegt kā līdz šim.

Diskusijās Zemgales pašvaldību deputāti norādīja, ka šādas aktivitātes nav jāveic uz pašvaldību rēķina, un sadarbība jau šobrīd, kā to paredz Likums par pašvaldībām, notiek brīvprātīgi un pēc nepieciešamības. Bauskas novads apvienojis spēkus ar apkārtējiem novadiem, izveidojot kopīgu tūrisma informācijas centru, arī centrālā bibliotēka viena. Ir daudzi piemēri, kas veidojušies dabiskā ceļā. Auces novada domes priekšsēdētājs **Gints Kaminskis** norādīja, ka likuma izmaiņu dēļ novadam var nākties daudzās jomās pārtraukt sadarbību ar Jelgavas novadiem, piemēram, atkritumu apsaimniekošanā vai atskurbtuves pakalpojumu izmantošanā.

Viņiem piekrita arī Jaunjelgavas novada pašvaldības vadītājs **Guntis Libeks**, modelējot absurdu situāciju

iespējamību: *“Ir skaidrs, ka šīs darbības tiek veiktas, jo tā rakstīts valdības deklarācijā, tomēr ir nepieņemami ar likumiem uzspiest to, ka Jaunjelgavai jāsadarbojas tikai ar Skrīveriem un Neretu. Ko darīsim, ja būs nepieciešamība attīstīt sadarbību ar Vecumniekiem vai Aknīsti?”*

Pauzot savu viedokli, Jelgavas mērs **Andris Rāviņš** uzsvēra, ka visi vēlas attīstīt Latviju, tomēr valdības darbā nav redzama skaidra vīzija: *“Somija 2020. gadā plāno ieviest otrā līmeņa pašvaldības, un jau šobrīd viņi strādā pie šīs idejas virzības. Gruzijā izveidotas institūcijas, kas iedzīvotājiem ērtā teritorijā spēj pilnvērtīgi sniegt visus valsts pakalpojumus, nevis darboties kā “pastnieks”. Ja šīs reformas ideja ir mazināt birokrātiju, tad tā jāsāk ar valsts pārvaldi – pašvaldības lieku birokrātiju neuztur.”*

Tāpat pašvaldību vadītāji izteica bažas par to, ka šīs reformas netiešais mērķis ir atkārtoti pārstrukturēt vien pirms dažiem gadiem izveidotos novadus. *“Rodas iespāids, ka slēptā veidā tiek gatavota jauna teritoriālā reforma, kur lielākais cietējs būs iedzīvotājs,”* akcentēja Salas novada domes priekšsēdētāja **Irena Sproģe**, uzsverot, ka nesakārtotas valsts iestādes un to teritorijas nav pašvaldību vaina. Līdzīgu viedokli pauda arī Tērvetes novada pašvaldības vadītāja **Dace Reinika**.

Vienlaikus tika aktualizēts arī jautājums par plānošanas reģionu būtību un iespējām tos attīstīt. Kā norādīja I. Sproģe, plānošanas reģioni ir platforma lielu projektu īstenošanai, un, ja reiz tie izveidoti likumā noteiktajā kārtībā, šādas iestādes ir maksimāli jāizmanto attīstības veicināšanai. Tam piekrita arī A. Rāviņš, aicinot apsvērt ideju plānošanas reģionus stiprināt, piešķirt tiem papildu funkcijas un beidzot izlemt, vai Latvijai nepieciešamas otrā līmeņa pašvaldības.

Noslēdzot sarunu, J. Šulcs atzina, ka Zemgalē, līdzīgi kā citos reģionos, sadarbība dažādos novadiem būtiskos jautājumos jau notiek un valsts iestāžu problēmas nav saistāmas ar pašvaldību darbu – novadiem un pilsētām jādod iespēja brīvprātīgi sadarboties nepieciešamajās jomās, un par pilnīgu apvienošanu ilgtermiņā būtu jādomā vien tām teritorijām, kas neizpilda likumā noteiktās normas par iedzīvotāju skaitu. Tiesa, šobrīd Zemgalē tādu pašvaldību nav.

Sagatavojis **Aigars Ieviņš**,
Zemgales plānošanas reģiona
sabiedrisko attiecību speciālists

PAŠVALDĪBU UZVARA AUGSTĀKAJĀ TIESĀ: IR ATZĪTA PAŠVALDĪBU MEDIJU NEPIECIEŠAMĪBA

MĀRIS PŪĶIS,
LPS vecākais
padomnieks,
Dr. oec.

13. februārī Augstākā tiesa vērtēja Administratīvās rajona tiesas atteikumu pieņemt sūdzību no SIA "Bauskas Dzīve". Augstākā tiesa atstāja spēkā divas atteikuma daļas un uzdeva tomēr pirmajā instancē izskatīt prasību izslēgt pašvaldības laikrakstu "Iecavas Ziņas" no Masu informācijas līdzekļu reģistra pēc būtības. Kaut arī Augstākā tiesa pati neizskatīja jautājumu pēc būtības, tā norādīja uz principiem Latvijai saistošos starptautiskajos dokumentos, kuros nepārprotami atzīta pašvaldību mediju nepieciešamība.

Augstākā tiesa varēja rīkoties trīs veidos: noraidīt zvērinātu advokātu biroja "Sorainen" sagatavoto blakus-sūdzību un atstāt spēkā apstrīdēto pirmās instances lēmumu, pilnībā vai daļēji pieprasīt prasību izskatīšanu vai pati izlemt apstrīdētos jautājumus.

Tiesa atzina par nepamatotām prasības atcelt pirmās instances atteikumus divos pušu savstarpējās komunikācijas jautājumos, tomēr uzdeva izlemt sabiedrībā svarīgu jautājumu: vai pašvaldība drīkst pilnvērtīgi darboties mediju lomā, vai arī tai jāaprobežojas ar formālu informēšanu, neskaidrojot un nepamatojot savus lēmumus.

Grūti nepamanīt, ka pēdējā laikā ir izvērsta kampaņa pret pašvaldību tiesībām izdot laikrakstus vai savos informatīvajos izdevumos skaidrot pašvaldības politiku un sniegt citus vietējiem iedzīvotājiem vajadzīgus un lētus informācijas pakalpojumus.

Kā vārdā tas tiek darīts?

Varētu pieņemt, ka pie visa vainīgas pašvaldību vēlēšanas un tām sekojošās Saeimas vēlēšanas, kurās vieni politiskie spēki cenšas "apspēlēt" otru, ar dažādiem aizliegumiem panākot priekšrocības. Diemžēl šādām priekšvēlēšanu viltībām mēdz būt tālejošas sekas: sistēmā radītie trūkumi kavē valsts un pašvaldību attīstību vairākas desmitgades pēc īslaicīgu priekšrocību iegūšanas.

Lēmums būs jāpieņem pirmajā instancē, tomēr motivācijas daļā Augstākās tiesas lēmumā ir svarīgas norādes. Pirmkārt, svarīgus jautājumus pat tad, ja tie vairāk balstās uz mītiem nekā likumiem, nevajag atstāt neatbildētus. Tāpēc tiesai jāpauž viedoklis par aicinājumu liegt pašvaldībai likumā paredzēto iespēju reģistrēt pašvaldībai piederošu laikrakstu, kā arī likumā atļauto iespēju publicēt tajā reklāmu.

Otrkārt, atzinīgi vērtējama sniegtā norāde uz Eiropas Padomes Ministru komitejas rekomendāciju CM2007(2), kurā nepārprotami atzīts, ka vajadzīgs pēc iespējas plašāks gan publiskām personām, gan privātpersonām piederošo mediju klāsts. Tāpat vērtīga ir norāde uz Satversmes 100. pantu, kas garantē tiesības ne vien brīvi paust savas domas, bet arī saņemt informāciju. Tas nozīmē brīvību gan neatkarīgiem žurnālistiem, gan likumīgajiem tautas vai vietējo iedzīvotāju pārstāvjiem. Lai varētu vērtēt, iedzīvotājam jāsaņem viedokļa pamatojums no abām pusēm – gan no varas, gan tās kritizētājiem.

Tāpat vērtīga ir norāde uz valsts tiesību teorētiķa Egila Levita domām par demokrātisku publisko diskusiju telpu, kurā jāizvērtē arī tādi viedokļi, kas kādai no pusēm nepatīk.

Jautājumā par atturēšanos no likumiski atļautās reklāmas publiskajām personām piederošajos medijos jāņem vērā, ka Latvijai ir saistošs Eiropas Vietējo pašvaldību hartas princips par vienotu ekonomisko politiku. Ja budžetā ir tik daudz naudas, ka var pilnvērtīgi finansēt augstas kvalitātes publiskos medijus gan valsts mērogā, gan 119 pašvaldību mērogā, tad atturēšanās no reklāmas var būt privāto mediju daudzveidības atbalsta pasākums. Taču, kā atzīmē Levits, valsts pienākums aizstāvēt savu pilsoņu intereses informācijas karā ir augsta prioritāte, kurai nedrīkst zēlot līdzekļus.

MELU LABORATORIJA

Tā kā cilvēki vienmēr analizē pašreizējo situāciju un saskata pašreizējās varas trūkumus, pirmā doma ir pamēģināt nomainīt vadību. Tāpēc ir viegli manipulēt ar cilvēku prātiem. To panāk, iestāstot, ka dažādi aizliegumi informācijas telpā ātrāk novedīs pie pārmaiņām. Taču tiek noklusēts, ka tieši pašvaldību mediju aizliegšana apdraud iedzīvotājiem pieejamās informācijas daudzveidību, ka pārmaiņas pārmaiņu dēļ var gan uzlabot, gan pasliktināt situāciju.

Šajā gadījumā tiek izmantoti nevis objektīvas un neatkarīgas žurnālistikas, bet gan propagandas paņēmieni. Propagandas pamatprincipi ir sadalīt pasauli labajā un sliktajā daļā, pasludināt vienus par labajiem, bet otru – par sliktajiem, melus papildināt ar zināmu

patiesu faktu piejaukumu (lai meli izskatītos ticamāki). Visbiežāk tiek stāstīts par tādiem propagandas pasūtītāju mērķiem, kas ir diametrāli pretēji viņu patiesajiem nodomiem.

Plašajai dezinformācijas kampaņai ir raksturīgi, ka daļa žurnālistu "runā līdzi" tāpēc, ka melu autori šķietami aizstāv žurnālistu un mediju brīvību. Mediju brīvība ir izdevīga gan žurnālistiem, gan tautai kopumā. Tāpat nevainīgi nav arī "medijpratības zinātnieku" un valsts ierēdņu viedokļi, taču vismaz daļa no viņiem atrodas "brīvā tirgus" teorijas iespaidā un neapzinās, ka brīvais tirgus ir tikai teorētiska koncepcija, kura dažkārt palīdz pieņemt pareizus lēmumus. Reālajā pasaulē pastāv tirgus, nevis brīvais tirgus. Kas maksā, tas pasūta mūziku.

Iespējams, ka daļa no viņiem tomēr zina pret pašvaldībām vērstās kampaņas īstos pasūtītājus. Tomēr nebūtu pareizi bez pierādījumiem kādu aizskart.

Galvenie mīti (nepatiesības un puspatiesības), ko izmanto, lai pamatotu pašvaldību preses aizliegumu

1. Privātpersonām piederošajos izdevumos esot nodrošināta žurnālistu neatkarība, izdevumu īpašnieki neietekmējot izdevumu saturu, jo viņus interesējot tikai peļņa. Patiesībā par žurnālistu neatkarību tiek daudz runāts, taču tas ir drīzāk ideāls nekā realitāte.
2. Pašvaldībām piederošajos izdevumos strādājot neprofesionāli, uz kuriem nekādi neattiecas ētikas kodeksi. Patiesībā gan vienos, gan otros izdevumos strādā cilvēki ar līdzīgu izglītību un līdzīgu darba pieredzi.
3. Publiskās personas drīkstot darboties (tātad paust viedokli) tikai "visas sabiedrības interesēs". Patiesībā vairumam valsts vai pašvaldību lēmumu tiešā labuma ieguvēji ir neliela sabiedrības daļa, bet pārējā sabiedrība labākajā gadījumā akceptē, ka lēmums ir ētiski pieņemams. Ja par sabiedrības viedokli uzskata vairākuma viedokli, tas var mainīties vairākas reizes gadā. Tādēļ patiesībā publiskās personas nekad nevar garantēt, ka to viedoklis mūžīgi mūžos būs "visas sabiedrības interesēs".
4. Pašreizējie likumi aizliedzot pašvaldību komercdarbību mediju jomā. Patiesībā gan Latvijas likumi, gan starptautiskie tiesību dokumenti (piemēram, Eiropas Padomes rekomendācija CM/Rec 2007(2), uz ko atsaucas Augstākā tiesa lēmumā par "Bauskas Dzīves" prasību pret Iecavas pašvaldību) skaidri norāda, ka medijiem jābūt gan publisko personu (valsts vai pašvaldība), gan privātpersonu īpašumā.
5. Aizliedzot pašvaldībām ievietot reklāmas savos izdevumos, tikšot izglābti reģionālie laikraksti. Patiesībā krīzi pieredz visi tradicionālie laikraksti, tas saistīts gan ar paradumu maiņu datortehnoloģiju attīstības rezultātā, gan ar iedzīvotāju maksātspēju: liela daļa atsakās no paraduma abonēt maksas izdevumus. Reklāmdevēji izvēlas tos izdevumus, kas ar lielāku garantiju nonāk pie mērķauditorijas.
6. Pašvaldības esot pārņēmušas visu reklāmas tirgu. Patiesībā tikai daži no pavisam 119 pašvaldībām piederošajiem izdevumiem ievieto komercreklā-

mas nelielā apmērā.

7. Pašvaldību informatīvie izdevumi ieviešot viena viedokļa monopolu. Patiesībā pašvaldībās ir pārstāvēts daudz plašāks uzskatu un viedokļu spektrs nekā Saeimā. Tāpēc tieši šādu viedokļu daudzveidība, nevis aizliegums nodrošina demokrātiskas diskusijas iespējamību.

Protams, pašvaldību izdevumi nav ideāli. Tomēr kvalitatīvāki tie var kļūt tikai tad, ja tajos strādās labāki žurnālisti un pieaugs sabiedrības izpratne par šo izdevumu priekšrocībām un trūkumiem. Šo izdevumu aizliegšanai ir pavisam citi mērķi, kam nav nekā kopīga ar iedzīvotāju informētības uzlabošanu.

Prasība publiskām personām paust tikai "visas sabiedrības intereses" ir paņēmiens, kā demokrātiju aizstāt ar totalitārismu. Totalitārisma cenzors zina, kas rakstāms visas tautas interesēs, bet citādu uzskatu paudēji ir ienaidnieki. Tāpēc pret pašvaldībām vērstās kampaņas dalībnieki neapzināti (bet varbūt arī apzināti?) vājina Latvijas kā demokrātiskas valsts pamatus. Vai pašvaldību izdevumiem ir vajadzīga konkurence? Jā, ir vajadzīga. Taču tas nav panākams, atstājot mediju telpā tikai privātos izdevumus, kuru patiesā labuma guvēji nav zināmi.

Mūsdienu pasaulē konvencionālos karus nomaina vairāki hibrīdkara veidi. Vienā gadījumā (Ukrainas piemērs) ārvalsti tiek apbruņoti un apmācīti militārie veidojumi, kas it kā pauž vietējo iedzīvotāju intereses. Citā gadījumā (Moldovas piemērs) no ārzemēm tiek finansēts nevalstiskais sektors un nopirkti mediji, ar kuru palīdzību ietekmē vēlēšanu rezultātus. Arī Latvijā tie, kas uzdodas par "visas tautas interešu" aizstāvjiem, nereti to dara par ārvalstu naudu.

Vispārīnot prasību aizliegt pašvaldību medijus tāpēc vien, ka tie aizskar privātās uzņēmējdarbības intereses, valstij un pašvaldībām būtu arī jāatsakās no slimnīcu un skolu dotēšanas. Abos gadījumos ir atļauta privātā uzņēmējdarbība, un katra valsts vai pašvaldību iejaukšanās tad būtu negodīga konkurence. Latvijas valsts pamatu graušānā tas būtu vēl efektīvāk nekā aizliegt pašvaldību presi.

Zīmīgi, ka zvērinātu advokātu birojs "Sorainen" pārstāvēja "Bauskas Dzīvi" ar prasību aizliegt pašvaldībai piederošās "Iecavas Ziņas" sabiedriskā kārtā (bez maksas). Kādi ir šādas nesavtības motīvi?

Šā advokātu biroja ievirzi raksturo daži sasniegumi, ar ko četrās valstīs aktīvais birojs lepojas Latvijā: palīdzība Komercbanku asociācijai (kas nu jau pamatā pārstāv ārvalstu banku intereses), līdzdalība likumprojekta izstrādē par ebreju kopienu īpašumu atgūšanu Latvijā, daudzi nodokļu tiesību normu grozījumu priekšlikumi, lai piesaistītu vairāk ārvalstu komersantu, kas izmanto Latvijas nodokļu sistēmu (it sevišķi attiecībā uz holdinga kompānijām) un banku sektoru, un uzlabotu banku sektora ikdienas darbības. Visos šajos gadījumos tika aizstāvētas ārvalstnieku priekšrocības. Ceturtā vara par tādu kļūst nevis tāpēc, ka visiem citādi domājošajiem tiktu aizliegts paust viedokli. Ceturtā vara savu misiju sasniedz tikai pilnvērtīgas diskusijas rezultātā, kurā ir atpazīstamas ieinteresētās puses. Pašvaldību mediji labi atbilst šim kritērijam.

LUDZAS KONFERENCES SECINĀJUMI

Andris Nātriņš,
Latvijas Inovatoru apvienības valdes loceklis,
un **Andra Mangale**,
projekta koordinatore

27. janvārī Ludzas Tautas namā notika Latgales kongresa simtgadei veltītā konference “**Kā sasaistīt vides aizsardzības iniciatīvas ar pētniecību un uzņēmējdarbību? Latgales novadu pieredze**”, kas bija viena no multisektorālā projekta “Latvijas vides un dabas vērtību cildināšana, godinot Latvijas valsts pastāvēšanas simtgadi” aktivitātēm.

Projekta īstenošanas gaitā tiek rīkoti forumi un konferences Rēzeknē, Ludzā, Madonā un Līvānos, kā arī top Rāzņas Nacionālā parka desmitgadei veltīta izstāde. Šajos pasākumos eksperti un dalībnieki aplūko būtiskākās problēmas un valsts līmenī risināmos uzdevumus, lai veidotu augstvērtīgu vides un reģionālo politiku Latvijā un Latgalē.

Ludzas konferencē piedalījās vairāk nekā 70 dažādu nozaru un institūciju eksperti – nozaru ministriju pārstāvji, pašvaldību vadītāji, uzņēmēji, augstskolu un zinātniski pētniecisko institūciju pārstāvji, doktoranti un studenti. Viņu vidū – Latgales plānošanas reģiona

Attīstības padomes priekšsēdētāja un Ludzas novada domes priekšsēdētāja **Alīna Gendele**, Latvijas Zinātņu akadēmijas viceprezidents, Rīgas Tehniskās universitātes profesors **Andrejs Krasņikovs**, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas rektors **Edmunds Teirumnieks**, Banku augstskolas rektors **Andris Sarnovičs**, Latvijas Universitātes asociētā profesore **Iveta Šteinberga**, Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūta direktors **Ivars Vanadziņš**, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības departamenta direktore **Daiga Vilkaste**, Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta direktora vietnieks **Ričards Derkačs**, Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta BIOR direktors **Aivars Bērziņš**, Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes direktore **Ērika Ruskule**, Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas Dabas izglītības centra vadītāja **Regīna Indriķe**, Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā padomnieks **Mārtiņš Zemītis**, Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, Līvānu novada domes priekšsēdētājs **Andris Vaivods**, Rēzeknes novada domes priekšsēdētājs **Monvids Švarcs**, Madonas novada domes priekšsēdētājs **Andrejs Ceļapīters**, Viļakas novada domes priekšsēdētājs **Sergejs Maksimovs**, Kārsavas novada domes priekšsēdētāja **Ināra Silicka**, Latgales uzņēmējdarbības centra vadītājs **Vladislavs Stankevičs**, SIA “LatCosmetics” valdes priekšsēdētājs **Jevgeņijs Lukašenoks** un valdes locekle **Marina Petrova**, SIA “Latgales dārzeni un loģistika” valdes loceklis **Edgars Romanovskis**, Latvijas Inovatoru apvienības valdes loceklis **Andris Nātriņš**, projekta “Latvijas ilgtspējas dimensijas – izglītoti cilvēki un dabas vērtību saglabāšana” koordinatore **Andra Mangale**, Latvijas Studentu apvienības Sociālā virziena vadītāja **Eiženija Matījeviča**, kā arī daudzi citi valsts un nevalstisko institūciju pārstāvji. Konferencē eksperti uzsvēra vairākus būtiskus ieteikumus valsts ilgtspējas stiprināšanai.

Foto: Māris Justs

Ekspertu galvenie secinājumi un ieteikumi atbildīgajām valsts institūcijām un iesaistītajām pusēm politikas veidošanai un rīcībai

Ludzā eksperti bija vienprātīgi, ka uzņēmējdarbība ir viens no Latvijas novadu izaugsmes pamatnosacījumiem. Tomēr, ņemot vērā, ka uzņēmējdarbības un citu reģionālās attīstības faktoru mērķu un uzdevumu īstenošanā dažādi veidojas pretrunas ar citiem ne mazāk svarīgiem dzīves vides un ilgtspējīgas ekosistēmas pastāvēšanas nosacījumiem, ir svarīgi starp tiem meklēt līdzsvaru. Dažādu jomu zinātnieku iesaistīšanās ir priekšnoteikums līdzsvarotai pieejai, kas rada iespēju noteikt gan perspektīvās biznesa nišas, gan radīt augstāku pievienoto vērtību, gan arī piedāvāt risinājumus, kas ir vērsti uz dabas vērtību saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

Interesu līdzsvarošanas izaicinājumi reģionālās attīstības, vides aizsardzības un ekosistēmu ilgtspējas kontekstā

Konferencē eksperti uzsvēra gan izaicinājumus, gan iespējamus risinājumus, lai nodrošinātu ekosistēmu ilgtspēju, meklējot kompromisus un rodot veidus iesaistīto pušu interešu līdzsvarošanai. Vairākās jomās un nozarēs Latgalē ir saskatāmas pretrunas, kas saistītas ar dabas vērtību saglabāšanu, no vienas puses, un dabas resursu izmantošanu – no otras puses, kuru risinājumam ir izšķiroša nozīme sakārtotas vides veidošanā un tautsaimniecības attīstībā.

Starp Latgales novadiem svarīgām jomām, kurās pretrunas izpaužas izteiktāk un to līdzsvarošanai ir lielāka ietekme uz dabas vērtību saglabāšanu, cilvēku klātbūtnes un dzīvotspējīga biznesa iespēju nodrošināšanu, ekspertu uzmanības centrā bija šādi jautājumi:

- **ezeru apsaimniekošanas principi** – izvēle starp rekreācijas funkciju, cilvēku klātbūtnes un iejaukšanās maksimālu ierobežošanu vai izmantošanu saimnieciskiem mērķiem (rūpnieciskai zvejai vai dūņu ieguvei u.tml.);
- **zivju resursu atjaunošana un izmantošana** atbilstoši ezeru (vai citu iekšējo ūdeņu) izmantošanas nolūkiem, ja tie ir noteikti, vai tieši pretēji – skaidru mērķu trūkums (tie var būt fragmentēti, pretrunīgi vai neskaidri no lokālo interešu viedokļa);
- **biotopu saglabāšana** vai to **resursu izmantošana**;
- dažādu metožu lietderīgums iekšējo ūdensbaseinu kvalitātes nodrošināšanā.

Ekspertu dialogā uzskatāmi iezīmējās daži, reizēm pretēji, tomēr vienlaikus nozīmīgi argumenti, kuru ņemšana vērā ir nepieciešama, lai rastu līdzsvarotu un ilgtspējīgu risinājumu. Starp tiem būtu minami dažādi principi **biotopu saglabāšanas** (1) un **ezeru** (tāpat kā citu līdzīgu vides objektu) **ekosistēmas** (2) problemātikas kontekstā.

Biotopu saglabāšanas aspektā izceļami šādi argumenti:

- **“par”:**

Biotopi ir dabas vērtība, kas būtu jā saglabā iespējami lielā apjomā visā Latvijā. Šajā nolūkā nepieciešama biotopu uzskaitē, kartēšana un novērtēšana. Veicot saimniecisko darbību teritorijās, kurās atrodami biotopi, primāra ir dabas vērtību daudzveidības nodrošināšana. Ir jākompensē ierobežojumi saimnieciskās darbības veikšanai, tomēr tam pieejamo līdzekļu apmērā. Biotopu izmantošana drīzāk būtu jāsaista ar ekosistēmu pakalpojumu funkciju, kas ir publisks labums, taču vienlaikus tā patērīga formas var būt arī komerciālas. Tāpat ir jāmeklē formas, lai saimniecisko darbību būtu iespējams pieskaņot ekosistēmu pakalpojumu funkcijai.

- **“pret” (vai “par” ar nosacījumiem):**

Nepietiekami kompensējot iespējamo negūstamo labumu no ierobežojumiem dabas resursu izmantošanā biotopos to tradicionāli apdzīvojušajiem cilvēkiem (kas ir to teritoriju likumīgie īpašnieki), tiek radīti priekšnoteikumi, lai no šīs ekosistēmas “izspiestu” cilvēku. Atkarībā no biotopu izplatības, ierobežojumu mērogiem un kompensācijas nepietiekamības rodas depopulācijas riski visam reģionam. Izrietošais risinājums – ierobežot var tikai atkarībā no iespējas kompensēt. Ideālā gadījumā ieinteresētībai būtu jābūt tādai, lai cilvēki drīzāk meklētu un uzrādītu, nevis slēptu dabas vērtības tiem piederošajās teritorijās.

Ekspertu prezentācijās un debatēs tika pievērsta uzmanība arī tam, ka pastāv **būtiskas neatbilstības vai nepilnības ezeru saimnieciskajā izmantošanā**, tostarp ezeru apsaimniekošanas tiesiskajā bāzē, tāpat arī šā procesa pārvaldības praksē, kas pēdējās divās desmitgadēs ir veidojusies samērā haotiski un fragmentēti. Ekspertu minētie iespējamie iemesli: pārāk nekritiski ieviests Eiropas Savienības regulējums, ir ņemtas vērā kādas lobija grupas (makšķernieku un šā atpūtas veida organizētāju) intereses. Vienlaikus nepelnīti ignorētas citas grupas – tradicionālās zvejniecības intereses, pavisam netiek ņemti vērā ekosistēmas ilgtspējas parametri un pētījumi, kas to raksturo, bet galvenais – trūkst kompleksu plānu, kas veido pamatu līdzsvarotai to uzturēšanai un racionālam resursu ieguldījumam.

Attiecībā uz ekosistēmu kvalitāti (tostarp ekosistēmu, kurā ietilpst ezeri un kuras tradicionāli apdzīvo cilvēki) jāuzsver šādi ekspertu izteiktie argumenti:

- **jebkura ekosistēma ir jāuzlūko kā sociāla ekosistēma.** Ideālā gadījumā šādai ekosistēmai jāspēj apvienot cilvēka klātbūtnes iespējamība atbilstoši mūsdienu sociāli kulturālajiem un ekonomiskajiem standartiem ar dabas vērtību saglabāšanu un dabas resursu saudzīgu izmantošanu, nodrošinot šajā gadījumā vismaz vienu no tālāk minētajiem mērķiem – augstu pievienotu vērtību, nacionālā mantojuma un/vai tradicionāla dzīvesveida saglabāšanu, bioloģiski un ainaviski daudzveidīgas un ilgtspējīgas ekosistēmas uzturēšanu;

PROJEKTI

- sociālo ekosistēmu, kurā atrodas saglabājamas dabas vērtības, ilgtspējas nodrošināšanai ir nepieciešama **kompleksa plānošana**. Tās procesā ir svarīga gan iesaistīto pušu interešu noteikšana, gan precīza komunikācija, gan līdzsvarota ekonomiskā komponente, kas nepieciešamības gadījumā paredz atbalstu saimnieciskās darbības pārprofilēšanai. Tāpat **svaŗīgs aspekts sociālās ekosistēmas kvalitātes un ilgtspējas nodrošināšanā ir augsta vides apziņa, kas pārdomāti ir jāveido visos izglītības līmeņos**.

Dabas resursu pētniecība jaunu biznesa nišu veidošanai un ilgtspējai

Vērtējot līdzšinējo un turpmāko Latgales uzņēmējdarbības profilu, eksperti norādīja, ka Latgalē tradicionāli attīstītās nozares ir metālapstrāde, kokapstrāde, tekstilrūpniecība un pārtikas ražošana. **Vienlīdz svarīgi (ņemot vērā arī izteikto depopulizācijas tendenci) ir saglabāt dzīvotspējīgās tradicionālās industrijas, neliekot šķēršļus to attīstībai, un meklēt jaunas biznesa nišas.**

Ekoloģisko produktu un ekoloģisko pakalpojumu piedāvājums var kļūt par vienu no Latgales (tāpat arī citu Latvijas reģionu) novadu uzņēmējdarbības nišām. Turklāt svarīgi, lai tiem pievienotu augstāku vērtību, ko ir iespējams panākt, īstenojot ekoindustriju sadarbību ar augstskolām un pētniecības institūcijām. Tām šajā sakarā ir jāveido atbilstošs studiju saturs un komercializācijai pielāgojamas (vai to sekmējošas) pētniecības iestrādes.

Labās prakses piemēri, ko konferences dalībnieki minēja šajā pasākumā – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta BIOR pētījumi ekosistēmu kvalitātes novērtēšanai un Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūta uzsāktie projekti ezeru dūņu izmantošanas izpētē medicīnā un kosmētikā. Ezeru dūņu pētniecība var radīt priekšnoteikumus ne tikai izpētes iniciatora (inovatīva Ludzā izvietotā kosmētisko līdzekļu ražotāja SIA "LatCosmetics") darbības attīstīšanai, bet veselu industriju (kosmetoloģija, kurortoloģija, medicīnas tūrisms) attīstību, kuru darbība radītu ilgtspējīgu ietekmi uz Latgales ekonomiku un sociāli kulturālo vidi kopumā.

Ekspertu nosauktie svarīgākie priekšnoteikumi veik-

smīgai sadarbībai starp pētniecības institūcijām un uzņēmumiem augstas pievienotas vērtības produktu attīstīšanā ir šādi:

- uzņēmumu izpratne par pētniecības institūciju piedāvājumu un iespējām to izmantot komerciāliem nolūkiem;
- pētniecības institūciju izpratne par komercializāciju, prasme veidot piedāvājumu industrijai, spēja veikt industrijas izpētes pasūtījumus, kā arī piedalīties komercializējamu iestrāžu attīstīšanā līdz pārdošanai produktam vai platformai ar augstāku pievienotu vērtību;
- uzņēmumu kapitalizācija un vienlaikus uzņēmēju vēlēšanās balstīt uzņēmumu turpmāko attīstību uz inovāciju, atbilstoši veidojot gan savu personāla resursu, gan sadarbību ar augstskolām, pētniecības institūcijām un citiem partneriem;
- uzņēmēju spēja veidot potenciāli augošus, labi pārvaldītus un līdz ar to – investīcijām pievilcīgus un atvērtus uzņēmumus. Šajā aspektā ir svarīgi atbilstoši novērtēt labas vadības un finanšu izglītības īpašo lomu, iekļaujot to kā būtisku sastāvdaļu viedās specializācijas programmās.

Labus priekšnoteikumus uzņēmējdarbības attīstīšanai Latgalē veido gan augstākās izglītības institūciju klātbūtne ar attīstītu materiāli tehnisko infrastruktūru (Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija ar Inženieru fakultāti un Lāzertehnoloģiju laboratoriju, Daugavpils Universitāte), gan **valsts atbalsta mehānismi** (elastīgs Latgales Speciālās ekonomiskās zonas regulējums, biznesa inkubatoru klātbūtne un eksporta atbalsta instrumenti).

Būtisks nosacījums pētniecības un uzņēmējdarbības atbalsta resursu un infrastruktūras attīstīšanā pēdējā desmitgadē bijis **Eiropas Savienības fondu programmu finansējums**. **Pateicoties tam, Latvijā un arī Latgalē ir radīti priekšnoteikumi augstākai efektivitātei un augstākai pievienotajai vērtībai**, uz ko norāda, piemēram, vismaz sešas reizes lielākas zemes platības, kas tiek izmantotas bioloģiskajai lauksaimniecībai, uz pusi lielāka ražība un izslaukumi.

Projekts "Latvijas ilgtspējas dimensijas – izglītoti cilvēki un dabas vērtību saglabāšana" veltīts Latvijas simtgadei un tiek īstenots ar Latvijas Vides aizsardzības fonda un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas finansiālu atbalstu.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

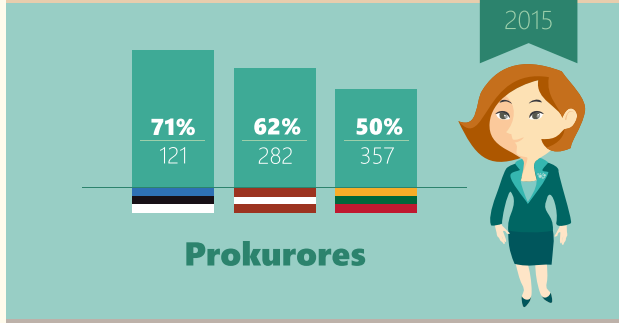
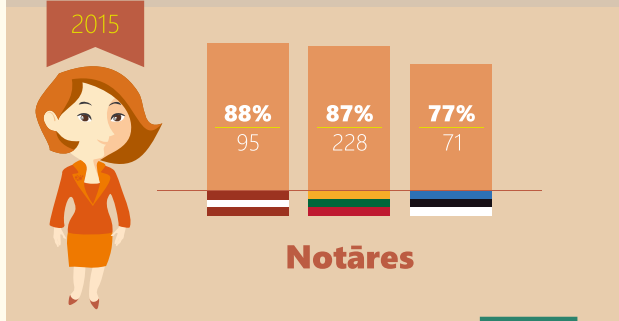
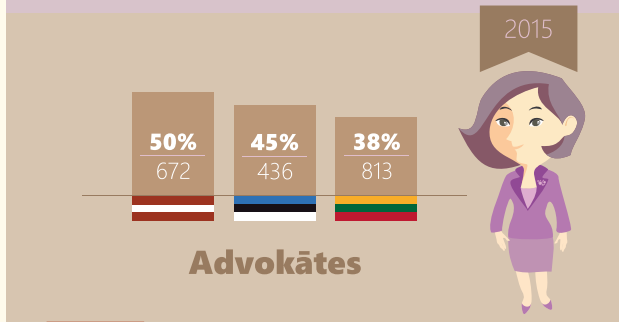
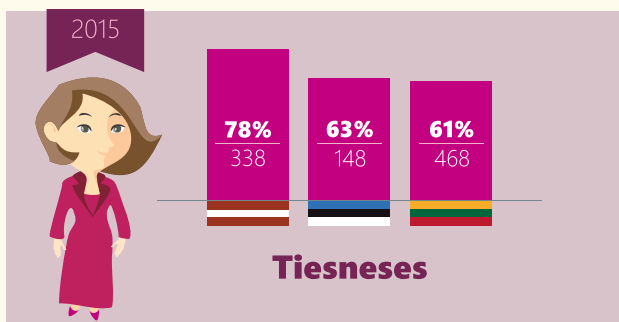
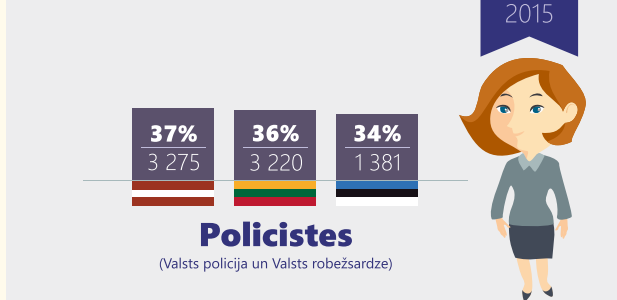
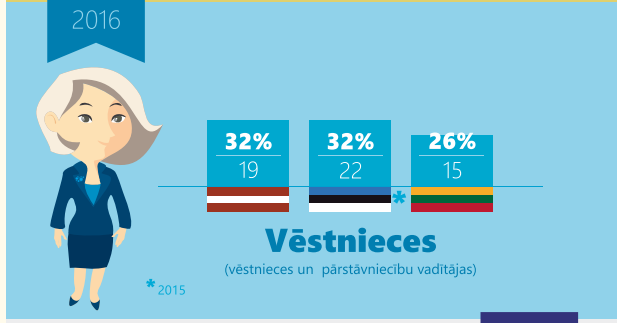
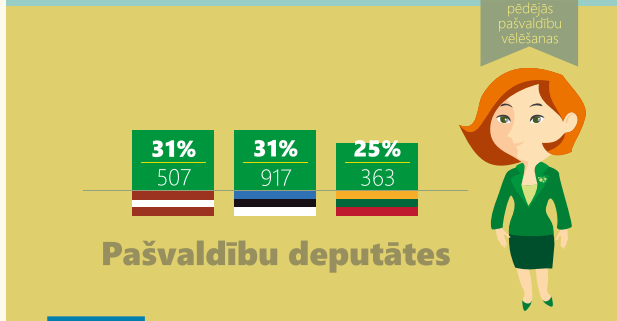
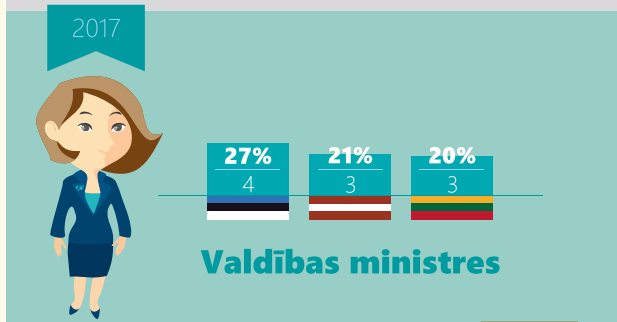
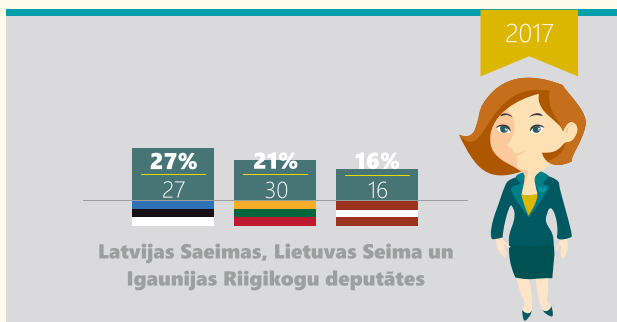
LATVIJAS ILGTSPĒJAS DIMENSIJAS –
IZGLĪTOTI CILVĒKI UN DABAS VĒRTĪBU SAGLABĀŠANA

SIEVIETES UN VARA BALTIJAS VALSTĪS

Tuvojoties 8. martam – Starptautiskajai sieviešu dienai, allaž iedomājamies to vai citu aspektu, kas atšķir abus dzimumus, un salīdzinām sieviešu un vīriešu “vājās” un “stiprās” puses.

Šoreiz Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) apkopotie dati par Latvijas, Lietuvas un Igaunijas sieviešu pārstāvniecību lēmumu pieņemšanas procesos un valsts pārvaldē.

Avots: www.csb.gov.lv/sieviesu_diena

Diagrammās attēlots rādītāju īpatsvars. Sagatavots kopā ar Lietuvas un Igaunijas statistikas birojiem.

Centrālā statistikas pārvalde
E-pasts: info@csb.gov.lv
www.csb.gov.lv
Twitter: @CSP_Latvija

ATPŪTĀI, ATELPĀI, SMAIDĀM

Zinātņu akadēmija centās pierādīt ģenētiski modificētas pārtikas nekaitīgumu. Es esmu PAR, ar visām trim rokām par!

☺ ☺ ☺

Omīte domā: ja 50 reizes dažādās intonācijās pateiks vārdu "hallo", sakari atjaunosies.

☺ ☺ ☺

Paēdu, novācu galdu, iztīriju zobus, izgērbos, apgūlos gultā. Un tikai tad atcerējos, ka tās bija brokastis.

☺ ☺ ☺

Pieradumam milzīgs spēks. Kad omīte planšetē šķirsta fotogrāfijas, viņa apslapina pirkstu.

☺ ☺ ☺

Ja sieviete saka, ka viņa tevi neieredz, tātad viņa tevi mīl, bet tu esi ēzelis.

☺ ☺ ☺

Man bija izziņa no psihiatra, ka esmu vesels, bet es to apēdu.

☺ ☺ ☺

Omīte sajuka prātā, kad pa televizoru izdzirdēja, ka nevar ticēt tam, ko saka pa televizoru.

☺ ☺ ☺

Kamēr vīrietis nav atzinies mīlestībā, tikmēr darbojas nevainības prezumpcija.

☺ ☺ ☺

Interesanti, vai sieviešu gērbtuvēs arī mēdz ienākt večuks apkopējs, kurš izbiedētām meitenēm īgni burkšķ: "Oi, ko gan es jums tur neesmu redzējis?"

☺ ☺ ☺

Tas, ko sieviete mājās dara, nav pamanāms. Pamanāms ir tas, ko viņa nedara.

☺ ☺ ☺

Ja Gruzija un Armēnija beigtu kašķēties un sadomātu apvienoties, jauno valsti varētu nosaukt par Giorgio Armani.

☺ ☺ ☺

- Runā, ka kaķi un dresūra ir nesavienojamas lietas.
- Muļķības! Mans kaķis mani izdresēja trīs dienās!

☺ ☺ ☺

Šodien atnesu mājās būri ar kāmiņi. Tagad arī manam kaķim ir televizors.

☺ ☺ ☺

Divi kaimiņi katrs uz sava balkona iznākuši uzpīpēt. Vienam paskats tāds skumīgs un saņurcīts.

- Pēter, kas ar tevi?
- Uzbruka, piekāva, naudu atņēma!
- Traki! Varbūt pazini, kas tie bija?
- Kas nu tur ko nepazīt - sieva un sievasmāte...

☺ ☺ ☺

Sieva zvana vīram:

- Dārgais, man karburatorā ūdens satecējis!
- Skat, kāda gudriniece, visu par mašīnām zina! Vai tev vispār ir sajēga, kur karburators atrodas?

- Mašīnā...
- Un kur ir mašīna?
- Ezerā...

☺ ☺ ☺

Cilvēks, kuram viss ir salikts pa plauktiņiem, būtībā ne ar ko neatšķiras no skapja.

☺ ☺ ☺

Laika gaitā, pieradinot suni, cilvēks zaudēja savu izcielo ožu. Tagad, pieradinot internetu, viņš sāk zaudēt smadzenes.

☺ ☺ ☺

Katrā sievietē vienlaikus mīt gan maita, gan muļķe, gan ragana, gan arī eņģelis un pat daiļā princese. Kuru pamodināsi, to arī dabūsi!

☺ ☺ ☺

Daudzas sievietes nezina kāpēc uzskata, ka ir apprecējušās ar vīrieša sagatavi, un nu visu laiku cenšas no tās izzāgēt ideālu vīrieti.

☺ ☺ ☺

Studentu un visādu citādu sacerētāju lielākie meli - izmantotās literatūras saraksts.

☺ ☺ ☺

- Doktor, ātri, nāciet, vecmāmiņai slikti!
- Atvainojiet, es esmu arheoloģijas doktors.
- Nu, vecmāmiņai jau arī sen vairs nav 18...

☺ ☺ ☺

Ja ieraugi cilvēku domājam, tad zini: viņa viedtālrunim nosēdusies baterija.

☺ ☺ ☺

Vīrs atgriežas no medībām. Sieva viņu sagaida:

- Nu, cik zaķu nošāvi?
- Nevienu. Bet ja tu zinātu, kā es viņus pārbiedēju!

☺ ☺ ☺

Tiesa. Tiesnesis apsauc zāli:

- Klusumu! Kurš vēlreiz sauks "Tiesnesi ziepēs!", tūlīt tiks izraidīts no zāles!
- Tiesnesi ziepēs!

Tiesnesis:
- Apsūdzētais, uz jums tas neattiecas!

☺ ☺ ☺

Valsts vara ir šausmīgi tālu no cilvēka... Bet, ja nu tomēr tā pietuvojas, kļūst vēl šausmīgāk!

☺ ☺ ☺

Ārsts:

- Nu, vectētiņ, kā dzirdat ar jauno dzirdes aparātu?
- Paldies, dakter, daudz labāk! Testamentu jau trīs reizes mainīju!

BAUSKAS NOVADA GADU AIZSĀK ĪSLĪCE

2017. gads LPS vēsturē iezīmējas kā “Bauskas novada gads”, jo baušķinieki citu Latvijas pašvaldību “ciņubiedriem” savu viesmīlību un novada “īpašo piedāvājumu” izrādīs nevis vienu, bet trīs reizes. Novada vadība paudusi gatavību kļūt par trīs Pašvaldību savienības rīkoto pasākumu saimniekiem.

31. martā Īslīces kultūras nams sagaidīs no pērnā gada rudens pārceltās Novadu dienas dalībniekus, maijā Bauskā norisināsies LPS organizētais sabiedrisko attiecību speciālistu seminārs, bet decembrī Bauskā savu 2017. gada bilanci izvērtēs Latvijas pašvaldību izpilddirektori.

Līdz tam maz zināmais Īslīces vārds plašu skanējumu guva 1997. gadā, kad tur darbu sāka Latvijā pirmais un līdz pat 2007. gadam vienīgais SOS Bērnu ciemats, kur aizvadīto 20 gadu laikā drošas mājas un gādīgus audžuvecākus atraduši daudzi likteņa pabērni.

Likumsakarīgi, ka 2017. gada Novadu dienas tematiskais akcents likts uz sociālās jomas problēmām.

2017. gada 31. martā pulksten 10:00 Īslīces kultūras namā notiks 7. NOVADU DIENA

Dienaskārtība:

- **Sociālo dienestu kapacitāte un starpinstitucionālā sadarbība**
- **Reformas:**
 - minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanas plāns 2018.–2020. gadam;
 - plānotās izmaiņas nodokļu politikā.

Lai sešās iepriekšējās Novadu dienās – Skrundā, Ogrē, Kocēnos, Kuldīgā, Iecavā un Priekuļos – lemtajam piepulcējas auglīga Īslīces domu “raža”!

Logi Engures novadā
Foto: Daina Oliņa un Kristaps Zaļkalns

“LOGS”
Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV 1050, tālr. 6732 6634